

Šťastná školní léta
(školní vzdělávací program pro základní vzdělávání)

**Základní škola a Mateřská škola,
Jilemnice,
Komenského 103, příspěvková organizace**

Komenského 103, 514 01 Jilemnice

Obsah školního vzdělávacího programu

1.	Identifikační údaje	3
2.	Charakteristika školy	5
3.	Charakteristika ŠVP	8
3.1	Zaměření školy	8
3.2	Výchovné a vzdělávací strategie	9
3.3	Klíčové kompetence	9
3.4	Začlenění průřezových témat	16
4.	Učební plán	20
4.1	1.stupeň	20
4.2	2.stupeň	22
5.	Učební osnovy	24
5.1	Jazyk a jazyková komunikace	24
5.1.1	Český jazyk	24
5.1.2	Anglický jazyk	48
5.2	Matematika a její aplikace	58
5.2.1	Matematika	58
5.3	Informatika	83
5.3.1	Informatika	83
5.4	Člověk a jeho svět	98
5.4.1	Prvouka	98
5.4.2	Přírodověda	98
5.4.3	Vlastivěda	98
5.5	Člověk a společnost	118
5.5.1	Dějepis	118
5.5.2	Občanská výchova	128
5.6	Člověk a příroda	139
5.6.1	Fyzika	139
5.6.2	Chemie	150
5.6.3	Přírodopis	158

5.6.4	Zeměpis		172
5.7	Umění a kultura		183
5.7.1	Hudební výchova		183
5.7.2	Výtvarná výchova		192
5.8	Člověk a zdraví		204
5.8.1	Výchova ke zdraví		204
5.8.2	Tělesná výchova		214
5.9	Člověk a svět práce		230
5.9.1	Pracovní vyučování		230
6.	Hodnocení žáků a autoevaluace školy		262
6.1	Hodnocení žáků		262
6.2	Autoevaluace		269

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název programu: **Šťastná školní léta**
Č.j.: 103/23

Název školy:

**Základní škola a Mateřská škola, Jilemnice,
Komenského 103, příspěvková organizace**

Adresa školy:

Komenského 103, 514 01 Jilemnice

Předkladatel:

Základní škola a Mateřská škola, Jilemnice,
Komenského 103, příspěvková organizace

Součástí školy:

Základní škola (§16 odst. 9)

Základní škola speciální

Základní škola při zdravotnickém zařízení

Mateřská škola při zdravotnickém zařízení

Školní družina

Adresa odloučeného pracoviště:

Masarykova městská nemocnice, Metyšova 465, 514 01 Jilemnice
Tkalcovská 460, 514 01 Jilemnice

Ředitelka školy: Mgr. Maruše Žofková

Zástupkyně školy : Mgr. Magdaléna Rychtrová

Výchovný poradce: Mgr. Tereza Jechová

Metodik prevence : Mgr. Irena Pohořalá

Kontakty:

telefon: 481 541 627

mobil : 725 346 389

e – mail: zvs.jilemnice@centrum.cz,

web: www.zsms-jilemnice.webnode.cz

Zařazení do sítě škol:

REDIZO: 600 099 504

IZO: 102 454 167

IČO: 708 399 21

Zřizovatel:

Krajský úřad Liberec

U Jezu 642 / 2a, 461 80 Liberec

Kontakty:

telefon: 485 226 111, 485 226 236

web: www.kraj-lbc.cz

Platnost dokumentu od: 1. září 2023

.....

podpis ředitelky školy

razítko školy

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Umístění a velikost školy

Základní škola a Mateřská škola je státní, plně organizovaná škola zřízena dle § 16, odst.9 ŠZ. Nachází se v centru města Jilemnice. Je školou pro žáky z Jilemnice a jejího okolí, téměř polovina žáků je dojíždějících. Výuka je organizována v režimu malotřídní školy.

Škola je umístěna v budově Komenského 103 a sousedí se ZŠ Komenského 288. Dostupnost školy je dobrá, žáci mohou využít autobusovou i vlakovou dopravu.

Velikost školy

Škola poskytuje základní vzdělávání dětem s priznaným podpůrným opatřením 3. – 5. stupně.

Ve škole vzděláme přibližně 40 žáků, z toho 12 v základní škole speciální. V základní škole vzděláváme žáky v 1. – 9. ročníku, v základní škole speciální v 1. – 9., popřípadě 10. ročníku.

Škola má dvě odloučená pracoviště

Součástí školy jsou:

Základní škola a Mateřská škola při Masarykově městské nemocnici, Metyšova 465, 514 01 Jilemnice

Základní škola speciální, Tkalcovská 460, 514 01 Jilemnice

Všechny následující údaje se vztahují pouze na ZŠ (podle §16 odst.9 ŠZ, dále již jen ZŠ)

Vybavení školy

Škola využívá 5 učeben, odbornou učebnu na výuku ICT s 10 počítači s připojením k internetu, 1 školní družinu, ředitelnu a přilehlé prostory na chodbách. Třídy jsou vybaveny interaktivními tabulemi, dataprojektory, PC nebo notebookem, televizí, CD přehrávačem. Speciální příprava v pracovním vyučování probíhá ve dvou dílnách a ve cvičné kuchyňce ZŠ.

K výuce tělesné výchovy jsou škole k dispozici rovněž prostory tělocvičen ZŠ. V nejbližším okolí školy se nachází nový sportovní areál s atletickou dráhou a běžecký areál Hraběnka.

Interiér školy je velmi pěkný, vyzdobený především pracemi žáků. Třídy jsou menší, útulné. Škola má bezbariérový přístup, s možností využití výtahu, proto nemá problémy s přijímáním tělesně postižených žáků do školy.

Žáci i vyučující mohou využívat přístup na internet, tiskárnu, kopírku jen vyučující.

Třídy jsou vybaveny nastavitelným školním nábytkem.

Pro školní družinu je k dispozici 1 místnost přizpůsobená ke hrám, relaxaci i tvořivé činnosti a dále lze k práci využít prostory dílny.

Stravování je zajištěno v budově školy firmou Primirest – školní jídelny spol.s.r.o., žáci mají možnost výběru ze 3 – 4 hlavních jídel s polévkou, v další nabídce jsou zeleninové a ovocné saláty, pečivo, pití. Čaj mají strážníci k obědu zdarma. Stav konta i statistiku konzumací lze sledovat na stránkách Primirestu pod přidělenými přihlašovacími údaji.

Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří ředitelka, učitelé, vychovatelka školní družiny, učitelka mateřské školy, asistenti pedagoga. Sbor je věkově pestrý – od mladých spolupracovníků až po zkušené kolegy, všichni učitelé mají plnou kvalifikaci pro tento typ školského zařízení a své znalosti a dovednosti si rozšiřují formou kurzů, školení a seminářů. Ve škole pracuje výchovný poradce a metodik prevence sociálně patologických jevů.

Charakteristika žáků

Škola je určena pro žáky s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování a souběžným postižením více vadami nebo autismem. Výraznou část tvoří dojíždějící žáci. Dlouholeté zkušenosti máme také se žáky se SPUCH i s žáky s jiným zdravotním postižením. Dle možností a potřeb žáků využíváme i asistenty pedagoga.

Žáci jsou do naší školy přijímáni na základě žádosti rodičů, s předchozím doporučením školského poradenského zařízení. Na základě těchto dokladů vydá ředitelka školy rozhodnutí o přijetí/přestupu žáka. Při výuce a vzdělávání žáků se vždy řídíme doporučením školského poradenského zařízení, v případě doporučení vytváříme individuální vzdělávací plány pro jednotlivé žáky. Při vzdělávání upřednostňujeme individuální přístup s přihlédnutím k různým podmínkám jednotlivých žáků a jejich rodinného prostředí.

Na odloučeném pracovišti při Masarykově městské nemocnici jsou vyučováni žáci podle všech dosud platných vzdělávacích programů a podle momentálního zdravotního stavu dítěte.

Projekty, mezinárodní spolupráce

Projekty školní:

- 1. - 9.p.r. – **Poznáváme Krkonoše** – poznávání okolí a významných turistických míst.
- 1. - 9.p.r. – **Advent – tradice sblíží** – seznámení se zvyky a tradicemi adventu.
- 1. - 9.p.r. – **Den Země** – rozvíjení vztahu k přírodě a aktivní ochraně přírody.
- 1. - 9.p.r. – **Všichni dohromady** – zaměřeno na znalosti o přírodě, dopravní výchově, topografii, zdravotědě, požární ochraně, mimořádné události, fyzickou zdatnost.

Projekty ZŠ při MMN:

- 1. - 9.p.r. – **Putování školním rokem** – cyklus pravidelných akcí a činností pro žáky a rodiče.
- 1. - 9.p.r. – **Nemocnice se nebojíme** – návštěva Zdravotních klaunů a návštěvy kmenových tříd za nemocnými spolužáky.

Dlouhodobé projekty:

Škola je zapojena do projektu „Obědy pro děti“

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Zákonní zástupci dostávají informace o výsledcích vzdělávání žáků prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách, během konzultačních hodin, případně osobně či telefonicky dle přání rodičů (zák. zástupců). Třídní schůzky se konají 2x ročně, v případě potřeby probíhají individuální konzultace se zákonnými zástupci žáků.

Pro rodiče a veřejnost škola každoročně pořádá Den otevřených dveří. Rodiče mohou využívat možnosti informovat se o činnostech školy prostřednictvím webových stránek školy. Pedagogové spolupracují se školskými poradenskými zařízeními, sociálním odborem, probační a mediační službou v Semilech a s Policií ČR.

Spolupracujeme s Úřadem práce v Semilech, kde se uskutečňují přednášky pro žáky 9.p.r. týkající se jejich dalšího uplatnění.

V oblasti kulturních akcí spolupracujeme s Městskou knihovnou a se Společenským domem Jilm. O dění ve škole informujeme ve Zpravodaji města, na webových stránkách školy a expozicí prací žáků v Informačním centru Jilemnice.

Rodiče žáků hospitalizovaných v Masarykově městské nemocnici jsou informováni o výsledcích vzdělávání při návštěvách nebo pobytu rodičů na oddělení.

Na základě zákona č. 561/2004 Sb. zřizovatel zřizuje Školskou radu. Ve školské radě jsou zvoleni zástupci - 2 členové z pedagogických pracovníků školy, 2 členové zvoleni z řad rodičů žáků školy a 2 členové zvoleni zřizovatelem.

3. CHARAKTERISTIKA ŠVP

3.1 Zaměření školy

Při práci na naší se vychází z individuální osobnosti každého dítěte a jeho sociálního zázemí. Naším cílem je snaha o dosažení předpokládaných výsledků na úrovni individuálního maxima žáka.

Po provedené analýze podmínek školy, možností a potřeb žáků i požadavků rodičů, bylo zaměření školy upřesněno do podoby vzdělávacích priorit.

V ŠVP si stanovujeme tyto vzdělávací priority:

- pracovat v klidné a přátelské atmosféře, neúspěch nebo chybu považovat za stupeň učení
- uplatňovat takové speciálně - pedagogické metody, postupy, formy a prostředky vzdělávání, které žákům umožní dosažení výsledků odpovídajících jejich možnostem a schopnostem, zajišťovat dostatek činností, které žákům přinášejí radost, uspokojení a zážitky
- zdůrazňovat dovednost komunikace, která je nezbytným prostředkem pro úspěšnou sociální integraci žáků
- zaměřovat se na získání a rozvoj takových vědomostí, dovedností a návyků, které žáci budou moci využít v budoucím profesním životě i pro kvalitní osobní život, klást důraz na vzdělávání propojené se skutečným životem
- vysvětlovat a vést žáky k pochopení významu dobrého soužití v rodině i ve společnosti a k jeho rozvíjení
- stimulovat žáky ke zdravému způsobu života, k péči o své zdraví, jeho zlepšení a posílení, upevňovat hygienické a stravovací návyky žáků, vysvětlovat žákům nutnost odmítat škodlivé látky, jak předcházet úrazu a zvládat stresové situace
- podporovat žáky v aktivním vztahu k pohybovým činnostem.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Představují společné postupy, metody a formy práce, které směřují k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí u žáků. Vzhledem se specifickým potřebám žáků naší školy klademe důraz především na klíčové kompetence pracovní, sociální, personální a komunikativní. Strategie vedoucí k jejich naplňování jsou uplatňovány všemi pedagogy v souladu s uplatňováním speciálně pedagogických metod.

3.3 Klíčové kompetence

Kompetence pracovní	Strategie vedoucí k formování kompetence pracovní
Na konci základního vzdělávání žák: • používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky • přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot • využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření • orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení	• seznamujeme žáka s nástroji, pomůckami a nářadím pro běžné domácí práce o pro odborné řemeslné práce, s jejich funkcí a názvoslovím • vedeme žáka k získávání základních pracovních návyků a postupů, podle schopností dětí posilujeme a rozšiřujeme základní pracovní dovednosti nápodobou a dodržováním pracovního postupu učitele • pozitivní vztah žáka k výsledkům své práce formujeme přímou účastí žáka na výzdobě, údržbě a úpravách školy a okolí, účastí na výstavkách, soutěžích i prací na drobných dárcích v rámci projektů prezentace školy na veřejnosti • učíme žáka znát pracovní režim, řád odborných učeben, školní řád i zásady první pomoci, vyžadujeme jejich dodržování, formou modelových situací a dramatizace seznamujeme žáka se základními pravidly chování na pracovišti, důsledně dbáme na dodržování pravidel a zásad bezpečnosti a hygieny práce • zadáváním pracovních činností ve skupinkách a společným hodnocením učíme žáka pracovat v kolektivu a rozšiřujeme jeho komunikační schopnosti • učíme žáka pracovat podle plánků a technických výkresů, vytvářet si vlastní řešení a postupy • volíme pracovní činnosti zvládnutelné v kratším časovém úseku, hodnotíme i dílčí výsledky • vedeme žáka k sebehodnocení při pracovních činnostech a k reálnému posouzení vlastních možností a schopností při profesní orientaci • v rámci učebních oblastí „člověk a společnost“ a „Člověk a svět práce“ rozšiřujeme povědomí žáka o historii a současnosti jednotlivých řemesel • v rámci učební oblasti „Člověk a společnost“ seznamujeme žáka se situací na pracovním trhu, možnostech uplatnění a úředních úkonech souvisejících se získáváním zaměstnání • formou modelových situací a dramatizace učíme žáka komunikaci na úřadech, s nadřízenými a při přijímacích pohovorech

Kompetence komunikativní	Strategie vedoucí k formování kompetence komunikativní
Na konci základního vzdělávání žák: • formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu • naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje • rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění • využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem • využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi	• kladením otevřených otázek vedeme žáka k vyjadřování celými větami a tento způsob vyjadřování důsledně vyžadujeme • vhodnými podněty a problémovými úlohami vedeme žáka ke kladení a správné formulaci otázek • vytváříme sociálně únosnou formu řeči, omezujeme vulgárnosti ve výrazech žáka • žákovi vždy poskytneme dostatečný časový prostor k vyjádření • předkládáme žákovi širokou škálu učebních a doplňujících materiálů • ve výuce používáme metody tichého čtení a kooperativního učení • podle individuálních schopností pěstujeme dovednost písemné a elektronické komunikace • technikou řízeného dialogu učíme žáka formulovat a obhajovat vlastní názory • podněcujeme žáka k vyjadřování názorů a postojů, připouštíme konstruktivní dialog na jakékoli téma • vedeme žáka ke klidnému a věcnému řešení konfliktních situací, jdeme mu příkladem • formou her a cvičení učíme žáka zvládat způsoby neverbální komunikace • při tvorbě prezentací a projektů podněcujeme žáka ke skupinové práci, k respektování komunikačních bariér a odlišností • podporujeme přátelské vztahy ve třídách i mezi třídami a snažíme se tak odstraňovat nežádoucí komunikaci mezi žáky • pomocí netradičních forem výuky (dramatizace, modelové situace) učíme žáka zásadám pravidel vystupování a komunikace ve světě dospělých • umožňujeme zapojení žáka do soutěží na úrovních vycházejících z jeho možností

Kompetence sociální a personální	Strategie vedoucí k formování kompetence sociální a personální
Na konci základního vzdělávání žák: - účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce - podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá - přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají - vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty	- máme jasná pravidla chování a vzájemného soužití ve škole i mimo ni, upevňujeme je také navozováním modelových situací, umožňujeme žákovi podílet se v určité míře na formulaci těchto pravidel - prostřednictvím, pokud možno bezprostřední klasifikace a hodnocení, zdůvodňováním pochval a sankcí, vyhodnocováním soutěží třídních i školních dáváme i žáku problémovému možnost zažít úspěch, výsledky práce žáka prezentujeme na nástěnkách, na webových stránkách školy i v regionálním tisku - pozitivním hodnocením a soustavným vyzdvihováním kladných osobnostních vlastností žáka vytváříme a upevňujeme pocit jeho vlastní jedinečnosti - poskytujeme žákovi prostor pro kritické hodnocení práce skupiny, třídy, případně celé školy - upozorňujeme a diskutujeme o narušování dobrých vztahů mezi dětmi a na příkladech z literatury, médií i reálného života poukazujeme na problematické vztahy dospělých - vytvářením různě strukturovaných týmů rozvíjíme u žáka schopnost zastávat ve skupině různé role a uvědomovat si odlišnou míru odpovědnosti - prostřednictvím skupinové práce, sociálních her, soutěží, kulturních vystoupení, prezentací vlastních dovedností, podílem na přípravě akcí pro mladší spolužáky vedeme žáka ke vzájemné pomoci - připravujeme žáka na život v dospělosti jako na dobu nejen větší osobní svobody, ale i větší zodpovědnosti – seznamováním se zákony a tresty za jejich porušování - využíváme také práci metodika prevence v oblasti sociálně patologických jevů, práci výchovného poradce, spolupráci se SPC a psychology - integrace žáků s různým postižením v budově naší školy pěstuje u žáka vnímavost k potřebám jiných lidí - posilováním sebeúcty a základního právního vědomí se snažíme eliminovat možnosti psychického i fyzického týrání ve škole i v rodině

Kompetence občanské	Strategie vedoucí k formování kompetence občanské
Na konci základního vzdělávání žák: • respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí • chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu • rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka • respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit • chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti	• opakovaně a přiměřeně věku seznamujeme žáka se školním řádem, Ústavou ČR, vyhláškami, zákony, budujeme jeho právní povědomí • důsledným dodržováním zásad chování a pravidel soužití vytváříme základní rámec školních i společenských norem • uplatňováním některých demokratických principů v životě školy vytváříme základní povědomí o základních právech a povinnostech občana demokratické společnosti • seznamujeme žáka s demokratickými hodnotami a tradicemi, výukou i osobním příkladem ho vedeme k odporu proti nedemokratickým názorům, hnutím a systémům • na modelových i praktických situacích učíme žáka poznávat a vyhodnocovat pozitivní a negativní projevy chování • formou návštěv a nácvikem praktických činností seznamujeme žáka s fungováním důležitých orgánů a institucí, průběžně učíme žáka pracovat s nejběžnějšími dotazníky a formuláři • důsledným výkladem historických souvislostí a poukazováním na jedinečnost každého člověka vedeme žáka k rozpoznávání projevů rasismu a xenofobie, tyto projevy netolerujeme ani mezi žáky, ani mezi pedagogy • pořádáním besed a tematických diskuzí s odborníky vedeme žáka k pochopení významu zdraví pro plnohodnotný život a seznamujeme ho s důsledky zneužívání všech návykových látek • upozorňujeme žáka na možnost vzniku krizových situací, vedeme ho k jejich zvládnutí pomocí besed s policií, pobyty v přírodě, nácviku evakuace školy apod.

Kompetence k řešení problémů	Strategie vedoucí k formování kompetence k řešení problémů
Na konci základního vzdělávání žák: • vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností • vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému • samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy • ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů • kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí	• průběžným rozborem problémových situací učíme žáka rozpoznávat a pojmenovat konkrétní problémy a jejich závažnost • vedeme třídní kolektivy ke společnému řešení kázeňských či vztahových problémů • postupným zvyšováním náročnosti předkládaných úkolů vedeme žáka k hledání nových řešení a k uvědomění si vlastních kvalit, možností a limitů • vedeme žáka k vytváření vlastních plánů a pracovních postupů • vytvářením a rozvíjením mezipředmětových vztahů podněcujeme žáka k hledání souvislostí a totožných postupů • formou modelových situací, dramatizace a problémových úloh učíme žáka samostatnému úsudku a rozhodování • jednotným a jednoznačným výkladem práv a povinností učíme žáka přijímat důsledky svých rozhodnutí • soustavným povzbuzováním a kladným hodnocením podněcujeme žákovo sebevědomí a důvěru k vlastním rozhodnutím • otevřeností a atmosférou vzájemné důvěry vytváříme žákovi prostor ke sdělování vlastních problémů • snažíme se vést žáka k zaujímání vlastního postoje při řešení konkrétních problémů a k případnému vymezení se vůči většinovému názoru či trendu • exkurzemi, besedami, prvky dramatizace učíme žáka zvládat krizové situace – důležitá telefonní čísla, ochrana člověka za mimořádných situací • s využitím informačních zdrojů, názorných ukázek a prvků dramatizace vedeme žáka k rozpoznávání a předcházení nebezpečí a k zafixování si správného jednání v případě vlastního ohrožení či ohrožení jiné osoby

Kompetence k učení	Strategie vedoucí k formování kompetence k učení
Na konci základního vzdělávání žák: • vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení • vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě • operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy • samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti • poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich	• při práci s žákem uplatňujeme individuální přístup a speciální metody zohledňující jeho úroveň a míru znevýhodnění • k osvojování metod a vytváření vlastních strategií využíváme her, soutěží, experimentů a názorných demonstrací • učíme žáka získávat informace z více zdrojů – učební a informační texty, knihovna, výukové programy, internet a další multimediální zdroje, motivační a výukové hry • vedeme žáka k samostatnému vyhledávání dílčích i ucelených informací a v praktických a opakovaných činnostech ho učíme odlišovat podstatné od nepodstatného • motivujeme žáka k dalšímu učení kladným hodnocením a důrazem na jeho výkony, pokroky a další možnosti, hodnotíme žáka za to, co umí, co zvládl, co dokázal, nikoli za to, co neumí • společným porovnáváním a hodnocením dosažených výsledků vedeme žáka k poznávání vlastních možností, schopností i limitů • vztah žáka k učení ovlivňujeme vytvářením příjemného a pozitivního školního klimatu • zadáváme žákovi úlohy vycházející v co největší míře z praktického života • pro některé žáky připravujeme individuální vzdělávací plány, které průběžně doplňujeme a modifikujeme • umožňujeme žákovi prezentaci výsledků vlastní práce – třídní a školní výstavy, soutěže, projekty, skupinové a individuální práce a jejich srovnávání s pracemi ostatních žáků • na praktických příkladech seznamujeme žáka s negativními dopady nízké úrovně vzdělání na praktický život – trh práce, problematika nezaměstnanosti a motivujeme ho k následnému odbornému vzdělávání

Kompetence digitální	Strategie vedoucí k formování kompetence digitální
Na konci základního vzdělávání žák: • ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít • získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu • vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků • využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce • chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání • předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky	• při práci s žákem uplatňujeme individuální přístup a speciální metody zohledňující jeho úroveň a míru znevýhodnění • vedeme žáky k vytváření a upravování digitálních obsahů • vedeme žáky ke kritickému posuzování dat a sdílení dat • vedeme žáka k získávání informací - výukové programy, internet • vedeme žáka k samostatnému vyhledávání dílčích i ucelených informací a v praktických a opakovaných činnostech ho učíme odlišovat podstatné od nepodstatného • vedeme žáka k chápání digitálních technologií pro využití v praktickém životě lidské společnosti • pomáháme žákům orientovat se v digitálním prostředí a vedeme je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života • vedeme žáky k bezpečnému chování se na internetu • vedeme žáky k předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací • vedeme žáky k etickému chování v digitálním prostředí • vedeme žáky k nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci • vedeme žáky k rozhodování na základě relevantních dat a jejich konkrétní interpretace, jako obhajování věcných argumentů • vedeme žáky ke standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci • vedeme žáky k otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaže postupně se zlepšovat

3.4 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují ve školním vzdělávacím programu okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání. Průřezová témata procházejí vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů.

Pro průřezová témata nevytváříme samostatné vyučovací předměty. Jsou realizována formou školních a třídních projektů nebo formou integrace do jiných vyučovacích předmětů, ve kterých žáci použijí znalosti a dovednosti z různých vzdělávacích oborů.

Průřezová témata obsahují výchovný aspekt a napomáhají osobnostnímu a charakterovému rozvoji žáků, vytvářejí prostor pro utváření jejich postojů a hodnotového systému. Při výuce bude kladen důraz především na kultivaci jejich postojů a hodnotových orientací a budou vždy plně respektovat individuální možnosti žáků tak, aby vhodně doplňovaly a podporovaly utváření žádoucích postojů.

Realizace průřezového tématu **Osobnostní a sociální výchova** bude napomáhat primární prevenci rizikového chování a zkvalitnění mezilidské komunikace. Realizace bude zaměřena na:

- utváření pozitivních (nezraňujících) postojů k sobě samému i druhým;
- rozvoj zvládání vlastního chování;
- podporu akceptace různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů;
- uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci;
- rozvoj dovedností potřebných pro komunikaci a spolupráci;
- uvědomování si mravních rozměrů různých způsobů lidského chování.

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova je ve všech svých okruzích běžnou součástí výuky, proto v přehledu jsou uváděny pouze projekty.

Projekt 1 - cvičení dovedností zapamatování, vzájemné poznávání ve třídě, skupině, chování podporující dobré vztahy, respekt ve třídě, skupině, komunikace v různých situacích, dovednost pro spolupráci, řešení problémů a rozhodovací dovednosti v mezilidských vztazích, respektování, pomáhající a prosociální chování; projekt 2 - cvičení dovedností zapamatování, cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů, dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, uvolnění – relaxace, pružnost nápadů, originality, citlivosti, vzájemné poznávání ve skupině, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech, empatie, respekt, vztahy a naše třída, řeč zvuků, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální – výraz a technika řeči, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci, zvládání učebních problémů, respektování, spravedlnost; projekt 3 - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů, dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému, pružnost nápadů, originality, vzájemné poznávání ve skupině – třídě, empatie, respekt, pomoc, cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání, dovednosti pro sdělování verbální, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci, zvládání učebních problémů, respektování, spravedlnost; projekt 4 - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, řešení problémů, moje vztahy k druhým lidem, sebeovládání – regulace vlastního jednání i prožívání, sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích, vzájemné poznávání ve skupině, péče o dobré vztahy, empatie, respekt, pomoc, cvičení empatického a aktivního naslouchání, komunikace v různých situacích, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci a pro zvládání soutěže a konkurence, zvládání učebních problémů, respektování, spravedlnost.

Realizace průřezového tématu **Výchova demokratického občana** bude rozvíjet disciplinovanost a sebekritiku, schopnost zaujmout vlastní stanovisko v pluralitě názorů a dovednosti asertivního jednání i schopnosti kompromisu. Realizace bude zaměřena na utváření:

- sebeúcty, sebedůvěry a samostatnost;
- úcty k zákonu;
- úcty k hodnotám jako je svoboda, spravedlnost, solidarita, odpovědnost, tolerance;
- aktivního postoje v obhajování a dodržování lidských práv a svobod;
- ohleduplnosti a ochoty pomáhat slabším;
- respektu ke kulturním, etnickým a jiným odlišnostem;
- empatie, schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování.

Projekt 3 – Občan jako odpovědný člen společnosti; projekt 4 – Demokratická atmosféra a vztahy, Principy soužití s minoritami – respekt, vzájemná komunikace a spolupráce; Vlastivěda, Zeměpis, Občanská výchova, Dějepis.

Realizace průřezového tématu **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** bude zaměřena na:

- překonávání stereotypů a předsudků;
- kultivaci postojů k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života;
- kultivaci postojů ke kulturní rozmanitosti;
- utváření pozitivních postojů k tradičním evropským hodnotám;
- osvojování vzorců evropského občana;
- podporu smyslu pro zodpovědnost.

projekt 2 - tradice a historie v České republice, Evropě, světě; Vlastivěda, Zeměpis, Dějepis.

Realizace průřezového tématu **Multikulturní výchova** bude zaměřena na:

- uvědomění si vlastní identity a schopnost reflexe vlastního sociokulturního zázemí;
- utváření hodnotového systému žáků a korekci jejich jednání;
- rozvoj dovedností potřebných pro uplatňování vlastních práv a respektování práv druhých;
- utváření tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám;
- rozvoj dovedností komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin;
- vnímání odlišností jako příležitosti k obohacení, nikoliv jako zdroje konfliktu;

- uvědomění si neslučitelnosti rasové (náboženské apod.) intolerance, s principy života v demokratické společnosti;
- podporu angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu;
- vnímání sebe jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám.

Projekty 1 - 4 - nekonfliktní chování v multikulturní společnosti, lidská práva – právo všech lidí žít společně, druhy projevů chování, mezilidské vztahy, práva všech lidí žít společně bez ohledu na jejich různou kulturní, sociální a náboženskou příslušnost, typy náboženství; projekt 2 - poznávání vlastního kulturního zakotvení, udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost, uplatňování principů slušného chování, význam tolerance, lidská solidarita, folklór, projekt 3 – respektování zvláštností různých etnik, různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa, projekt 4 – jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti, člověk jako součást etnika, tolerance, lidská solidarita, vlastní kulturní zakotvení.

Realizace průřezového tématu **Environmentální výchova** bude zaměřena na:

- vnímání života jako nejvyšší hodnoty;
- rozvoj odpovědnosti ve vztahu k ochraně přírody a přírodních zdrojů;
- rozvoj aktivity, tvořivosti, vstřícnosti a ohleduplnosti ve vztahu k prostředí;
- utváření zdravého životního stylu a vnímání estetických hodnot prostředí;
- podporu angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí;
- rozvoj vnímavého a citlivého přístupu k přírodě a kulturnímu dědictví.

Projekt 1 - les, lidské sídlo, kulturní krajina, ochrana biologických druhů, ochrana přírody; projekt 2 – rozvoj aktivity, tvořivosti, vnímání estetických hodnot,

Projekt 3 – řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí, třídění odpadů, rozvoj tvořivosti, ohleduplnosti k životnímu prostředí, projekt 4 – Přírodní společenství (živočiškové, rostliny – chráněné druhy), rozvoj vnímavého a citlivého přístupu k přírodě a kulturnímu dědictví; Prvouka, Vlastivěda, Přírodověda, Zeměpis, Přírodopis, Anglický jazyk, Fyzika, Chemie.

Realizace průřezového tématu **Mediální výchova** bude zaměřena na:

- uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění;
- využívání potenciálu medií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času;
- vytvoření představy o roli medií jak v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec, tak v každodenním životě v regionu;
- rozvoj citlivosti vůči stereotypům v obsahu medií i způsobu zpracování mediálních sdělení;
- rozvoj citlivosti vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci;
- rozvoj komunikačních schopností, zejména při veřejném vystupování;

- využívání vlastních schopností v týmové práci a dovednosti přizpůsobit se potřebám a cílům týmu.

Projekt 1 - tvorba pro školní účely, pravidelnost v uspořádání sdělení, význam a užitečnost; projekt 2 - hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením, vliv médií na každodenní život, kulturu; projekt 4 - různé typy sdělení, jejich rozlišování, Český jazyk, Informatika, Občanská výchova

4. UČEBNÍ PLÁN

Obsah vzdělávacích oblastí, které vymezuje školní vzdělávací program, je realizován prostřednictvím jednotlivých předmětů.

Následující přehled uvádí názvy povinných předmětů podle toho, jak naplňují vzdělávací oblasti.

4.1 1. stupeň

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	Předmět	ročník				
			1.	2.	3.	4.	5.
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk a literatura	Český jazyk	7+1z AJ	7+1z AJ	7+1z AJ	7+1 z AJ	5+3 z AJ
	Cizí jazyk	Anglický j.	-	-	-	1	1
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	Matematika	4+ 1Dis	4+ 1Dis	4+ 1Dis	4+ 1Dis	4+ 1Dis
Informační a komunikační technologie	Informační a komunikační technologie	Informatika	-	-	-	1	1
Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Prvouka	2	2	2	-	-
		Přírodověda	-	-	-	2	2
		Vlastivěda	-	-	-	1+ 1Dis	2dis
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1	1
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	1+1dis	1+1dis	1+1dis	2	2
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	Výchova ke zdraví	-	-	-	-	-
	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2	2
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Pracovní vyučování	1+ 1 dis	1+ 1 dis	1+ 1 Dis	1+ 1 Dis	1+ 1 Dis
Průřezová témata			P / Int	P / Int	P / Int	P / Int	P / Int
Disponibilní hodiny	Celkem 16 hodin		1 M	1 M	1 M	1 M	1 M
			1 VV	1 VV	1 VV	1VL	2 VL
			1PV	1PV	1 PV	1PV	1 PV
Týdenní časová dotace			22	22	22	26	26
Celková povinná dotace			118				

Poznámky k učebnímu plánu:

1. stupeň:

- v 1. – 4. ročníku se týdenní dotace hodin Českého jazyka navyšuje o 1 hodinu týdně a v 5. ročníku o 3 hodiny týdně z Cizího jazyka;
- psaní je součástí Komunikační a slohové výchovy a realizuje se v menších časových úsecích nebo jako samostatná hodina;
- slohový výcvik se vyučuje jako samostatná hodina od 4. ročníku;
- na 1. stupni se Cizí jazyk vyučuje ve 4. a 5. ročníku 1 hodinu. Žáci se seznamují se zvukovou podobou cizího jazyka a se základními slovy, vč. pozdravu a poděkování, v ostatních předmětech, s kterými se opakovaně setkávají. O 7 hodin týdně se posiluje výuka Českého jazyka v 1.až 5.ročníku.
- v 1. - 5. ročníku se týdenní dotace hodin Matematiky navyšuje o 1 hodinu týdně z disponibilních hodin;
- ve 4.. ročníku se týdenní dotace hodin Vlastivědy navyšuje o 1 hodinu týdně a v 5. ročníku o 2 hodiny týdně z disponibilních hodin;
- v 1. – 5. ročníku se týdenní dotace Pracovního vyučování posiluje o 1 hodinu týdně z disponibilních hodin;
- v 1. – 4. ročníku se při hodinách Pracovního vyučování ročníky nedělí na skupiny chlapců a dívek, od 4. ročníku může, dle potřeb školy, k dělení na skupiny dojít;
- v 1. – 3. ročníku se při hodinách Tělesné výchovy ročníky nedělí na skupiny chlapců a dívek, od 4. ročníku může, dle potřeb školy, k dělení na skupiny dojít;
- průřezová témata jsou plněna v rámci školních nebo třídních projektů nebo v rámci integrace do předmětů;
- 16 disponibilních hodin bylo rozděleno takto: 1. – 5.r. - 1 hodina - Matematika (celkem 5 hodin), 4.r. – 1 hodina - Vlastivěda), 5.r. 2 hodiny - Vlastivěda (celkem 2 hodiny), 1.-5.r. – 1 hodina Pracovní vyučování (celkem 5 hodin).1.-3. ročník 1 hodina VV (celkem3 hodiny)

4.2 2.stupeň

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	Předmět	ročník			
			6.	7.	8.	9.
Jazyk a jazyková komunikace	Český jazyk	Český jazyk	5	5	5	5 z DCJ
	Cizí jazyk	Anglický j.	3	3	3	3
	Další cizí jazyk	Základy německého jazyka	--	--	--	--
Matematika a její aplikace	Matematika a její aplikace	Matematika	5	5	5	0+5 Dis
Informatika	Informatika	Informatika	1	1	1	1
Člověk a společnost	Dějepis	Dějepis	1	2	2	1
	Výchova k občanství	Občanská výchova	1	1	1	1
Člověk a příroda	Fyzika	Fyzika	--	1	1	1
	Chemie	Chemie	--	--	--	1
	Přírodopis	Přírodopis	2	2	2	2
	Zeměpis	Zeměpis	2	2	2	2
Umění a kultura	Hudební výchova	Hudební výchova	1	1	1	1
	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova	1	1	1+1dis	2
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	Výchova ke zdraví	--	--	1	1
	Tělesná výchova	Tělesná výchova	2	2	2	2
Člověk a svět práce	Člověk a svět práce	Pracovní vyučování	3+1dis	4 Dis	4dis	3 Dis+1DCJ
Průřezová témata			P / Int	P / Int	P / Int	P / Int
Disponibilní hodiny	Celkem 18 hodin		1PV	4PV	1VV 4PV	5 M 3 PV
Týdenní časová dotace			28	30	32	32
Celková povinná dotace			122			

Poznámky k učebnímu plánu:

2. stupeň:

- v 9. ročníku se týdenní dotace hodin Českého jazyka navyšuje o 5 hodin týdně z Dalšího cizího jazyka;
- slohový výcvik se vyučuje jako samostatná hodina;
- na 2. stupni se Další cizí jazyk nevyučuje jako samostatná hodina, jeho vzdělávací obsah je nahrazen jiným v souvislosti s podpůrným opatřením dle §16 odst.2 písm.b) školského zákona.
- v 9. ročníku se týdenní dotace hodin Matematiky navyšuje o 5 hodin týdně z disponibilních hodin;
- v 6 ročníku se týdenní dotace PV navyšuje o 1 hodinu z disponibilních hodin v 7. ročníku se týdenní dotace Pracovního vyučování navyšuje o 4 hodiny z disponibilních hodin, v 8. ročníku se navyšuje o 4 hodiny z disponibilních hodin a v 9. ročníku se výuka navyšuje o 3 hodiny týdně z disponibilních hodin a 1 hodinu PV z DCJ
- v 8. ročníku se navyšuje hodina VV o 1 disponibilní hodinu
- průřezová témata jsou plněna v rámci školních nebo třídních projektů nebo v rámci integrace do předmětů;
- 18 disponibilních hodin bylo rozděleno takto: 9.r. - 5 hodin - Matematika (celkem 5 hodin), PV 6.r.1 hodina, 7.r. 4 hodiny, 8.r. 4 hodiny ,9.r. 3 hodiny celkem 12 hodin, VV v 8. r. 1 hodina

5. UČEBNÍ OSNOVY

5.1 Jazyk a jazyková komunikace

5.1.1 ČESKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura vychází ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Má stěžejní postavení mezi ostatními předměty, protože dovednosti, které si zde žáci osvojují, umožňují získávání poznatků ve všech dalších oborech.

Cílem je naučit žáky správnou techniku čtení a psaní, správné užívání mateřského jazyka v jeho mluvené i psané podobě. Vede žáky k vytváření základních čtenářských dovedností, k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností a komunikačních dovedností, k vnímání a chápání obsahů různých jazykových sdělení.

Na 1. stupni je prvořadým cílem naučit žáky – číst a psát, zaměřujeme se na užívání mateřského jazyka v jeho mluvené i psané podobě. Klademe důraz na čtení s porozuměním. Žáci, kteří nastupují do školy, se již dokáží česky dorozumět. Snažíme se proto tuto jejich dovednost dále rozvíjet, obohacovat jejich slovní zásobu a seznamovat je se spisovnou podobou českého jazyka.

Učivo 2. stupně plynule navazuje na znalosti a dovednosti žáků získané na 1. stupni, přičemž tyto vědomosti a dovednosti nejen opakuje a upevňuje, ale zároveň rozvíjí a doplňuje. Svým obsahem napomáhá k rozšiřování slovní zásoby a ke zlepšování řečových a komunikačních dovedností ústní i písemnou formou, které vedou k větší schopnosti žáků dorozumět se v běžných životních situacích.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět Český jazyk a literatura se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících:

- 1. – 4. ročník: 7 hodin týdně + 1 hodina z Cizího jazyka
- 5. ročník: 5 hodin týdně + 3 hodiny z Cizího jazyka
- 6. – 8. ročník: 5 hodin týdně
- 9. ročník: 5 hodin z Dalšího cizího jazyka

Předmět Český jazyk a literatura je rozdělen do tří složek, jejichž obsah se vzájemně prolíná. Jsou to Komunikační a slohová výchova, Jazyková výchova a Literární výchova. Komunikační a slohová výchova má na 1. stupni samostatnou část Psaní, která se realizuje zpravidla v menších časových celcích než je vyučovací hodina. Slohová výchova je samostatně zařazena od 4. ročníku.

Komunikační a slohová výchova vede žáky k rozvíjení slovní zásoby, řečových schopností a komunikačních dovedností. Hlavním cílem je naučit žáky správně a srozumitelně se vyjadřovat, osvojit si správnou techniku psaní, napsat krátká sdělení, číst s porozuměním. V rámci komunikační a slohové výchovy si žáci 2. stupně rozšiřují slovní zásobu, učí se vyjadřovat správně a srozumitelně, vnímat a chápat různá jazyková sdělení a komunikovat s okolím, osvojují si správnou techniku psaní, píšou krátká sdělení a učí se číst s porozuměním.

V rámci jazykové výchovy získávají žáci 1. i 2. stupně vědomosti a dovednosti potřebné k osvojení spisovné podoby českého jazyka.

Literární výchova směřuje žáky k vytváření základních čtenářských dovedností a návyků, k odpovídající reprodukci přečteného textu. Žáci poznávají prostřednictvím četby různé literární druhy, učí se orientovat v textu a reprodukovat jej, učí se rozlišovat představy od skutečnosti, získávají z literatury poznatky a prožitky, které mohou ovlivňovat jejich životní postoj a obohacovat jejich duchovní život.

Výuka probíhá ve třídě, upřednostňovanou formou realizace předmětu je vyučovací hodina, popř. je doplněna prací s výukovými programy. Jako stěžejní metody volíme ty, které podporují samostatnost a spolupráci dětí, vlastní aktivitu a tvořivost, utřídění informací a hledání jejich souvislostí, vyhodnocování a řešení problémů, formulování a ověřování vlastních názorů.

Podle potřeb a okolností učitel volí hromadnou, skupinovou či individuální formu práce. Důležitou součástí zvláště při komunikační a slohové výchově je navozování různých situací a příkladů z běžného života, jejich následná dramatizace a přehrávání správného řešení.

Pomůckami, které jsou v hodinách využívány, jsou nejčastěji učebnice, pracovní sešity a pracovní listy, nástěnné informační tabule, výukové programy, internet, knihy, encyklopedie, časopisy a denní tisk.

Filmová a divadelní představení, návštěvy výstav, besedy apod. se realizují mimo budovu školy.

V předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova: cvičení smyslového vnímání, cvičení dovedností zapamatování (1.,6.r.), cvičení pozorování (4.r.), sebepoznání a sebepojetí (9.r.), seberegulace a sebeorganizace (1.r.), relaxační chvílky (1.-3.r.), kreativita (7.,9.r.); poznávací schopnosti (8.,9.r.), mezilidské vztahy (9.r.), komunikace (1.-9.r.), spolupráce a soutěživost (5.r.); Multikulturní výchova: Kulturní rozdíly (6.r.), Lidské vztahy (7.,9.r.), Etnický původ (8.r.), Komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin (1.-2.r.); Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Evropa nás zajímá (8.r.); Mediální výchova: kritický výběr kvalitního pořadu, tisku (1.r.), Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – zábava, zpravodajství, reklama, informace (hledání rozdílu)(5.,9.r.); Fungování a vliv médií ve společnosti (6.,9.r.), Tvorba mediálního sdělení (9.r.).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- pomáhá žákům ve stálém zdokonalování čtení, zdůrazňuje čtení s porozuměním a práci s textem;
- vytváří podmínky pro získávání dalších informací potřebných k práci;
- směřuje žáky ke kultivovanému písemnému projevu;
- výběrem vhodného učiva nabádá žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu a jejich vzájemnému propojování;
- předkládá žákům dostatek informačních zdrojů k vyhledávání informací, učí je informace vyhledávat, zpracovávat a využívat;
- seznamuje žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem;
- se zajímá, jak žákům vyhovuje jeho způsob výuky;
- žáky motivuje k aktivnímu zapojování se do vyučovacího procesu.

Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- pomáhá žákům využívat literaturu, vyhledávat informace z možných zdrojů (internet, encyklopedie atd.) k řešení problémů;
- vytváří příležitosti k interpretaci či prezentaci vlastních i přejatých textů;
- organizuje práci tak, aby žáci dosáhli dohodnuté kvality písemného projevu;
- respektuje vzájemnou pomoc žáků;
- hodnotí práci žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok;
- podněcuje žáky k tomu, aby uměli nalézat chyby v textu a odůvodnit správné řešení;
- pomáhá žákům k tomu, aby samostatně nalézali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy.

Kompetence komunikativní – podněcovat žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- pomáhá žákům prezentovat své myšlenky a názory;
- směřuje žáky ke kultivovanému vyjadřování v běžném mluveném projevu;
- rozšiřuje žákům slovní zásobu;
- směřuje žáky k naslouchání si navzájem;
- nabízí žákům dostatek příležitostí k porozumění probíraných literárních textů, směřuje žáky ke správné, srozumitelné stavbě větných celků, k vyprávění;
- zapojuje žáky do diskusí (výstižné vyjadřování, vhodná argumentace).

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- zadává vhodné a přiměřené úkoly, přiděluje role, umožňuje žákům práci ve skupině a respektuje vzájemnou pomoc při učení;
- umožňuje žákům spolupracovat při řešení problémů;
- umožňuje žákům prezentaci svých myšlenek a názorů;
- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat;
- umožňuje žákům požádat o pomoc;
- trvá na respektování jeho pokynů;
- vytváří dostatek situací k rozvíjení sebedůvěry a vzájemného respektu.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany uplatňující svá práva, plnící si své povinnosti a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- využívá literatury naučné i vědecké k vytváření postojů k přírodě, životnímu prostředí;
- hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok;
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch;
- pomáhá žákům zvládnout komunikaci i ve vyhraněných situacích;
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků;
- povzbuzuje v žácích respekt ke kulturnímu a historickému dědictví;
- výběrem vhodné literatury působí na utváření životních postojů žáka a obohacování jeho duchovního života;
- podporuje v žácích potřebu čtení.

Kompetence digitální – vést žáky k pochopení významu digitální technologie, využívat digitálních technologií k podpoře svého aktivního občanství a sociálního začlenění, ovládat a využívat digitální kompetence při učení i při zapojení do běžného života, vyžadovat etický, bezpečný a odpovědný přístup k využívání nástrojů digitalizace

Učitel:

- dává žákům prostor ke čtení elektronických textů s hlubším porozuměním, včetně porozumění významu obrazných symbolů (piktogramů)
- vede žáky ke zjištění, které čtenářské strategie jsou vhodné i pro digitální čtení, k využití grafických organizérů pro třídění a uspořádání informací
- učí žáky využívání navigace v různých prostředích obrazovky (např. šipky, mapy stránek...)
- klade důraz na hodnocení důvěryhodnosti digitálních informací, které žáci vyhledávají a na ověřování informací z více zdrojů, vede k samostatnému i skupinovému kritickému posuzování spolehlivosti informačních zdrojů a informací

- podporuje žáky v získávání dovedností a návyků spojených s psaním na dotykovém displeji, v orientaci a rozložení jednotlivých znaků, velkých a malých písmen, číslic a symbolů na klávesnici, vede žáky k dodržování základních hygienických návyků při práci s digitálními technologiemi
- učí žáky vybírat vhodné technologie s ohledem na zvolený formát sdělení (SMS, e-mail, chat) a pro sdílení výsledků samostatné nebo společné práce
- umožňuje žákům využívat online slovníků
- vede žáky ke slušnému chování a respektu k ostatním – při práci s informačními zdroji vedeme žáky k dodržování autorského práva, ochraně osobních údajů a vlastní bezpečnosti
- navozuje různé modelové komunikační situace (komunikace se spolužáky, učitelem, ostatními dospělými) a tímto způsobem vede žáky k rozvoji komunikačních strategií a technik a k volbě vhodných jazykových prostředků

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura – použito z RVP

1.stupeň – 1. období

Komunikační a slohová výchova – žák

- čte s porozuměním jednoduché texty
- rozumí pokynům přiměřené složitosti
- dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
- zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním
- píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen
- převádí slova z mluvené do psané podoby
- dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost slov
- opisuje a přepisuje krátké věty

Jazyková výchova – žák

- rozlišuje všechna písmena malé a velké abecedy
- rozeznává samohlásky (odlišuje jejich délku) a souhlásky
- tvoří slabiky
- rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky
- píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech

Literární výchova – žák

- si pamatuje a reprodukuje jednoduché říkanky a dětské básně
- při poslechu pohádek a krátkých příběhů udržuje pozornost
- reprodukuje krátký text podle otázek a ilustrací

Český jazyk – 1. ročník /1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Jazyková výchova – žák - zná některá písmena malé a velké abecedy - rozpozná samohlásky (odlišuje jejich délku), souhlásky - tvoří slabiky - rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky	Jazyková výchova - vyvození písmen a hlásek <i>m, l, v, t, s, j, p a samohlásek</i> - čtení psacího písma - rozlišování délky samohlásek, samohlásky jako spojky - výslovnost hlásek - čtení otevřených slabik z probraných písmen - grafické znázornění slova a věty - analytickosyntetické činnosti: věta, slovo, slabika, hláska	Řv, Prv Pv,Vv-vytrhávání tvarů, malování PT-OSV
Literární výchova – žák - si pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a básničky - dokáže se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů - reprodukuje krátký text podle obrázků a ilustrací	Literární výchova - nácvik jednoduchých říkanek podle přednesu učitele - opakování krátkého sdělení, rozvíjení souvislého vyjadřování - poslech jednoduché pohádky - reprodukce krátké pohádky vedené otázkami, ilustrací - dějové obrázky, časová posloupnost	Vv,Hv,Prv

Český jazyk – 1. ročník /2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Komunikační a řečová výchova – žák • rozumí pokynům přiměřené složitosti • dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání • zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním • píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen • převádí slova z mluvené do psané podoby	Komunikační a řečová výchova • rozvíjení psychomotorických schopností a jemné pohybové koordinace nutné k výuce psaní • vytváření potřebných hygienických, pracovních a estetických návyků a správné zacházení s psacím náčiním • technika psaní, automatizace psacího pohybu, prvky psacích písmen • psaní písmen, se kterými se žáci seznamují při čtení (a, e, i, o, u, y, m, l, v, t, s, j, p) velká jen ta, která se od malých neodlišují tvarem • procvičení naučených písmen ve slabikách, opis, přepis probraných písmen, slabik, slov • psaní číslic 1 – 5 • diktát písmen, slabik, slov	M Prv Hv Vv Tv

Český jazyk – 2. ročník /1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Jazyková výchova – žák - zná písmena malé i velké abecedy - tvoří slabiky	Jazyková výchova - dokončení nácviku čtení zbývajících písmen abecedy (malá, velká, tiskací a část psacích písmen) mimo písmen Q, X, W, Ď, Ť, Ň - čtení zavřených slabik a dvojslabičných slov majících zavřenou slabiku na konci - automatizace čtení jednoslabičných slov typu les - čtení dvojslabičných i víceslabičných slov složených z otevřených slabik (typ máma, vesele...)	M, Hv, Vv PT - OSV
Literární výchova – žák - si pamatuje a reprodukuje jednoduché říkanky, básničky - reprodukuje krátký text podle obrázků a ilustrací - dokáže se koncentrovat na poslech pohádek a krátkých příběhů	Literární výchova - jednoduchá říkadla, básničky, řešení hádanek - odpovědi na otázky k obsahu čteného - čtení textu s obrázkem - vzbuzení zájmu o poznávání knih	Návštěva knihovny Hv, Řv, Vv, Tv

Český jazyk – 2. ročník /2

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Komunikační a řečová výchova – žák • dbá na správnou výslovnost, tempo řeči, pravidelné dýchání • rozumí pokynům přiměřené složitosti • čte s porozuměním jednoduché texty • píše písmena a číslice – dodržuje správné tvary písmen, spojuje písmena i slabiky • převádí slova z mluvené do psané podoby, dodržuje správné pořadí písmen, úplnost slov • zvládá opis a přepis krátkých vět	Komunikační a řečová výchova • rozvíjení fonemického sluchu • prosba, poděkování, blahopřání • tvoření jednoduchých vět • čtení vět jednoduchých skladbou a obsahem přiměřených schopnostem žáků • prvky psacích písmen • předepsaná psací písmena (všechna písmena malé abecedy a velké jen ta, která se od malých neodlišují tvarem) • spojování písmen ve slabiky, psaní slov • psaní číslic 0, 6 – 10 • psaní slabik a slov podle nápovědy • psaní krátkých vět. Opakování psacího písma. Přepis slabik, slov a krátkých vět	Vv, Prv, Hv, Tv

Český jazyk 3. ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Jazyková výchova – žák - rozlišuje věty, slova, slabiky, hlásky - píše velká písmena na začátku věty a ve vlastních jménech - zná všechna písmena malé i velké abecedy - tvoří slabiky	Jazyková výchova - dokončení nácviku čtení zbývajících písmen Q, X, W, Ď, Ť, Ň - prohloubení a dokončení výcviku čtení, upevňování poznávání věty, slova, slabik, hlásek, písmen. Modulace souvislé řeči (tempo, intonace, přízvuk) - psaní velkých písmen na začátku věty, ve vlastních jménech - procvičování písmen velké i malé abecedy - čtení slabik dě-tě-ně - bě-pě-vě-mě - di-ti-ni - dy-ty-ny	Řv, Vv, Hv PT - OSV
Literární výchova – žák si pamatuje si a reprodukuje jednoduché říkanky a básničky	Literární výchova - výrazný přednes říkanek, básní, které se žáci naučili zpaměti - dramatizace jednoduchých textů	Vv, Řv

Český jazyk – 3. ročník /2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Komunikační a řečová výchova – žák • čte s porozuměním jednoduché texty • rozumí pokynům přiměřené složitosti • dbá na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání • zvládá základní hygienické návyky spojené s psaním • píše písmena a číslice – dodržuje správný poměr výšky písmen ve slově, velikost, sklon a správné tvary písmen • převádí slova z mluvené do psané podoby • dodržuje správné pořadí písmen ve slově a jejich úplnost slov • opisuje a přepisuje krátké věty • v rámci náhrady cizího jazyka je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka	Komunikační a řečová výchova • dramatizace jednoduchých textů, kultura mluveného projevu • zřetelné čtení jednoduchých vět s porozuměním • příprava nácviku tichého čtení. Orientace tichým čtením ve větě. • správné čtení předložky se slovem • obohacování a zpřesňování slovní zásoby dětí a vést je k vhodnému pojmenování. • dokončení nácvik neprobraných písmen velké abecedy • spojování písmen ve slabiky, slova • psaní číslic 11 – 20 • psaní krátkých vět. Opis a přepis textu. • psaní slov a vět podle nápoředy • vyprávění krátké pohádky v anglickém jazyce učitelem s podporou obrázků	Vv, Prv, M

Očekávané výstupy - Český jazyk – 1. stupeň - 2. období

Komunikační a slohová výchova – žák

- vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích
- má odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování
- v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči
- popíše jednoduché předměty, činnosti a děje
- opisuje a přepisuje jednoduché texty
- píše správně a přehledně jednoduchá sdělení
- píše čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy
- ovládá hůlkové písmo
- tvoří otázky a odpovídá na ně

Jazyková výchova – žák

- pozná podstatná jména a slovesa
- dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího
- rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik
- určuje samohlásky a souhlásky
- seřadí slova podle abecedy
- správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě
- správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky

Literární výchova – žák

- dramatizuje jednoduchý příběh
- vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek
- čte krátké texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy
- určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti
- rozlišuje prózu a verše
- rozlišuje pohádkové prostředí od reálného
- ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu

Český jazyk – 4. ročník /1

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Jazyková výchova – žák - určuje samohlásky, souhlásky - rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik - dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určuje druhy vět	Jazyková výchova - hláskosloví – samohlásky, souhlásky (dělení souhlásek, délka samohlásek) souhláskové skupiny; nauka o slově – členění slov na slabiky a hlásky - psaní i – y po měkkých a tvrdých souhláskách - věta – druhy vět, věta jako jazykový celek, začátek a konec věty v řeči a písmu - věty oznam., rozkaz., tázací - modulace souvislé řeči - slova ve větě, význam slova, slova stejného a opačného významu - třídění slov, pořádek slov ve větě, tvoření vět.	Řv PT - OSV
Literární výchova – žák - čte krátké texty s porozuměním - ovládá tiché čtení a orientuje se ve čteném textu - rozlišuje prózu a verše - rozlišuje pohádkové prostředí od reálného - určí v přečteném textu hlavní postavy	Literární výchova - správné čtení – výslovnost, čtení s porozuměním - užívání správného slovního přízvuku, přirozená intonace - tiché čtení - nácvik orientace v textu - verš a próza, rozlišení pojmů – kniha, noviny, časopisy, ilustrace, text - čtení pohádek, prostředí reálné a pohádkové - poznávání hlavních postav	Vv, Řv, PŘ

Český jazyk – 4. ročník /2

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Komunikační a slohová výchova – žák • má vytvořenu odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování • popisuje jednoduché předměty • opisuje a přepisuje jednoduché texty • napíše správně a přehledně jednoduchá sdělení • dbá na úpravný a čitelný písemný projev, dodržuje vzdálenost mezi slovy	Komunikační a slohová výchova • edukace a reedukace řeči • popis jednoduchých předmětů • zpřesnění tvarů písmen a číslic (velikost, sklon písma, správné spojování), rozlišování štihlosti písmen, poměr výšky písmen zejména u tvarově si podobných • spoje s o, v, b, f, vratný tah, diakritická znaménka. • přepis jednoduchého krátkého textu • úprava písemných prací – nadpis, okraje, odstavce. • vzdálenost mezi písmeny a slovy	

Český jazyk – 5. ročník /1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Jazyková výchova – žák • pozná podstatná jména a slovesa • dodržuje pořádek slov ve větě, pozná a určí druhy vět podle postoje mluvčího • rozlišuje tvrdé, měkké a obojetné souhlásky a ovládá pravopis měkkých a tvrdých slabik • určuje samohlásky a souhlásky • seřadí slova podle abecedy • správně vyslovuje a píše slova se skupinami hlásek dě-tě-ně-bě-pě-vě-mě správně vyslovuje a píše znělé a neznělé souhlásky	Jazyková výchova • čtení, psaní a výslovnost slov se skupinami dě tě ně bě pě vě mě • abeceda, abecední řazení slov • výslovnost a psaní znělých a neznělých souhlásek na konci a uvnitř slova • výslovnost a psaní výrazů s předložkami • druhy slov – podstatná jména (vlastní jména), slovesa • vyjmenovaná slova po B, L, M –základy, informativně	PT - OSV
Literární výchova žák • čte krátké a texty s porozuměním a reprodukuje je podle jednoduché osnovy • ovládat tiché čtení a orientovat se ve čteném textu • rozlišuje prózu a verše • určí v přečteném textu hlavní postavy a jejich vlastnosti • rozlišuje pohádkové prostředí od reálného • dramatizuje jednoduchý příběh • vypráví děj zhlédnutého filmového nebo divadelního představení podle daných otázek	Literární výchova • správné čtení kratších i delších textů s porozuměním, reprodukce podle dané osnovy • rozvoj tichého čtení, významová stránka vět i odstavců, porozumění obsahu textu • slovní i větný přízvuk, základní literární pojmy – literární druhy a žánry (rozpočítadlo, hádanka, říkanka, báseň, pohádka, povídka, pověst, bajka, spisovatel, básník, kniha, čtenář, divadelní představení, herec) • určování hlavní postavy a její vlastnosti • rozlišení místa, času, děje, prostředí pohádkové a reálné • dramatizace podle dané osnovy • zhlédnutí filmového nebo divadelního představení, odpovědi na dané otázky	VI, Vv

Český jazyk – 5. ročník /2

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Komunikační a slohová výchova – žák • tvoří otázky a odpovídá na ně • vypráví vlastní zážitky, jednoduchý příběh podle přečtené předlohy nebo ilustrací a domluví se v běžných situacích • v mluveném projevu volí správnou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo řeči • má vytvořenu odpovídající slovní zásobu k souvislému vyjadřování • popíše jednoduché předměty, činnosti, děje • opisuje a přepisuje jednoduché texty • píše správně a přehledně jednoduchá sdělení • píše úpravný a čitelně a úpravně, dodržuje mezery mezi slovy • ovládá hůlkové písmo	Komunikační a slohová výchova • tvoření otázek, odpovědi na otázky • vypravování podle obrázků či vlastních zážitků • základní komunikační pravidla (oslovení, zahájení a ukončení dialogu, střídání rolí mluvčího a posluchače, zdvořilé vystupování) • mimojazykové prostředky řeči (mimika, gesta) • tvoření vět na daná slova, doplňování vět, obměna vět. • popis jednoduchých činností, dějů • opakování a zdokonalování probraných tvarů písmen a číslic z předešlých ročníků podle situace ve třídě • plynulé psaní slov • psaní jednoduchého sdělení na pohlednici – úprava, adresa • dopis • automatizace psacího pohybu (užití uvolňovacích cviků), dodržování tvaru a sklonu písma, úprava písemností • hůlkové písmo	PŘESAHY Vv, VI, PŘ

Jazyková výchova – žák

- orientuje se v Pravidlech českého pravopisu
- pozná a určí slovní druhy; skloňuje podstatná jména a přídavná jména; pozná osobní zájmena; časuje slovesa
- rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk
- rozezná větu jednoduchou od souvětí
- správně píše slova s předponami a předložkami
- ovládá pravopis vyjmenovaných slov
- zvládá pravopis podle shody přísudku s podmětem

Literární výchova – žák

- orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku
- ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení
- rozezná základní literární druhy a žánry
- dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury
- má pozitivní vztah k literatuře

Komunikační a slohová výchova – žák

- čte plynule s porozuměním; reprodukuje text
- komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk
- píše běžné písemnosti; podle předlohy sestaví vlastní životopis a napíše žádost; popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup; vypráví podle předem připravené osnovy; s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma

Český jazyk – 6. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Jazyková výchova – žák - ovládá vyjmenovaná slova a orientuje se v jejich pravopise - vyhledává a určuje podstatná jména - zná osobní zájmena a časuje slovesa v přítomném čase	Jazyková výchova - vyjmenovaná slova po B, L, M, P, S, V, Z a slova příbuzná - podstatná jména – rod, číslo, životnost a neživotnost u mužského rodu - osobní zájmena (pomoc při časování sloves) - slovesa – osoba, číslo, čas, časování v přítomném čase	PT - OSV
Literární výchova – žák - se orientuje v literárním textu, hledá hlavní myšlenku krátkého díla - umí ústně formulovat dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení - vytváří si pozitivní vztah k literatuře	Literární výchova - hlavní myšlenka krátkého díla – orientace v ději povídek a pověstí, bajek, členění dějů na části - reprodukce přečteného textu podle jednoduché osnovy - sledování televizních a rozhlasových pořadů, návštěva divadelního a filmového představení – vyprávění zhlédnutého příběhu - čtení vět s přirozenou intonací a přízvukem	Ov
Komunikační a slohová výchova – žák - komunikuje v běžných situacích - ovládat koncepci a úpravu běžných písemností (dopis, adresa) - čte plynule s porozuměním, reprodukuje text	Komunikační a slohová výchova - upevnění zásad společenského styku - dopis – úprava dopisu a obálky - odpovědi na otázky - prohlubování čtenářských dovedností - reprodukce textu	

Český jazyk 7. ročník /1

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Jazyková výchova – žák • zvládá pravopis slov s předponami a předložkami • zná vyjmenovaná slova a ovládá jejich pravopis • skloňuje podstatná jména • časuje slovesa • zná pravopis při shodě přísudku s podmětem	Jazyková výchova • tvoření slov, slovní základ, předpony, přípony • pravopisu po obojetných souhláskách uvnitř slova • pojmenování vlastností a činností • skloňování podstatných jmen, pády a pádové otázky • nácvik určení pádu podstatného jména, vzory • slovesa, časování sloves v oznamovacím způsobu všech časů • sezn.se základními větnými členy – podmět a přísudek • shoda podmětu a přísudku – koncovky příčestí minulého	PT - OSV
Literární výchova – žák • rozezná základní literární druhy a žánry • dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury • orientuje se v literárním textu, hledá a pokusí se najít hlavní myšlenku • ústně formuluje dojmy z četby • usiluje o pozitivní vztah k literatuře	Literární výchova • pojmy – báje, pověst, encyklopedie, slovník • výklad přiměřeného textu • práce s encyklopedií, slovníkem • charakteristika děje a jednajících postav příběhu • dramatizace, reprodukce textů z četby • recitace, osvojování literatury poslechem • uvědomělé tiché čtení • čtenářský zážitek vyjádřený kresbou	Vv, Ov

Český jazyk 7. ročník /2

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Komunikační a slohová výchova – žák - komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole se snaží o užívání spisovného jazyka - píše běžné písemnosti, popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup, vypráví podle předem připravené osnovy - komunikuje v běžných situacích, rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk - ovládá koncepci a úpravu běžných písemností (poštovní poukázka) - vypráví podle předem připravené osnovy, - čte plynule s porozuměním., reprodukuje text	Komunikační a slohová výchova - rozlišování jazyk. prostředků spisovných i nespisovných - pokračování ve výcviku souvislých jazykových projevů - zásady dorozumívání, kultivovaného projevu - formy společenského styku – telefonický rozhovor - vyplňování tiskopisů (poštovní poukázka, podací lístek apod.) - písemné odpovědi na otázky - vyprávění textů podle kolektivně sestavené osnovy - členění jazyk. projevu na úvod – hlavní část – zakončení - reprodukce	Ov PT - OSV

Český jazyk – 8. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Jazyková výchova – žák • zvládá pravopis bje – bě, vje-vě, mně-mě • zná vyjmenovaná slova a ovládá jejich pravopis • skloňuje podstatná jména a rozlišuje přídavná jména • pozná a určí slovní druhy (číslovky) • zvládá pravopis příčestí minulého podle shody přísudku s podmětem	Jazyková výchova • pravopis bje-bě, vje-vě, mně-mě • dokončení výcviku pravopisu i-y po obojetných souhláskách uvnitř slova • podstatná jména- tvary, ve kterých se často chybuje • pravopis koncovek 1. a 4. pádu vzoru pán, hrad, žena, město • přídavná jména – tvrdá, měkká – informativně • číslovky základní, řadové • pravopis příčestí minulého při shodě s několikanásobným podmětem	PT - OSV
Literární výchova – žák • rozezná základní literární druhy a žánry • orientuje se v literárním textu • ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení • dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury • prohlubuje pozitivní vztah k literatuře	Literární výchova • pojmy – román, drama, muzikál – opereta • čtení novin, časopisů – orientace v tisku • upevňování plynulého čtení s porozuměním • užití vhodné věty, intonace a zabarvení hlasu se zřetelem k obsahu textu	Ov
Komunikační a slohová výchova – žák • čte plynule s porozuměním, reprodukuje text • komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk • píše běžné písemnosti, podle předlohy sestaví vlastní životopis, popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup, vypráví podle předem připravené osnovy	Komunikační a slohová výchova • pokračování ve výcviku psaní dopisu, vyplňování tiskopisu • vyplnění jednoduchého dotazníku. • sestavení žádosti. • stručný životopis. • popis – krajiny, osoby, pracovního postupu • vypravování (ústní nebo písemné podle připravené osnovy)	Ov, Pv

Český jazyk – 9. ročník /1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Jazyková výchova – žák • zvládá pravopis slov s předponami a předložkami • skloňuje podstatná a přídavná jména • pozná a určí slovní druhy • ovládá pravopis příčestí minulého při shodě přísudku s podmětem • rozezná větu jednoduchou od souvětí • rozlišuje spisovný a nespisovný jazyk	Jazyková výchova • procvičování známých jevů ve složitějších frekventovaných případech • podstatná jména – pravopis koncovek 1., 4., 7. pádu jednotného i množného čísla vzoru pán, hrad, žena, město • přídavná jména – tvrdá a měkká, vzory, skloňování, shoda přídavného jména s podstatným jménem • přehled slovních druhů • pravopis příčestí minulého ve větách s podmětem děti, my, všichni • rozlišování jednotlivých vět v nesložitých souvětích • nejběžnější spojky (a, i, ale, aby, že) • spisovný a nespisovný jazyk	PT - OSV
Literární výchova – žák • orientuje se v literárním textu, nachází jeho hlavní myšlenku • rozezná základní literární druhy a žánry • ústně formuluje dojmy z četby, divadelního nebo filmového představení • dokáže vyhledat potřebné informace v oblasti literatury • má pozitivní vztah k literatuře	Literární výchova • poezie, próza, ukázky divadelních her • literatura pro děti a mládež – významní autoři české a světové literatury, četba ze světové dětské literatury • prohlubování a upevňování získaných návyků správného tichého a hlasitého čtení	D

Český jazyk – 9. ročník /2

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Komunikační a slohová výchova – žák - čte plynule s porozuměním, reprodukuje text - komunikuje v běžných situacích, v komunikaci ve škole užívá spisovný jazyk - píše běžné písemnosti, podle předlohy sestaví vlastní životopis, popíše děje, jevy, osoby, pracovní postup, vypráví podle předem připravené osnovy, s vhodnou podporou pedagogického pracovníka písemně zpracuje zadané téma	Komunikační a slohová výchova - formy společenského styku rozšířit o objednání jídla v restauraci, krátké příležitostní projevy, organizace besedy (přivítání a zakončení), projev, diskuse - korespondence, písemná komunikace s úřady (i přes PC) - beletrie, odborné texty, slovníky, encyklopedie, jazykové příručky, noviny, časopisy - pravidla českého pravopisu	I, Ov

5.1.2 ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Anglický jazyk je vyučovací předmět, který reprezentuje vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace, patřící do vzdělávacího oboru Cizí jazyk. Postupné osvojování základů anglického jazyka pomáhá žákům snížit jazykové bariéry a přispívá ke zvýšení úrovně jazykové kultury a mobility žáka jak v osobním životě, tak v budoucím pracovním uplatnění.

Hlavním cílem vyučovacího předmětu je vybavit žáka takovými jazykovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat, účinně uplatňovat a prosazovat výsledky svého poznání. Výuka anglického jazyka dále umožňuje žákovi poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí a odlišnosti v jejich kulturních tradicích.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výuka anglického jazyka je realizována od 6. do 9. ročníku, s hodinovou dotací 3 vyučovací hodiny týdně, obsah vyučování je rozdělen do tematických okruhů. Výuka v 6. ročníku představuje úvod do cizojazyčného vzdělávání, jde především o probuzení zájmu žáka o studium tohoto jazyka a o vytvoření pozitivního vztahu k tomuto předmětu. Pozornost se soustřeďuje na osvojení zvukové podoby jazyka a na zvládnutí vztahu mezi zvukovou a grafickou stránkou.

Dále se žáci učí jednoduše a přirozeně reagovat v nejběžnějších situacích každodenního života přiměřených jejich věku. K rozvíjení řečových dovedností je využívána slovní zásoba stanovených tematických okruhů a komunikačních situací, které odpovídají vyspělosti žáků, jejich zájmům a potřebám budoucího povolání.

Během výuky je kladen důraz na schopnost používat angličtinu v praktickém životě. Dovednosti porozumět vyslechnutému sdělení a ústně se vyjadřovat k požadované problematice jsou nadřazeny dovednostem číst a písemně se vyjadřovat. Výklad gramatiky je omezen na minimum.

Metody a formy práce jsou založeny na pozorování, poslechu, imitaci, dramatizaci, tvořivých činnostech a hře. Výuka je výrazně propojena s hudební, pohybovou a výtvarnou výchovou, využívá se nahrávek, říkanek, básniček a písniček v interpretaci rodilých mluvčích. Do výuky jsou zařazovány i vhodné výukové programy na PC.

V 8. a 9. ročníku je větší pozornost věnována čtení a schopnosti písemného vyjadřování, ale stále převažuje důraz na schopnost kvalitního ústního projevu. Do výuky je zařazována i konverzace na zadané téma, které je vybráno z běžných denních situací v životě člověka.

V předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova: komunikace (6.r.), sociální rozvoj: komunikace (6.r.); Mediální výchova: Tvorba mediálního sdělení – využití anglického jazyka při práci na PC a internetu a naopak (7., 9.r.), Multikulturní výchova: Etnický původ (9.r.), Environmentální výchova: Vztah člověka k prostředí (7.r.).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- motivuje žáky, aby při činnostech zažívali radost a úspěch;
- se snaží o to, aby žáci rozlišovali základní zkratky, termíny a symboly;
- zadává žákům zajímavé a netradiční domácí úkoly;
- na příkladech blízkých žákovi vysvětluje smysl a cíl učení a posiluje pozitivní vztah k učení.

Kompetence k řešení problémů - podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- podporuje u žáků samostatné zvládání situací běžného života;
- pěstuje u žáků vytrvalost při řešení problémů;
- propojuje učivo s praxí a žákovskou zkušeností;
- zapojuje žáky do soutěží;
- pomáhá žákům správně používat internet;
- poskytuje žákům praktické znalosti, které jim umožní přivolat si pomoc v případě nutnosti v zahraničí;
- podporuje u žáků schopnost samostatně si vyhledat informace z různých zdrojů.

Kompetence komunikativní - podněcovat žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- pěstuje u žáků schopnost porozumění mluveného i psaného slova;
- zdůrazňuje srozumitelnost mluveného i psaného projevu;
- pěstuje schopnost přečíst základní fráze a slova;
- podporuje anglickou komunikaci žáků s vrstevníky.

Kompetence sociální a personální - rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- rozvíjí spolupráci ve skupině a respektování pravidel práce v ní;
- umožňuje žákům pracovat v týmu podle předem společně dohodnutých pravidel;
- snaží se o to, aby žáci uměli v konkrétních situacích poskytnout pomoc, ale i nabízenou pomoc přijmout;
- pěstuje u žáků respekt k individuálním odlišnostem jednotlivce.

Kompetence občanská - vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany uplatňující svá práva, plnící si své povinnosti a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- pěstuje v žácích toleranci;
- netoleruje projevy rasismu a xenofobie;
- usiluje o to, aby žáci chápali základní principy a důvody dodržování pravidel slušného chování;
- podporuje v žácích sebeúctu a úctu k druhým lidem;
- zdůrazňuje ochranu zdraví žáka, dodržování zdravého životního stylu.

Kompetence digitální – vést žáky k pochopení významu digitální technologie, využívat digitálních technologií k podpoře svého aktivního občanství a sociálního začlenění, ovládat a využívat digitální kompetence při učení i při zapojení do běžného života, vyžadovat etický, bezpečný a odpovědný přístup k využívání nástrojů digitalizace

Učitel:

- vede žáky k vyhledávání a zpracování informací, samostatnému vyhledávání a snaze posoudit důvěryhodnost cizojazyčného informačního zdroje
- vede žáky k dalšímu digitálnímu zpracovávání, ukládání, zálohování a sdílení získaných informací a vytváření digitálního obsahu, případně bez opory o jiné zdroje (např. vlastní video nebo prezentace vlastních fotografií)
- vede žáky k uvědomování si existence autorského zákona a k osvojování si zvyku uvádět bibliografické zdroje při šíření informací jiných autorů
- vede žáky k práci s vybranými internetovými aplikacemi, které jsou určeny pro studium cizího jazyka, k jejich používání, např. využívání online slovníků
- vede žáky k práci s klávesnicí pro další cizí jazyky, k formulování písemného vyjádření různými formami

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Cizí jazyk (Anglický jazyk) – použito z RVP

1. stupeň – 1. období

Řečové dovednosti

Žák

- CJ-3-1-01p je seznámen se zvukovou podobou cizího jazyka

1. stupeň - 2. období

Poslech s porozuměním

Žák

- CJ-5-1-01p rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- CJ-5-1-02p rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)
- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

Mluvení

Žák

- CJ-5-2-01p pozdraví a poděkuje
- CJ-5-2-02p sdělí své jméno a věk
- CJ-5-2-03p vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu)

Čtení s porozuměním

Žák

- CJ-5-3-02p rozumí slovům, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

Psaní

Žák

- je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka

Učivo

5.1 **zvuková a grafická podoba jazyka** – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov

5.2 **slovní zásoba** – základní slovní zásoba v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem

5.3 **tematické okruhy** – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí

5.4 **mluvnice** – základní gramatické struktury a typy vět, jsou-li součástí pamětně osvojeného repertoáru (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Anglický jazyk – 4. - 5. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Žák • rozumí jednoduchým pokynům učitele, které jsou mu sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností • rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal (zejména má-li k dispozici vizuální oporu) • rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování • pozdraví, poděkuje • sdělí své jméno a věk • vyjádří souhlas či nesouhlas, reaguje na jednoduché otázky (zejména pokud má k dispozici vizuální oporu) • je seznámen s grafickou podobou cizího jazyka	• základní jednoduché fráze, vnímání odlišností jazyka ve zvukové podobě • čtení písmen, slov – obrázkové čtení, správná výslovnost • základní číslovky do 12 • fráze: představování, pozdrav, omluva, poděkování • téma: barvy, zvířata, rodina	Multikulturní výchova Multikulturalita – specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost

2. stupeň

Poslech s porozuměním

Žák

- CJ-9-1-01p rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů
- CJ-9-1-02p rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby

Mluvení

Žák

- CJ-9-2-01p odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby

Čtení s porozuměním

Žák

- CJ-9-3-01p rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)

Psaní

Žák

- CJ-9-4-03p reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby

Učivo

- 9.1 **zvuková a grafická podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby
- 9.2 **slovní zásoba** – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem
- 9.3 **tematické okruhy** – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí
- 9.4 **mluvnice** – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Anglický jazyk – 6. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Žák • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů • rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby • odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu)	• základní jednoduché fráze, vnímání odlišností jazyka ve zvukové podobě • čtení písmen, slov – obrázkové čtení, správná výslovnost • abeceda • základní číslovky • fráze: představování, pozdrav, omluva, poděkování • téma: rodina, domov, příroda, kalendář	PT - OSV Multikulturní výchova: Multikulturalita – specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost

Anglický jazyk – 7. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
<i>Žák</i> • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů • rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby • odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby • rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu) • reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby	• rozpoznávání odlišností mezi psaným a mluveným projevem • správná výslovnost probíraných slov jednoduchých tematických okruhů • abeceda • číslovky • pozdrav, přivítání, poděkování, představování • jednoduchá věta záporná a kladná v přítomném čase, v minulém čase	PT – EV, MV Multikulturní výchova: <i>multikultura</i> – naslouchání druhým, vstřícný postoj k odlišnostem

Anglický jazyk – 8. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Žák • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů • rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby • odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby • rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu) • reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby	• správná výslovnost probraného učiva • abeceda • číslovky základní, řadové • žádost o pomoc, blahopřání • formulace dotazů a odpovědí na dané téma • dialog s využitím naučených frází • tematické okruhy: nákupy, sport, zdraví, nemoc, oblékání, kalendář • orientace ve slovníku • překlad textu • čas průběhový	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: objevujeme Evropu a svět – život Evropanů a styl života v evropských zemích – Velká Británie Multikulturní výchova: Multikulturalita – multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování Z

	Anglický jazyk – 9. ročník	
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Žák • rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech, které se týkají osvojených tematických okruhů • rozumí jednoduchým otázkám, které se týkají jeho osoby • odpoví na jednoduché otázky, které se týkají jeho osoby • rozumí slovům a jednoduchým větám, které se týkají osvojených tematických okruhů (zejména má-li k dispozici vizuální oporu) • reaguje na jednoduchá písemná sdělení, která se týkají jeho osoby	• pozdrav, poděkování, omluva, žádost, představování, přivítání, rozloučení, blahopřání, žádost o pomoc • abeceda • číslovky základní a řadové • souhlasy a nesouhlasy • dialog s využitím jednoduchých frází • témat. Okruhy: nákupy, jídlo a pití, ubytování, kalendář • vyhledávání ve slovníku	PT – MV, MKV Multikulturní výchova: Multikulturalita – význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání Z

5.2. Matematika a její aplikace

5.2.1 MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Matematika vychází ze vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace, která sleduje využití matematických dovedností v běžném životě, posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Hlavním cílem je poskytovat žákům takové matematické vědomosti a dovednosti, které jim umožní řešit základní problémy a úkoly, s nimiž se budou setkávat v praktickém životě a v pracovním procesu. Žáci se učí přesnosti, trpělivosti, vytrvalosti, sebekontroli, zvyšují si matematickou gramotnost a logické myšlení.

Důležitou součástí matematického vzdělávání je osvojení rýsovacích technik, práce s rýsovacími pomůckami a znalost čtení a práce s technickými výkresy

Obsahové, časové a organizační vymezení

Vyučovací předmět se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících:

1. – 5. ročník: 4 hodiny + 1 hodina z disponibilní dotace, celkem 5 hodin

6. – 8. ročník: 5 hodin týdně

9. ročník: 5 hodin z disponibilní dotace

Jednotlivé tematické okruhy vytvářejí konkrétní představy o číslech, číselné ose. Přispívají k osvojení různých matematických operací, k rozvoji logického myšlení a k hledání více možných řešení. Žáci by si měli uvědomovat vzájemné souvislosti, získávat číselné údaje, osvojovat si převody jednotek, samostatně pracovat při využívání prostředků výpočetní techniky a používání dalších pomůcek.

Obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen do čtyř tematických okruhů: Číslo a početní operace, Závislosti, vztahy a práce s daty, Geometrie v rovině a prostoru, Nestandardní aplikační úlohy a problémy.

Tematický okruh Číslo a početní operace seznamuje žáky s čísly, vytváří u žáků konkrétní představu o číslech a číselné ose, žáci si osvojují postupy matematických operací, jejich důležitost a praktické užití. Jedná se o sčítání, odčítání, násobení a dělení, měření, odhadování a zaokrouhlování.

V tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají a uvědomují si určité typy změn a závislostí, osvojují si zvládat orientaci v prostoru a používat výrazy vpravo – vlevo, pod – nad, před – za, nahoře – dole, vpředu – vzadu. Získávají číselné údaje různými možnými způsoby. Osvojují si převody jednotek délky, hmotnosti, času, objemu, obsahu. Sestavují jednoduché tabulky a grafy. Uplatňují a zvládají početní úkony s penězi.

V tematickém okruhu Geometrie v rovině a prostoru žáci rozeznávají, pojmenovávají a znázorňují základní geometrické útvary, hledají odlišnosti a podobnosti útvarů v rovině a v prostoru. Žáci by měli měřit délku, porovnávat, odhadovat, měřit obvod, obsah, povrch a objem rovinných obrazců, povrch a objem těles. Rýsují a pracují v praktických úlohách se základními geometrickými útvary, zdokonalují svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru směřuje žáky k řešení úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací.

Tematický okruh Nestandardní aplikační úlohy a problémy rozvíjí u žáků logické myšlení a podle míry rozumové vyspělosti se snaží řešit problémové situace a úlohy z běžného života, žáci hledají více možností jejich řešení.

Upřednostňovanou formou realizace předmětu je vyučovací hodina. Pomůckami, které jsou v hodinách využívány jsou nejčastěji učebnice, pracovní sešity a pracovní listy, karty s čísly a matematickými znaménky, geometrické tvary a tělesa, nástěnné informační tabule, výukové programy. Žáci řeší rébusy, doplňovačky, zábavné úlohy, pracují podle individuálních schopností, samostatně pracují s výpočetní technikou.

Vzhledem k rozdílným mentálním schopnostem žáků je však při dosahování žákovských kompetencí nezbytná pomoc pedagoga při rýsování.

V tomto předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezových témat: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Evropa nás zajímá (9.r.), Objevujeme Evropu a svět (6.,7.,8.r.); Multikulturní výchova: Princip sociálního smíru a solidarity (7.r.); Environmentální výchova: Ekosystémy (7.r.), Vztah člověka k prostředí (8.r.).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- rozvíjí u žáků paměť (numerické výpočty, matematické vzorce atd.);
- podporuje u žáků rozvoj myšlení, zejména zařazováním vhodných problémových úkolů, matematických hádanek, kvízů, rébusů apod.;
- směřuje žáky k užívání matematických termínů, znaků a symbolů, k hledání souvislostí;
- pomáhá žákům využívat poznatky k matematickým odhadům, k měřením, k vyvozování zákonitostí a porovnávání a aplikaci v jiných předmětech;
- vytváří u žáků zásoby matematických nástrojů (početních operací, metod řešení úloh), které žák efektivně využívá při řešení úkolů vycházejících z reálného života a praxe;
- rozvíjí prostorovou představivost (geometrické tvary v rovině a prostoru);
- stanovuje dílčí vzdělávací cíle;
- vytváří žákům podmínky pro ověřování výsledků.

Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- se zajímá o názory žáků, klade otázky a vybízí žáky k pojmenování cíle činnosti;
- nabízí žákům dostatek úloh a příkladů, vycházejících z reálného života a vedoucích k samostatnému uvažování a řešení problémů;
- pomáhá žákům plánovat úkoly a postupy;
- umožňuje žákům, aby pracovali s odbornou literaturou;
- pomáhá žákům v hledání a využívání různých metod k řešení problémů, porovnávání řešení a vyhodnocení správnosti zvoleného řešení;
- vysvětluje žákům možnost využití jejich výsledků v dalších oblastech;
- pracuje s chybou žáka jako s příležitostí, jak ukázat cestu ke správnému řešení, dodává žákům sebedůvěru;
- směřuje žáky k provádění rozboru úkolu (problému), tvorbě plánu jeho řešení, odhadu výsledků.

Kompetence komunikativní – podněcovat žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů;
- pomáhá žákům s výběrem a užíváním správné terminologie a symboliky;
- směřuje žáky k vyjadřování myšlenek, postupů a názorů v logickém sledu;
- nabízí žákům příležitost využívat informační a komunikační prostředky pro řešení úkolů i pro komunikaci a spolupráci s ostatními;
- klade důraz na souvislý, kultivovaný projev;
- využívá výukových programů;
- vytváří příležitosti k interpretaci tabulek, grafů a jiných forem záznamů.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- umožňuje zažít úspěch, hodnotí žáky způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok;
- individuálním přístupem buduje sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj;
- umožňuje žákům pracovat ve dvojici a v menší pracovní skupině;
- předkládá žákům možnosti stanovení pravidel činnosti skupiny a směřuje je k jejich dodržování;
- podporuje vzájemnou pomoc žáků.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií při práci, nabádat žáky k ochraně svého zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Učitel:

- pomáhá při využívání matematických poznatků a dovedností v praktických činnostech;
- směřuje žáky ke správnému způsobu užití pomůcek, techniky;
- mění pracovní podmínky a pomáhá žákům v adaptaci na nově vzniklé podmínky.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- podle potřeby žákům v činnostech pomáhá;
- umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky;
- pomáhá žákům při zpracování informací s kritickým myšlením nad obsahy sdělení;

- umožňuje žákům hodnocení svojí práce a práce ostatních, nabádá k ohleduplnosti a taktu.

Kompetence digitální – vést žáky k pochopení významu digitální technologie, využívat digitálních technologií k podpoře svého aktivního občanství a sociálního začlenění, ovládat a využívat digitální kompetence při učení i při zapojení do běžného života, vyžadovat etický, bezpečný a odpovědný přístup k využívání nástrojů digitalizace

Učitel:

- učí žáky rozlišování obrazných symbolů, porozumění jejich významu (např. značky, piktogramy, šipky), odličování symbolů jednoznačným a nejednoznačným významem
- vede žáky k posouzení úplnosti dat s ohledem na řešený problém, k dohledávání chybějících informací potřebných k řešení úloh nebo situací v doporučených online zdrojích a k ověřování informací z více zdrojů
- motivuje žáky k využití digitálních technologií v situacích, kdy jim jejich použití usnadní činnost, napomůže k efektivnímu řešení matematického problému
- klade důraz na použití kalkulátoru, např. při provádění kontroly odhadů
- vede žáky k využívání digitálních technologií pro správu a vyhodnocování dat, prezentaci interpretaci výsledků

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace – použito z RVP

1. stupeň – 1. období

Číslo a početní operace

Žák

- M-3-1-01p porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20
- M-3-1-02p čte, píše a používá číslice v oboru do 20, numerace do 100
- M-3-1-02p zná matematické operátory $+$, $-$, $=$, $<$, $>$ a umí je zapsat
- M-3-1-04p sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20
- M-3-1-05p řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20
umí rozklad čísel v oboru do 20

Závislosti, vztahy práce s daty

Žák

- M-3-2-02p modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek
- M-3-2-03p doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20
 - zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy vpravo, vlevo, pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu
 - uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi

Geometrie v rovině a v prostoru

Žák

- M-3-3-01p pozná a pojmenuje základní geometrické tvary a umí je graficky znázornit
- M-3-3-01p rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a ví, jak se označují
- M-3-3-02p používá pravítko

Matematika – 1. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Číslo a početní operace - žák - čte, píše a používá číslice v obor. do 5 - sčítá a odčítá s pomocí znázornění v oboru do 5 - porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 5 - zná matematické pojmy + , - , = a umí je zapsat - umí rozklad čísel v oboru do 5 - řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 5	Číslo a početní operace - vytvoření konkrétní představy o čísle, počítání na konkrétních předmětech, počítadle, čtení a psaní čísel 1-5, počítání předmětů v daném souboru - názorné zavedení sčítání a odčítání čísel v oboru 1-5 manipulačními činnostmi (prsty, stavebnice, počítadla) - vytváření různých souborů o daném počtu prvků, porovnávání množství v oboru do 5 - zápis součtu a rozdílu - rozklad čísel, dočítání - znázornění pomocí různých předmětů, použití platidel	Prv
Závislosti, vztahy a práce s daty – žák - zvládá orientaci v prostoru a používat výrazy pod, nad, před, za - modeluje jednoduché situace podle pokynů a využití pomůcek - doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnost čísel v oboru do 5 - uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi	Závislosti, vztahy a práce s daty - úlohy na orientaci v prostoru a čase - názorné zavedení sčítání a odčítání čísel v oboru do 5 manipulačními činnostmi – použití prstů, stavebnice, počítadla a jiných demonstračních pomůcek - čísllovky řadové (1. – 5.) – konkrétní situace - manipulační činnosti, slovní úlohy s použitím platidel	Tv, Prv
Geometrie v rovině a v prostoru – žák pozná základní geometrické tvary v rovině	Geometrie v rovině a v prostoru geometrické tvary ze stavebnice: trojúhelník, čtverec, kruh, obdélník	Pv, Vv

Matematika – 2. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Číslo a početní operace – žák • umí číst, píše a používá číslice v oboru do 10 • sčítá a odčítá s pomocí znázornění • porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií • zná matematické pojmy $+$ $-$ $=$ $<$ $>$ a umí je zapsat • umí rozklad čísel v oboru do 10 • řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 10	Číslo a početní operace • vytváření konkrétních představ o přirozeném čísle, číslice 0-10, čtení a psaní čísel v oboru do 10 • sčítání a odčítání přirozených čísel v ob. do 10, automat. početních spoju sčítání a odčítání v ob.do 10 • vytváření různých souborů o daném počtu prvků, vztahy větší, menší, rovná se, symboly $>$ $<$ $=$ • rozklad čísla, dočítání • slovní úlohy vedoucí k jednomu početnímu výkonu v oboru 0-10	Prv, Čj
Závislosti, vztahy a práce s daty – žák • zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy nahore, dole, vpředu, vzadu, pod, nad, před, za • modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek • doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel 0 – 10 • uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi	Závislosti, vztahy a práce s daty • úlohy na orientaci v prostoru a čase • názorné zavedení sčítání a odčítání v oboru do 10 manipulačními činnostmi s konkrétními předměty, počítadlo • číslovky řadové 5 – 10 • doplnit řadu čísel v oboru do 10, tabulka sčítání slovní úlohy s použitím platidel	Prv, Tv
Geometrie v rovině a v prostoru – žák • pozná a pojmenuje základní geometrické tvary • umí používat pravítko	Geometrie v rovině a v prostoru • základní útvary v rovině (kreslení křivých a přímých čar, rýsování přímek), pojmenování trojúhelníku, čtverce, obdélníku, kruhu • základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, koule, válec – seznámení, úlohy na rozvíjení prostorové představivosti – užití stavebnic, soubor krychlí • rýsování přímek	Pv

Matematika – 3. ročník / 1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Číslo a početní operace – žák - čte, píše a používá číslice v oboru do 20 - numerace do 100 - sčítá a odčítá s užitím názoru v oboru do 20 - porovnává množství a vytváří soubory prvků podle daných kritérií v oboru do 20 - zná matematické operátory +, -, =, <, > a umí je zapsat - umí rozklad čísel v oboru do 20 - řeší jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20	Číslo a početní operace - vytváření konkrétních představ o přirozených číslech v oboru do 20, číselná osa - seznámení s numerací do 100 - sčítání a odčítání v oboru do 20 bez přechodu přes desítku - sčítání a odčítání v oboru do 20 s přechodem přes desítku - počítání předmětů v daném souboru; vytváření různých souborů o daném počtu prvků; porovnávání dvou souborů prvků - porovnávání čísel v oboru do 20 - rozklad čísel, dočítání - slovní úlohy vedoucí k jednomu početnímu výkonu v oboru do 20 - jednoduché slovní úlohy na využití vztahu o n-více, o n-méně v oboru do 20	ČJ, PV, VV

Matematika 3. ročník /2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Závislosti, vztahy a práce s daty – žák • zvládá orientaci v prostoru a používá výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpravo, vlevo • modeluje jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek • doplňuje jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 20 • uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi	Závislosti, vztahy a práce s daty • úlohy na orientaci v prostoru a čase • číselná osa (před, za) • názorné zavedení sčítání a odčítání v oboru do 20 manipulačními činnostmi s konkrétními předměty + prsty, počítadlo atd. • doplňovat řadu čísel v oboru do 20, tabulky sčítání • řada násobků čísel 2 • slovní úlohy s použitím platidel	Prv Čj, Pv
Geometrie v rovině a v prostoru – žák • pozná a pojmenovat základní geometrické tvary • rozezná přímku a úsečku, narýsuje je a označí • umí používat pravítko	Geometrie v rovině a v prostoru • základní útvary v rovině, rýsování přímých a křivých čar, přímky, rýsování a označování úseček • geometrické tvary – trojúhelník, čtverec, obdélník, kruh • základní útvary v prostoru –rozvíjet prostorovou představivost na stavbách z krychlí; dělení staveb z krychlí na sloupce a vrstvy • rýsování přímek a úseček	

1. stupeň - 2.období

Číslo a početní operace

Žák

- M-5-1-02p čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose, numerace do 1000
- M-5-1-02p sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla
- M-5-1-02p zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 10 do 100
- M-5-1-03p zaokrouhluje čísla na desítky i na stovky s využitím ve slovních úlohách
- M-5-1-03p tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100
- M-5-1-04p zapíše a řeší jednoduché slovní úlohy
- M-5-1-04p rozeznává sudá a lichá čísla, používá kalkulátor

Učivo

- 5.1 přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, zlomky
- 5.2 zápis čísla v desítkové soustavě a jeho znázornění (číselná osa, teploměr, model)
- 5.3 násobilka
- 5.4 vlastnosti početních operací s čísly
- 5.5 písemné algoritmy početních operací

Závislosti, vztahy a práce s daty

Žák

- M-5-2-01p vyhledá a roztřídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu
- M-5-2-02p orientuje se a čte v jednoduché tabulce
 - určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích
 - provádí jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti a času
 - uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi

Učivo

- 5.6 závislosti a jejich vlastnosti
- 5.7 diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády

Geometrie v rovině a v prostoru

Žák

- M-5-3-01p znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary
- M-5-3-02p měří a porovnává délku úsečky
- M-5-3-02p vypočítá obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- M-5-3-03 sestrojí rovnoběžky a kolmice

- M-5-3-05p určí osu souměrnosti překládáním papíru
- pozná základní tělesa

Učivo

- 5.8 **základní útvary v rovině** – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník
- 5.9 **základní útvary v prostoru** – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec
- 5.10 délka úsečky; jednotky délky a jejich převody
- 5.11 obvod a obsah obrazce
- 5.12 vzájemná poloha dvou přímek v rovině
- 5.13 osově souměrné útvary

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Žák

- M-5-4-01p řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech

Učivo

- 5.14 slovní úlohy
- 5.15 číselné a obrázkové řady
- 5.16 magické čtverce
- 5.17 prostorová představivost

Matematika – 4. ročník / 1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Číslo a početní operace – žák čte, píše a porovnává čísla v oboru do 100 i na číselné ose	Číslo a početní operace - počítání na souborech různých předmětů; čtení a psaní čísel v oboru do 100 - numerace v oboru do 100 (číselná osa, porovnávání čísel)	
sčítá a odčítá z paměti i písemně dvouciferná čísla	- sčítání a odčítání násobků 10 - sčítání a odčítání jednotek bez přechodu i s přechodem desítek - sčítání a odčítání dvouciferných čísel z paměti i písemně	
zapiše a řeší jednoduché slovní úlohy	- slovní úlohy k jednomu početnímu výkonu - využití vztahu o n-více, o n-méně, odhady výsledků	
- zvládne s názorem řady násobků čísel 2 až 5 do 100 - tvoří a zapisuje příklady na násobení a dělení v oboru do 100	- pamětné zvládání násobkových řad; k vytváření konkrétních představ o násobcích čísel, používání manipulace s konkrétními předměty - záměna činitelů, vztah n-krát více, n-krát méně	

Matematika – 4.ročník/ 2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Závislosti, vztahy a práce s daty – žák určí čas s přesností na půlhodiny, převádět jednotky času v běžných situacích	Závislosti, vztahy a práce s daty - určování času na papírových hodinách, - uvědomování si vztahů mezi rokem, měsícem, týdnem, dnem, hodinou, minutou	Prv
seznamuje se s jednoduchými převody jednotek délky, hmotnosti a času	- převádění jednotek na základě názorné ukázky - používání jednotek kg, litr, hodina, cm, metr	
vyhledává a roztrídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu	z řady čísel výběr podle velikosti vzestupně i sestupně, vybrat čísla větší (menší) než dané číslo	
orientuje se a čte v jednoduché tabulce	tabulka násobení, sčítání, odčítání	
uplatňuje matematické znalosti při manipulaci s penězi	slovní úlohy s použitím platidel, manipulace s penězi v běžných život. situacích	
Geometrie v rovině i v prostoru – žák měří a porovnává délku úsečky	Geometrie v rovině i v prostoru měření úseček s přesností na cm, v realitě na metry; odhady	Prv
znázorní základní rovinné útvary	bod, čára, přímka, polopřímka, vzájemná poloha dvou přímek v rovině, úsečka, délka úsečky, trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelník, kružnice, kruh	
pozná základní tělesa	kvádr, krychle, koule, válec	

Matematika – 5. ročník / 1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Číslo a početní operace – žák sčítá a odečítá z paměti i písemně dvojčíselná čísla	Číslo a početní operace opakování a prohloubení učiva	
rozeznává sudá a lichá čísla	sudá a lichá čísla – zapsání, vyhledání, určení	
zvládne s názorem řady násobků 2 – 10 v oboru do 100	- pamětné zvládání násobkových řad, k vytváření konkrétních představ o násobcích čísel použit manipulaci s konkrétními předměty - záměna činitelů, vztah n-krát více, n-krát méně	
numerace do 1000	- orientace na číselné ose, porovnávání čísel; násobky 100; čtení a psaní čísel; určování jednotek, desítek stovek daného čísla - pravidlo zaokrouhlování	
sčítá a odčítá do 1000 (z paměti, písemně)	- sčítání a odčítání násobků 100 - přičítání a odčítání jednocif. i dvoucif. čísel k násobkům 100 - sčítání a odčítání bez přechodu přes základ, - písemné sčítání i odčítání i s přechodem přes základ dvouciferných čísel, informativně trojčíselných	
zapiše a a tvoří jednoduché slov. úlohy	úlohy na sčít. a odčít. + úlohy typu o n-více (méně), úlohy na násob. a dělení v oboru násobílek + úlohy typu n-krát více (méně)	
tvoří a zapisuje př. na násob. a dělení do 100, používá kalkulačtor	dělení v oboru násobílek, kontrola výsledků kalkulačtorem	

Matematika – 5. ročník /2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Závislosti, vztahy a práce s daty – žák určí čas s přesností na čtvrt hodiny, převádí jednotky času v běžných situacích	Závislosti, vztahy a práce s daty nastavit čas na papír. hodinách, přečíst čas s přesností na čtvrt hodiny, seznámit se s digitálním zápisem času, vztahy mezi rokem, měsícem, týdnem, dnem, hodinou, minutou	
provádí jednoduché převody délky, hmotnosti a času	j. délky: $1\text{m}=10\text{dm}=100\text{cm}=1000\text{mm}$ j. hmotnosti: $1\text{kg}=1000\text{g}$ j. času: $1\text{den}=24\text{hod. } 1\text{hod.}=60\text{min}$	
vyhledá a rozřídí jednoduchá data (údaje, pojmy apod.) podle návodu	vyhledávání sudých a lichých čísel, vyhledávat ve slovní úloze to podstatné pro zápis apod.	
orientuje se a čte v jednoduché tabulce	tabulky násobení, sčítání, odčítání	
uplatňuje matem. znalosti při manipulaci s penězi	práce s napodobeninami peněz	
Geometrie v rovině a prostoru – žák měří a porovnává délku úsečky	Geometrie v rovině a prostoru prohlubování učiva – měření s přesností na milimetry	Prv
sestrojí rovnoběžky a kolmice	pravý úhel – pojem, rýsování kolmic trojúhelník s ryskou, rýsování rovnoběžek	
znázorní, narýsuje a označí základní rovinné útvary	bod, čára, přímka, polopřímka, vzájemná poloha dvou přímek v rovině, úsečka, délka úsečky, trojúhelník, čtverec, obdélník, čtyřúhelník, kružnice, kruh	
určí osu souměr. překládáním papíru	překládání papíru vodorovně i svisle	
- vypočítá obvod mnohoúhelníku součtem délek jeho stran - pozná základní tělesa	- obvod čtverce, obdélníku, trojúhelníku pomocí součtu stran - poznávání vlastností těles – kvádr, krychle, koule, válec	Pč
Nestandardní aplikační úlohy a problémy – žák řeší jednoduché praktické slovní úlohy, jejichž řešení nemusí být závislé na matematických postupech	Nestandardní aplikační úlohy a problémy jednoduché slovní úlohy	

2. stupeň

Číslo a proměnná

Žák

- M-9-1-01p písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem
- M-9-1-01p pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek – část (zlomek, desetinné číslo, procento)
- M-9-1-01p čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace
- M-9-1-02p provádí odhad výsledku, zaokrouhluje čísla
- M-9-1-02p píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000
- M-9-1-05p používá měřítko mapy a plánu
- M-9-1-06p řeší jednoduché úlohy na procenta
 - zvládá orientaci na číselné ose

Učivo

9.1 **dělitelnost přirozených čísel** – prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti

9.2 **celá čísla** – čísla navzájem opačná, číselná osa

9.3 **desetinná čísla, zlomky** – rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek

9.4 **poměr** – měřítko, úměra, trojčlenka

9.5 **procenta** – procento, promile; základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování

Závislosti, vztahy a práce s daty

Žák

M-9-2-01p vyhledává a třídí data

M-9-2-02p porovnává data

M-9-2-04p vypracuje jednoduchou tabulku

- užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, času, obsahu, objemu
- zvládá početní úkony s penězi

Učivo

9.6 **závislosti a data** – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr

9.7 **funkce** – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost

Geometrie v rovině a v prostoru

Žák

- M-9-3-03p vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce
- M-9-3-04p vypočítá obvod a obsah trojúhelníka, čtverce, obdélníka, kruhu
- M-9-3-05p provádí jednoduché konstrukce

- M-9-3-06p rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary
- M-9-3-08p sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osové souměrnosti
- M-9-3-10p vypočítá povrch a objem kvádrů, krychle a válce
- M-9-3-11p sestrojí síť základních těles
- M-9-3-12p načrtne základní tělesa
- M-9-3-12p zobrazuje jednoduchá tělesa
 - odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky
 - umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami
 - používá technické písmo
 - čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům

Učivo

- 9.8 **rovinné útvary** – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice, kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků)
- 9.9 **metrické vlastnosti v rovině** – druhy úhlů, vzdálenost bodu od přímky, trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta
- 9.10 **prostorové útvary** – kvádr, krychle, rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol
- 9.11 **konstrukční úlohy** – množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice), osová souměrnost, středová souměrnost

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

Žák

- M-9-4-01p samostatně řeší praktické úlohy
- M-9-4-01p hledá různá řešení předložených situací
- M-9-4-02p aplikuje poznatky a dovednosti z jiných vzdělávacích oblastí
 - využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh

Učivo

- 9.12 číselné a logické řady
- 9.13 číselné a obrázkové analogie
- 9.14 logické a netradiční geometrické úlohy

Matematika – 6. ročník /1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Číslo a početní operace, proměnná – žák píše, čte, porovnává čísla v oboru do 10 000	Číslo a početní operace, proměnná - čtení čísel v oboru do 10 000 - zapisování číslicemi i slovem, řazení od nejmenšího k největšímu a opačně - zapisování čísel o n – více, méně, porovnávání	PT – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
se orientuje na číselné ose	- zápis čísel znázorněných na ose - řazení řady čísel podle velikosti - rozklad čísla na tisíce, stovky, desítky a jednotky - zápis čísla hned před, hned za, sudá a lichá čísla	
zaokrouhluje čísla v oboru do 10 000	- zaokrouhlování na desítky, stovky, tisíce - rozhodující číslo pro zaokrouhlování - slovní úlohy s odhadem výsledku	
sčítá a odčítá do 10 000 bez přechodu i s přechodem desítek	- numerace do 10 000, čtení a zápis čísel - sčítání a odčítání – ústně, písemně - slovní úlohy vedoucí k maximálně dvěma početním výkonům	
- násobí a dělí v oboru do 100 - dělí se zbytkem v oboru do 100 - násobí a dělí 10,100,1000 Závislosti, vztahy a práce s daty – žák - vypracuje jednoduchou tabulku	- číselná osa – násobky č. 2 až 9 - ústní i písemné počítání čísel n-krát větší i menší - nejbližší menší násobek daného čísla k danému číslu - jednoduché převody jednotek délky, hmotnosti, objemu - slov. úlohy – jednotky délky, objemu, hmotnosti... - doplňování jednoduchých tabulek, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10 000	

Matematika – 6. ročník/ 2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Geometrie v rovině a v prostoru – žák • odhaduje a přesně změří délku úsečky, graficky sčítá a odčítá úsečky, umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami • zná a rýsuje základní rovinné útvary, provádí jednoduché konstrukce kružítkem • vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce	Geometrie v rovině a v prostoru • určování přímky, úsečky, polopřímky • přenášení a porovnávání úseček, grafický součet a násobek úseček • střed a osa úsečky, osová souměrnost • konstrukce trojúhelníka ze tří stran • přenášení trojúhelníka pomocí kružítka • vyznačování, rýsování, popis a osa úhlu • úhel ostrý, tupý, pravý, přímý • konstrukce pravého úhlu kružítkem a pravítkem • procvičení na rovinných obrazcích – čtverec, obdélník, trojúhelník	Pv
Nestandardní aplikační úlohy a problémy – žák • samostatně řeší jednodušší praktické úkoly, hledá různá řešení daných situací	Aplikační úlohy • řešení úloh na zaokrouhlování a odhad výsledku	

Matematika – 7. ročník /1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Číslo a početní operace, proměnná – žák - čte, píše, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000 - provádí odhad výsledku	Číslo a početní operace, proměnná - numerace do milionu, čtení a psaní čísel, porovnávání, zaokrouhlování čísel na praktických příkladech - orientace na číselné ose - desítková soustava čísel, číselné řady - římské číslice -orientačně - rozklad čísla, porovnávání, odhad	PT – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech Mediální výchova Environmentální výchova
- písemně sčítá, odčítá vícečíslná čísla - písemně násobí a dělí přirozená čísla v oboru do 10 000, dělí se zbytkem	- písemné sčítání a odčítání čísel do milionu, správnost zápisu, zkouška - slovní úlohy vedoucí k maximálně dvěma početním výkonům - práce s kalkulátorem - odhady výsledků, zkoušky	
Závislosti, vztahy a práce s daty – žák - užívá a ovládá převody jednotek délky, objemu, hmotnosti, času - vypracuje jednoduchou tabulku - zvládá početní úkony s penězi	Závislosti, vztahy a práce s daty - násobení a dělení čísel 10,100,1000, využití na praktickém převádění jednotek délky, hmotnosti, objemu - písemné násobení trojčíselného čísla jednocíselným i dvojčíselným činitelem - písemné dělení jednocíselným dělitelem bez zbytku i se zbytkem	

Matematika-7. ročník/2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Nestandardní aplikační úlohy a problémy – žák • samostatně řeší jednodušší praktické úkoly, hledá různá řešení daných situací	Nestandardní aplikační úlohy a problémy • jednoduché příklady na písemné dělení dvojciferným dělitelem, řešení slovních úloh	I
Geometrie v rovině – žák • zná, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce • zná a rýsuje základní rovinné útvary • vypočítá obvod a obsah čtverce, obdélníka, trojúhelníka	Geometrie v rovině • metrické vlastnosti v rovině – druhy úhlů, velikost úhlů, stupeň, úhloměr • konstrukční úlohy, osa úhlu, měření velikosti úhlu, konstrukce úhlu 60°, 120°, 30°, 90° • rovinné útvary – trojúhelník, dělení podle stran a podle úhlů, výška trojúhelníku • mnohoúhelníky, konstrukce pravidelného šesti a osmiúhelníku vepsaného kružnici • obvody rovinných obrazců, trojúhelníků, čtverce, obdélníku • řešení úloh z praktického života • vzorce na výpočet obvodu	Pv

Matematika – 8. ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Číslo a početní operace, proměnná – žák • písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí vícečiferná čísla, dělí se zbytkem	Číslo a početní operace, proměnná • celá čísla – obor přirozených čísel do milionu • rovnice, jednoduché lineární rovnice • písemné dělení dvojciferným dělitelem	F PT - Environmentální výchova Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
• pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek-část (zlomek, desetinné číslo)	• názorné zavedení zlomků s pojmy: čitatel, jmenovatel, zlomková čára • užití zlomků v praxi – jednoduché případy • zlomek jako část celku • výpočet zlomků z celku, zlomek jako část celku • smíšená čísla	
• zná zápis desetinných čísel, provádí s nimi základní početní operace	• zápis, čtení, užití, jednoduché matematické operace, číselná osa • sčítání a odčítání desetinných čísel • násobení desetinných čísel číslem přirozeným i desetinným • slovní úlohy vedoucí k jednomu, maximálně dvěma početním výkonům s desetinnými čísly	
Závislosti, vztahy a práce s daty – žák • užívá a ovládá převody jednotek délky, hmotnosti, objemu a času	Závislosti, vztahy a práce s daty • jednotky – převádění jednotek, násobení a dělení desetinných čísel 10, 100, 1 000 • praktické převody	

Matematika – 8. ročník/2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Nestandardní aplikační úlohy a problémy – žák • samostatně řeší jednoduché úlohy, hledá různá řešení předložených situací	Nestandardní aplikační úlohy a problémy • slovní úlohy, jednoduché lineární rovnice • číselné a logické řady	
Geometrie v rovině a v prostoru – žák • sestrojí základní rovinné útvary ve středové a osově souměrnosti • umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami	Geometrie v rovině a v prostoru • rovinné útvary – rovnoběžníky, jejich poznávání, vlastnosti stran a úhlů • rýsování libovolných rovnoběžníků – kosočtverec, kosodélník, lichoběžník	
• žák vypočítá obvod a obsah čtverce, obdélníka, trojúhelníka kruhu	• výpočet délky kružnice, obvod kruhu • vzorce na výpočet rovinných útvarů zařazovat postupně • řešení úloh z praxe • čtení, psaní jednotek objemu mm², cm², m², a, ha, km² • obsah čtverce, obdélníku, trojúhelníku kruhu	Pv
• žák vypočítá povrch kvádrů, krychle, načrtne základní tělesa a sestrojí jejich sítě • používá technické písmo	• prostorové útvary – kvádr, krychle, • síť krychle, kvádrů • vzorce na výpočet povrchu těles • řešení úloh z praxe	Pv

Matematika – 9.ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Číslo a početní operace, proměnná – žák čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace	Číslo a početní operace, proměnná - dělení desetinných čísel číslem přirozeným - dělení desetinných čísel číslem desetinným nejvýše dvojciferným - užití kapesního kalkulátoru - slovní úlohy vedoucí maximálně ke dvěma počet. výkonům s deset. čísly, užití jednotek délky, hmotnosti, objemu a času, užití peněz	PT – Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
řeší jednoduché úlohy na procenta	- základní pojmy, jednoduché výpočty, úrok - procento, symbol %, pojem základ, procentová část, počet procent - výpočet 1% ze základu - výpočet procentové části z daného základu s použitím kalkulátoru - úrok, úroková míra, praktické příklady - řešení jednodušších slovních úloh	
Závislosti, vztahy a práce s daty – žák - používá měřítko mapy a plánu - zvládá početní úkony s penězi	Závislosti, vztahy a práce s daty - příklady závislosti z praktického života, grafy, tabulky, aritmetický průměr - poměr, měřítko, dělení v daném poměru - měřítko plánu a mapy	

Matematika – 9. ročník/2		
VÝSTUP	UČIVO	PŘESAHY
Nestandardní aplikační úlohy a problémy – žák • samostatně řeší praktické úlohy • hledá řešení předložených situací • využívá prostředky výpočetní techniky při řešení úloh	Nestandardní aplikační úlohy a problémy • řešení praktických geometrických úloh • základní funkce tabulkového kalkulátoru • práce s výukovými programy • vyhledávání informací • řešení číselných a logických řad	I
Geometrie v rovině a v prostoru – žák • zná a rýsuje základní rovinné útvary a zobrazuje jednoduchá tělesa • čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům	Geometrie v rovině a v prostoru • rýsování rovinných obrazců • obvod a obsah čtverce, obdélníka, kruhu, užití vzorců • povrch kvádru, krychle a válce, užití vzorců • řešení úloh z praxe	
• načrtne a zobrazuje základní tělesa a sestojí jejich sítě, vypočítá objemy těles (krychle, kvádru, válce)	• konstrukční úlohy, čtvercová síť, druhy čar a jejich užití • objem, jednotky objemu: mm^3, cm^3, m^3, vztah dm^3 - litr • objem kvádru, krychle, válce – výpočet za použití vzorců • řešení úloh praxe	

5.3. INFORMATIKA

5.3.1 Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Informatika je součástí oblasti Informatika. Zahrnuje práce s osobním počítačem a základním programovým vybavením, zejména textovým editorem, manažerem souborů, dostupnými výukovými a vzdělávacími programy. Jako nadstandardní učivo zařazujeme v této oblasti práci s webovým prohlížečem a elektronickou poštou. Žáci by si měli osvojit práci s výpočetní technikou a jejím programovým vybavením na uživatelské úrovni. Měli by dokázat pracovat s výukovými a zábavnými programy a aplikacemi. Při práci s PC se učí akceptovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou je vzdělávací předmět zařazen jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni. Na 1. stupni ve 4. a 5. ročníku a ve všech ročnících na 2. stupni v časové dotaci 1 hodina týdně, z toho v 6. – 8. ročníku po 1 hodině z disponibilních hodin.

Informatika se vyučuje v odborné učebně, vzhledem k nižšímu počtu počítačů, které jsou k dispozici, pracují žáci ve dvojicích, mají k dispozici tiskárnu, dataprojektor, výukové CD- ROMY a DVD, které používají pod dohledem vyučujícího.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu pomáhá žákovi orientovat se ve stavbě a činnosti počítače, poznat možnosti jeho využití, zacházet s počítačem a jeho přídatnými zařízeními uživatelským způsobem, pracovat s hotovými didaktickými programy, osvojit si základy práce s grafickým a textovým editorem. Žáci, s pomocí vyučujícího, třídí informace, kriticky je posuzují a aplikují v praktickém životě. Osvojují si základy elektronické komunikace a její zásady. Na prvním stupni ji Informatika zaměřena především na zvládnutí základní uživatelské obsluhy počítače a práci s výukovými programy. Dbá se na dodržování pravidel bezpečné práce s výpočetní technikou. Na druhém stupni získané znalosti a dovednosti jsou dále rozvíjeny. Žáci pracují s textovým editorem, využívají internet jako zdroj informací, osvojují si základy elektronické komunikace.

V předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezového tématu Mediální výchova (8. a 9.r.), které svým vzdělávacím obsahem úzce souvisí s předmětem Informatika.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacího předmětu Informatika

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- směřuje žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání;
- zadáváním vhodných úkolů pomáhá žákům poznat úlohu informací a informačních činností a potřebu využívat moderních informačních a komunikačních technologií;

- pomáhá žákům s vyhledáváním, zpracováním a využitím informací, pomáhá jim vybrat podstatné a důležité;
- podporuje žáky v porovnávání informací a poznatků z většího množství informačních zdrojů (za účelem dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací);
- zadává žákům zajímavé domácí úkoly;
- motivuje k učení – snaží se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.

Kompetence k řešení problémů - podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- učí žáky nebát se problémů; prakticky podněcovat k používání techniky v duchu myšlenky: „technika má sloužit nám a ne my jí“;
- rozvíjí schopnost objevovat a formulovat problém a hledat více možností řešení;
- vytvářením praktických problémových úloh a situací učí žáky prakticky problémy řešit;
- pěstuje u žáka vytrvalost při řešení problému;
- podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů;
- podporuje využívání moderní techniky při řešení problémů.

Kompetence komunikativní – podněcovat žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- v komunikaci pomocí informačních a komunikačních technologií se zaměřuje na správné užívání českého jazyka;
- klade důraz na „kulturní úroveň“ komunikace.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní a druhých

Učitel:

- podporuje žáky k zaujetí odpovědného přístupu k nevhodným obsahům vyskytujících se na internetu a v jiných médiích;
- podporuje vzájemnou pomoc a spolupráci žáků;
- pomáhá žákům kriticky hodnotit svoji práci;
- důsledně vyžaduje dodržování společně dohodnutých pravidel chování, tak aby se vzájemně žáci nevyrušovali při práci.

Kompetence občanské - vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- netoleruje záliby žáků v informacích, které mohou vést k sociálně patologickým jevům, nabízí jim vhodné pozitivní aktivity;
- rozumně a zodpovědně využívá informačních zdrojů – s ohledem na jejich účinnost a vliv na osobnost jedince;

- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií při práci, nabádat žáky k ochraně svého zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Učitel:

- podporuje žáky ve využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového softwaru, ke zvýšení efektivnosti jejich učební činnosti;
- nabádá žáky k dodržování zásad bezpečnosti při práci s technikou napojenou na elektrickou síť;
- ukazuje žákům, jak provádět základní údržbu hardwarového zařízení, nabádá je k šetrné práci s výpočetní technikou.

Kompetence digitální – vést žáky k pochopení významu digitální technologie, využívat digitálních technologií k podpoře svého aktivního občanství a sociálního začlenění, ovládat a využívat digitální kompetence při učení i při zapojení do běžného života, vyžadovat etický, bezpečný a odpovědný přístup k využívání nástrojů digitalizace

Učitel:

- vede žáky k vytváření a upravování digitálních obsahů
- vede žáky ke kritickému posuzování dat a sdílení dat
- vede žáka k získávání informací – výukové programy, internet
- vede žáka k samostatnému vyhledávání dílčích i ucelených informací a v praktických a opakovaných činnostech ho učíme odlišovat podstatné od nepodstatného
- vede žáka k chápání digitálních technologií pro využití v praktickém životě lidské společnosti
- pomáhá žákům orientovat se v digitálním prostředí a vedeme je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života
- vede žáky k bezpečnému chování se na internetu
- vede žáky k předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací
- vede žáky k etickému chování v digitálním prostředí
- vede žáky k nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- vede žáky k rozhodování na základě relevantních dat a jejich konkrétní interpretace, jako obhajování věcných argumentů
- vede žáky ke standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- vede žáky k otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru INFORMATIKA

1.stupeň – 2.období

Data, informace, modelování

Žák

I-5-1-01p uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout, vyslovuje odpovědi na základě dat

I-5-1-02p popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví

Učivo

data, informace: sběr (pozorování, jednoduchý dotazník, průzkum) a záznam dat s využitím textu, čísla, barvy, tvaru, obrazu a zvuku, hodnocení získaných dat, vyvozování závěrů

kódování a přenos dat: využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochranu informace

modelování: model jako zjednodušené znázornění skutečnosti, využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy) ke zkoumání, pozorování a vysvětlování jevů kolem žáka

Algoritmizace a programování

Žák

I-5-2-01p sestavuje symbolické zápisy postupů

I-5-2-02p popíše jednoduchý problém související s okruhem jeho zájmů a potřeb, navrhne a popíše podle předlohy jednotlivé kroky jeho řešení

I-5-2-03p rozpozná opakující se vzory, používá opakování známých postupů

Učivo

řešení problémů krokováním: postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či tetu, příklady situací využívajících opakovaně použitelné postupy, přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu, sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci

programování: experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí, události, sekvence, opakování, podprogramy, sestavení programu

kontrola řešení: porovnávání postupu s jiným a diskuze o nich, ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním, nalezení chyby a oprava kódu, nahrazení opakujícího se vzoru cyklem

Informační systémy

Žák

I-5-3-01p v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky

I-5-3-02p pro vymezený problém, který opakovaně řeší, zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data

Učivo

systémy: skupiny objektů a vztahy mezi nimi, vzájemné působení, příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka, části systému a vztahy mezi nimi

práce se strukturovanými daty: shodné a odlišné vlastnosti objektů, řazení prvků do řad, číslovaný a nečíslovaný seznam, víceúrovňový seznam, tabulka a její struktura, záznam, doplnění a úprava záznamu

Digitální technologie

Žák

I-5-4-01p najde a spustí známou aplikaci, pracuje s daty různého typu

I-5-4-03p popíše bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi

Učivo

hardware a software: digitální zařízení a jejich účel, prvky v uživatelském rozhraní, spouštění, přepínání a ovládání aplikací, uložení dat, otevírání souborů

počítačové sítě: propojení technologií, (bez)drátové připojení, internet, práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat

bezpečnost: pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením, uživatelské účty, hesla

Očekávané výstupy se budou ve 4. a 5. ročníku opakovat, s tím, že učivo se bude cyklicky opakovat a po jednotlivých ročnících prohlubovat.

Informatika 4. – 5. ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Data informace a modelování – žák • uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na otázky, které se týkají jeho osoby na základě dat • popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví	• seznamy třídy • data typu věk, výška, hmotnost, barva očí • vytvoření seznamu do tabulky, tabulka	Př, M, ČJ
Algoritmizace a programování – žák • sestavuje symbolické zápisy postupů • popíše jednoduchý problém související s okruhem jeho zájmů a potřeb, navrhne a popíše podle předlohy jednotlivé kroky jeho řešení • rozpozná opakující se vzory, používá opakování známých postupů	• krokování v tabulce • krokování na šachovnici • práce s blokově vytvořenou činností z běžného života • sestavování jednoduchých algoritmů z předem daných činností	

Informatika 4. – 5. ročník/2

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Informační systémy – žák - v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky - pro vymezený problém, který opakovaně řešil, zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data	- přípravené tabulky v Excelu s vhodnými daty - úprava tabulek - číslovaný a nečíslovaný seznam - systémy zvířat (SAVCI – pes, kočka, ...PTÁCI – kos, sýkorka,...) - - systémy rostlin	Př, M, ČJ
Digitální technologie – žák - najde a spustí známou aplikaci, pracuje s daty různého typu - popíše bezpečnostní a jiná pravidla stanovená pro práci s digitálními technologiemi	- výukové programy MATIKAIN, SKOLAKOV, apod. - přihlášení a odhlášení z daných aplikací	

2.stupeň

Data, informace, modelování

Žák

I-9-1-01p získá z dat informace, interpretuje data z oblastí, se kterými má zkušenosti

I-9-1-02p zakóduje a dekoduje jednoduchý text a obrázek

I-9-1-03p popíše problém podle nastavených kritérií a na základě vlastní zkušenosti určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení, k popisu problému používá grafické znázornění

I-9-1-04p stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení

Učivo

data, informace: získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači, proces komunikace, kompletnost dat, časté chyby při interpretaci dat

kódování a přenos dat: různé možnosti kódování čísel, znaků, barev, obrázků, zvuků a jejich vlastnosti, standardizované kódy, bit, bajt, násobné jednotky, jednoduché šifry a jejich limity

modelování: schéma, myšlenková mapa, vývojový diagram, ohodnocený a orientovaný graf, základní grafové úlohy

Algoritmizace a programování

Žák

I-9-2-01p po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti

I-9-2-02p rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení

I-9-2-03p navrhne různé algoritmy pro řešení problému, se kterým se opakovaně setkal

Učivo

algoritmizace: dekompozice úlohy, problému, tvorba, zápis a přizpůsobení algoritmu

programování: nástroje programovacího prostředí, blokově orientovaný programovací jazyk, cykly, větvení, proměnné

kontrola: ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním), nalezení chyby (například krokováním), úprava algoritmu a programu

tvorba digitálního obsahu: tvorba programů (například příběhy, hry, simulace, roboti), potřeby uživatelů, uživatelské rozhraní programu, autorství a licence programu, etika programátora

Informační systémy

Žák

I-9-3-01p popíše účel informačních systémů, které používá

I-9-3-02p nastavuje zobrazení, řazen a filtrování dat v tabulce

I-9-3-03p na základě doporučeného návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat

Učivo

informační systémy: informační systém ve škole, uživatelé, činnosti, práva, struktura dat, ochrana dat a uživatelů, účel informačních systémů a jejich role ve společnosti

návrh a tvorba evidence dat: formulace požadavků, struktura tabulky, typy dat, práce se záznamy, pravidla a omezení, kontrola správnosti a použitelnosti struktury nastavených pravidel, úprava požadavků, tabulky či pravidel

hromadné zpracování dat: velké soubory dat, funkce a vzorce, práce s řetězci, řazení, filtrování, vizualizace dat, odhad závislostí

Digitální technologie

Žák

I-9-4-01p rozlišuje funkce počítače po stránce hardwaru i operačního systému

I-9-4-02p ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu

I-9-4-03p pracuje v online prostředí, propojí podle návodu digitální zařízení a na příkladech popíše možná rizika, která s takovým propojením souvisejí

I-9-4-04p rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu

I-9-4-05p dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizovat riziko ztráty či zneužití dat

Učivo

hardware a software: pojmy hardware a software, součásti počítače a principy jejich společného fungování, operační systémy – funkce, typy, typické využití, datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému, komprese a formáty souborů, správa souborů, instalace aplikací, fungování nových technologií kolem žáka

počítačové sítě: typy, služby a význam počítačových sítí, fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa, struktura a principy internetu, web – fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz, URL, vyhledávač, princip cloudových aplikací, metody zabezpečení přístupu k datům, role a přístupová práva

řešení technických problémů: postup při řešení problému s digitálním zařízením – nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení

bezpečnost: útoky – cíle a metody útočníků, nebezpečné aplikace a systémy, zabezpečení digitálních zařízení a dat – aktualizace, antivir, firewall, bezpečná práce s hesly a správce hesel, dvoufaktorová autentizace, šifrování dat a komunikace, zálohování a archivace dat

digitální identita: digitální stopa (obsah a metadata) – sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, cookies, sledování komunikace, informace v souboru, sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat, fungování a algoritmy sociálních sítí

5.4.1.3 Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- podporuje samostatnost a tvořivost žáků;
- pomáhá zpracovat a třídit informace;
- podporuje u žáků objevování a poznávání všeho, co je zajímavé a v čem by v budoucnu mohli uspět;
- vysvětluje žákům podstatu zdraví a příčiny nemocí;
- upevňuje u žáků preventivní chování, podporuje prevenci rizikového chování;
- žáky povzbuzuje, učí trpělivosti, motivuje žáky pro celoživotní učení.
- umožňuje žákům používat vhodné učební pomůcky, encyklopedie, odbornou literaturu;
- žákům předkládá informace o přírodě;
- ukazuje žákům, jak pozorovat přírodu a jak se v přírodě chovat při pozorování;
- vysvětluje žákům, jak zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování;
- žákům srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit;
- požaduje používání správné terminologie a symboliky;
- žákům ukazuje, kde vyhledávat, jak zpracovávat a používat potřebné informace.

Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- podporuje různé přijatelné způsoby řešení problému;
- pomáhá žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům;
- žákům vysvětluje, jak pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi apod., jak využívat informačních zdrojů;
- podporuje týmovou spolupráci při řešení problému;
- s žáky hovoří o problémech, vysvětluje, proč se nebát problémů, jak o nich hovořit a přijímat odpovědnost za své chování.
- zařazuje takové metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami;
- řeší s žáky zadané úkoly dle jejich možností, pomáhá žákům se správně rozhodovat v různých situacích;
- vysvětluje žákům, jak vyhledávat informace vhodné k řešení problémů;
- umožňuje žákům používat encyklopedie, odbornou literaturu;
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch;

- ve škole i při mimoškolních akcích sleduje, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

Kompetence komunikativní – podněcovat žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- rozšiřuje žákům slovní zásobu v osvojovaných tématech;
- žákům pomáhá při samostatném vystupování a jednání, při bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci;
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků;
- důsledně vyžaduje dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, dodržování; morálních pravidel a pravidel společenského chování;
- připravuje žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích;
- pomáhá žákům naslouchat druhým jako nezbytnému prvku účinné mezilidské komunikace;
- podporuje u žáků prezentaci svých myšlenek a názorů;
- vyžaduje používání správné terminologie;
- rozšiřuje žákům slovní zásobu v osvojovaných tématech, při pojmenovávání pozorovaných skutečností;
- žáky pobízí k vyjadřování svých myšlenek, poznatků a dojmů;
- žáky podněcuje k reakcím na myšlenky, názory a podněty jiných;
- požaduje kultivovanou komunikaci;
- podporuje různé formy komunikace (s pamětníky, významnými osobnostmi města, pracovníci knihovny..);
- respektuje žákovy zkušenosti a poznatky z cestování, včetně předávání těchto zkušeností spolužákům;
- nabádá žáky, aby si své výsledky ověřovali;
- podporuje u žáků prezentaci svých názorů a zkušeností.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- podporuje práci v týmech;
- žáky podporuje v respektování názorů druhých;
- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují;
- podporuje u žáků odsouzení nežádoucích projevů rasismu a nežádoucího jednání i chování – svého i druhých;
- respektuje práci žáků ve skupině, podněcuje žáky ke spolupráci s druhými při řešení daného úkolu;
- se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků;
- rozvíjí u žáků schopnost zastávat v týmu různé role;

- podporuje vzájemnou pomoc a spolupráci žáků;
- vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují;
- podporuje žáky v kritickém hodnocení práce ostatních i práce svojí.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako osobnosti zodpovědné a svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva, respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- utváří ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům;
- motivuje žáky hledat možnosti aktivního uplatnění ochrany přírody;
- vytváří u žáků postoj k aktivní ochraně svého zdraví;
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků;
- netoleruje nekamarádkské chování a odmítnutí poskytnout požadovanou pomoc;
- buduje u žáků ohleduplný vztah k přírodě;
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování;
- vysvětluje žákům rozdíly mezi lidmi, nabádá je k tolerantnímu chování a jednání;
- podporuje u žáků bezproblémovou a bezkonfliktní komunikaci;
- vysvětluje žákům, jak se chovat v situacích ohrožení vlastního zdraví, zdraví i bezpečnosti druhých;
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch;
- umožňuje žákům podílet se na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků;
- umožňuje žákům hodnotit vlastní výsledky;
- podporuje různé způsoby spolupráce s obcí (městem), policií, složkami IZS;
- vysvětluje žákům základy demokracie, tolerance, vzájemného soužití;
- podporuje u žáků ochranu životního prostředí, kulturního přírodního bohatství.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií, nabádat žáky k ochraně svého zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Učitel:

- volí vhodné metody a formy k utváření pracovních návyků v samostatné i týmové činnosti;
- vysvětluje vymezená pravidla, která směřují k ochraně zdraví žáků a k plnění jejich povinností;
- dodržuje dané slovo;
- motivuje žáky k pozitivnímu vztahu k práci druhých, vážit si pracovního úsilí kamarádů, respektovat výsledky jejich práce;
- volí při práci přiměřené pracovní tempo;
- vysvětluje žákům správný způsob užití pomůcek, vybavení, techniky;

- umožňuje žákům pozorovat, manipulovat a experimentovat s předměty živé a neživé přírody;
- utváří u žáků pracovní návyky v jednoduché samostatné (i týmové) činnosti;
- vyžaduje u žáků dodržování obecných pravidel bezpečnosti;
- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat;
- nabádá žáky k plánování úkolů a postupů;
- se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků;
- při výuce vytváří podnětné a tvořivé prostředí;
- mění pracovní podmínky, připravuje žáky k adaptaci na nové pracovní podmínky.

Kompetence digitální – vést žáky k pochopení významu digitální technologie, využívat digitálních technologií k podpoře svého aktivního občanství a sociálního začlenění, ovládat a využívat digitální kompetence při učení i při zapojení do běžného života, vyžadovat etický, bezpečný a odpovědný přístup k využívání nástrojů digitalizace

Učitel:

- vede žáky k vytváření a upravování digitálních obsahů
- vede žáky ke kritickému posuzování dat a sdílení dat
- vede žáka k získávání informací – výukové programy, internet
- vede žáka k samostatnému vyhledávání dílčích i ucelených informací a v praktických a opakovaných činnostech ho učíme odlišovat podstatné od nepodstatného
- vede žáka k chápání digitálních technologií pro využití v praktickém životě lidské společnosti
- pomáhá žákům orientovat se v digitálním prostředí a vedeme je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání digitálních technologií při práci, při učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života
- vede žáky k bezpečnému chování se na internetu
- vede žáky k předcházení situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací
- vede žáky k etickému chování v digitálním prostředí
- vede žáky k nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci
- vede žáky k rozhodování na základě relevantních dat a jejich konkrétní interpretace, jako obhajování věcných argumentů
- vede žáky ke standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci
- vede žáky k otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaží se postupně se zlepšovat

Očekávané výstupy se budou v 6. - 9. ročníku opakovat, s tím, že učivo se bude cyklicky opakovat a po jednotlivých ročnících prohlubovat.

Informatika – 6., 7., 8., 9. ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Data informace a modelování – žák • získá z dat informace, interpretuje data z oblastí, se kterými má zkušenosti • zakóduje a dekáduje jednoduchý text a obrázek • popíše problém podle nastavených kritérií a na základě vlastní zkušenosti určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; k popisu problému používá grafické znázornění • stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení	• obsahy známých internetových stránek • osobní složky v daném PC • ukládání souborů v textovém editoru a obrázků do konkrétní složky vytvořené grafy se složením třídy s prvky jako oblíbená barva, věk, vzdálenost od školy	Př, M, ČJ PT – Mediální výchova
Algoritmizace a programování – žák • po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti • rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení, navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal	• krokování v tabulce • práce s blokově vytvořenou činností z běžného života • sestavování jednoduchých algoritmů z předem daných činností • úkoly z praktického života typu: • odnes skříň do skladu o patro níž, chci umět zazpívat tuhle písničku	

Informatika – 6., 7., 8., 9. ročník/2

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Informační systémy – žák - popíše účel informačních systémů, které používá - nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce - na základě doporučeného návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat	- IS Windows, Android - tabulky MS Excel - tabulky a formuláře běžně dostupné na internetu - vyplnění testu MS Forms, GoogleForms - Vytvoření testu v MS Word či jiném textovém editoru - přehledné uložení výsledků testu do textového editoru či do MS Excel	Př, M, ČJ
Digitální technologie-žák rozlišuje funkce počítače po stránce hardwaru i operačního systému vkládá a spravuje svá data ve vhodném formátu pracuje v online prostředí; propojí podle návodu digitální zařízení a na příkladech popíše možná rizika, která s takovým propojením souvisejí rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat	- Windows W10, Android na tabletech - operační systém zařízení - školní síť - složky ve školní síti - prohlížeče Google Chrome, Edge - otevírání souborů pdf, jpg, png, docx, xlsx, txt, avi, mpeg4 - informace o souborech (velikost, umístění, typ souboru)	

5.4 Člověk a jeho svět

5.4.1 PRVOUKA

5.4.2 PŘÍRODOVĚDA

5.4.3 VLASTIVĚDA

Časové a organizační vymezení předmětů Prvouka, Přírodověda a Vlastivěda

Obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět je na naší škole rozdělen do tří předmětů – Prvouka, Přírodověda a Vlastivěda. Očekávané výstupy oboru jsou pak do předmětů rozděleny podle období. Vzdělávací obsahy pro první období jsou zařazeny do předmětu Prvouka a vzdělávací obsahy pro druhé období jsou rozděleny do předmětů Přírodověda a Vlastivěda.

Vyučovací předmět Prvouka se vyučuje v 1. až 3. ročníku s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky, které odpovídají učebnímu plánu:

1. – 3. ročník – 2 hodiny týdně

Vyučovací předmět Přírodověda se vyučuje ve 4. a 5. ročníku s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky, které odpovídají učebnímu plánu:

4. a 5. ročník – 2 hodiny týdně

Vyučovací předmět Vlastivěda se vyučuje ve 4. a 5. ročníku s hodinovými dotacemi pro jednotlivé ročníky, které odpovídají učebnímu plánu:

4. a 5. ročník – 1 hodina týdně + 1 hodina z disponibilní dotace, celkem 2 hodiny týdně

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Prvouka, Přírodověda a Vlastivěda vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět.

Hlavním cílem je rozvíjet poznatky, dovednosti a vlastní zkušenosti žáků.

Žáci pozorují a pojmenovávají věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, učí se vnímat lidi a vztahy mezi nimi. Na základě poznání sebe, svých potřeb a porozumění světu kolem sebe jsou žáci směřováni k vnímání základních vztahů ve společnosti. Podmínkou úspěšného vzdělávání je vlastní prožitek žáků vycházející z konkrétních nebo modelových situací, prisvojování potřebných dovedností, způsobů jednání a rozhodování. Propojení výuky s reálným životem a s praktickou zkušeností žáků se stává velkou pomocí i ve zvládnutí nových životních situací, pomáhá jim při nalézání jejich postavení mezi vrstevníky a při upevňování pracovních a režimových návyků.

Charakteristické pro výuku prvouky, přírodovědy a vlastivědy je jejich prolínání s učivem ostatních předmětů. Právě toto prolínání dává možnost široké nabídky, která obohatí výuku a učivo spojí se životem kolem dětí.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vzdělávací obsah vzdělávacího předmětu Prvouka je členěn do pěti tematických okruhů, které tvoří jeden celek vzájemně propojený. Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodověda a Vlastivěda navazuje na výchovné a vzdělávací cíle předmětu Prvouka v 1. – 3. ročníku a vytváří základ pro výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a Člověk a zdraví. Tyto cíle jsou dále rozšiřovány v jednotlivých tematických okruzích. Jednotlivá témata lze přeskupovat vzhledem k ročním obdobím a podmínkám školy pro vyučování mimo budovu školy.

V tematickém okruhu Místo, kde žijeme žáci poznávají své nejbližší okolí, orientují se v něm. Různé činnosti a úkoly by měly přirozeným způsobem probudit v žácích kladný vztah k místu jejich bydliště a školy, postupně rozvíjet vztah k vlasti a rozšiřovat znalosti o důležitých místech v okolí školy, bydliště, regionu, vlasti. Seznamují se se základními poznatky o krajině, minulosti a současnosti své obce (města, regionu, vlasti). Orientují se v terénu, pracují s mapou, používají získané vědomosti v praktických situacích. Důležitou složkou tohoto okruhu je dopravní výchova s praktickým poznáváním v okolí školy.

V tematickém okruhu Lidé kolem nás si žáci postupně upevňují a osvojují základy vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomují si rozdílnost mezi lidmi, jsou nabádáni ke vzájemné toleranci a úctě, pomoci mezi lidmi, seznamují se, jak předcházet krizovým situacím a jak na ně reagovat, poznávají, jak se lidé sdružují, baví, jakou vytvářejí kulturu. Seznamují se se základními právy dítěte, ale i s problémy, které provázejí soužití lidí, seznamují se, jak předcházet krizovým situacím a jak na ně reagovat. Poznávají různé druhy práce.

V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci orientují v čase, poznávají, jak a proč se čas měří. Poznávají, jak se život a věci vyvíjejí a jak se časem mění. Vychází se od nejznámějších událostí v rodině a obci, důležitou složkou je praktické poznávání způsobu života a kulturních památek v regionu. Vytvářejí si základní představu o způsobu života svých předků v různých historických obdobích, poznávají, jak události postupují v čase a utvářejí historii, získávají odpovědný vztah ke kulturním a historickým památkám v obci (městě), regionu a vlasti, k přírodnímu prostředí.

V tematickém okruhu Rozmanitost přírody žáci poznávají velkou proměnlivost a rozmanitost přírody v průběhu roku, seznamují se se změnami v přírodě, při praktických činnostech tyto změny pozorují. Sledují vliv lidské činnosti na přírodu, hledají možnosti, jak ve svém věku přispět k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí. Poznávají, že Země a život na ní tvoří celek, že všechny jevy a děje spolu souvisí a jsou ve vzájemné rovnováze a jakékoli narušení může být pro další život rozhodující. Všechny poznatky i souvislosti vycházejí z pozorování skutečných jevů, z prožitků a zkušeností žáků, jejich života, ale i modelových situací. Vytvářejí si vztah k přírodě a poznávají, že pro další život lidí je velmi důležitá ochrana životního prostředí.

V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví žáci poznávají především sebe na základě seznámení se se svým tělem a jeho funkcemi, poznávají, jak se člověk vyvíjí a mění od narození do dospělosti, jsou nabádáni k dodržování správných hygienických návyků, rozlišují, co je pro člověka vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, hygieny, výživy. Získávají základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci a první pomoci, o bezpečném chování v různých životních situacích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatelstva. Žáci poznávají zdraví jako nejcennější hodnotu v životě člověka.

Výuku vhodně doplňují obrazy, videozáznamy, filmy, besedy. Nezanedbatelná část výuky probíhá mimo budovu školy – v blízkém okolí školy, v různých částech města, v terénu – tematické vycházky po okolí, pozorování přírody v místním parku, formou exkurze do různých institucí a do zajímavých přírodních lokalit. Informace žáci získávají z literatury, z dalších informačních zdrojů (TV vysílání, videozáznamy..), vlastním pozorováním.

Průběžně a v souvislosti s různými vyučovacími předměty jsou žáci směřováni k tomu, aby výsledky svých pozorování, zjištění a objevování zaznamenávali různými způsoby dle svých možností – výtvarně i písemně.

V předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova: osobnostní, sociální, morální rozvoj: témata okruhů se prolínají (1.–3.r.) sebepoznání, sebepojetí, seberegulace, psychické zdraví (člověk a zdraví) (4.,5.r.); Mezilidské vztahy - utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni, spolupráce a soutěživost - rozvíjení dovedností týmové spolupráce, uvědomování si hodnoty spolupráce a vzájemné pomoci (4.,5.r.); Výchova demokratického občana: Občanská společnost a škola – pravidla chování (1.-3.r.) výchova k respektování zákonů, norem, dohodnutých pravidel, pochopení hodnot jako spravedlnost, svoboda, tolerance, odpovědnost, výchova k ohleduplnosti a ochotě pomáhat slabším (4.,5.r.); Multikulturní výchova: Princip sociálního smíru, lidské vztahy (1.-3.r.), Kulturní rozdíly, Lidské vztahy – zvláštnosti různých etnik a sociokulturních rozdílů ve společnosti, právo všech lidí žít společně, podílet se na spolupráci v rámci přírody jako celku (rozmanitost podmínek na Zemi, životní projevy a potřeby člověka, člověk a zdraví) (4.,5.r.); Lidské vztahy, Multikulturalita – komunikace a život ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňování svých práv a respektování

práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých, uvědomovat si, že minoritní skupiny a všechny kultury jsou si rovnocenné a žádná není nadřazená jiné (4.,5.r.); Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Evropa a svět nás zajímá – utvářet pozitivní postoje ke kulturním rozmanitostem (4.,5.r.); Environmentální výchova: Vztah člověka k životnímu prostředí, ekosystémy (1.–3.r.), požadavky každého organismu a jeho narušení lidmi (životní podmínky organismů), ochrana přírody (vytvoření uceleného pohledu na okolní přírodu jako celku a k odpovědnému jednání ve vztahu k ostatním organismům - člověk a příroda), problémy lidstva (člověk a příroda), ochrana člověka za mimořádných událostí (člověk a zdraví) (4.,5.r.); Vztah člověka k prostředí – vnímání života jako nejvyšší hodnoty, utvářet odpovědnosti ve vztahu k ochraně přírody a přírodních zdrojů (4.,5.r.); Mediální výchova: využívat potenciál médií jako zdroje informací, ale také vytvářet kritický postoj k některým zdrojům na základě vlastních zkušeností a rozvíjet komunikační schopnosti při vystupování na veřejnosti a při týmové spolupráci (4.,5.r.), vliv médií na každodenní život, společnost, na uspořádání dne, na postoje a chování (5.r.).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- podporuje samostatnost a tvořivost žáků;
- pomáhá zpracovat a třídit informace;
- podporuje u žáků objevování a poznávání všeho, co je zajímavé a v čem by v budoucnu mohli uspět;
- vysvětluje žákům podstatu zdraví a příčiny nemocí;
- upevňuje u žáků preventivní chování, podporuje prevenci rizikového chování;
- žáky povzbuzuje, učí trpělivosti, motivuje žáky pro celoživotní učení.
- umožňuje žákům používat vhodné učební pomůcky, encyklopedie, odbornou literaturu;
- žákům předkládá informace o přírodě;
- ukazuje žákům, jak pozorovat přírodu a jak se v přírodě chovat při pozorování;
- vysvětluje žákům, jak zaznamenávat a hodnotit výsledky svého pozorování;
- žákům srozumitelně vysvětluje, co se mají naučit;
- požaduje používání správné terminologie a symboliky;
- žákům ukazuje, kde vyhledávat, jak zpracovávat a používat potřebné informace.

Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- podporuje různé přijatelné způsoby řešení problému;
- pomáhá žákům, aby došli k samostatným objevům, řešením a závěrům;

- žákům vysvětluje, jak pracovat s odbornou literaturou, encyklopediemi apod., jak využívat informačních zdrojů;
- podporuje týmovou spolupráci při řešení problému;
- s žáky hovoří o problémech, vysvětluje, proč se nebát problémů, jak o nich hovořit a přijímat odpovědnost za své chování.
- zařazuje takové metody, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci sami;
- řeší s žáky zadané úkoly dle jejich možností, pomáhá žákům se správně rozhodovat v různých situacích;
- vysvětluje žákům, jak vyhledávat informace vhodné k řešení problémů;
- umožňuje žákům používat encyklopedie, odbornou literaturu;
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch;
- ve škole i při mimoškolních akcích sleduje, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

Kompetence komunikativní – podněcovat žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- rozšiřuje žákům slovní zásobu v osvojovaných tématech;
- žákům pomáhá při samostatném vystupování a jednání, při bezproblémové a bezkonfliktní komunikaci;
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků;
- důsledně vyžaduje dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, dodržování; morálních pravidel a pravidel společenského chování;
- připravuje žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích;
- pomáhá žákům naslouchat druhým jako nezbytnému prvku účinné mezilidské komunikace;
- podporuje u žáků prezentaci svých myšlenek a názorů;
- vyžaduje používání správné terminologie;
- rozšiřuje žákům slovní zásobu v osvojovaných tématech, při pojmenovávání pozorovaných skutečností;
- žáky pobízí k vyjadřování svých myšlenek, poznatků a dojmů;
- žáky podněcuje k reakcím na myšlenky, názory a podněty jiných;
- požaduje kultivovanou komunikaci;
- podporuje různé formy komunikace (s pamětníky, významnými osobnostmi města, pracovníci knihovny..);
- respektuje žákovy zkušenosti a poznatky z cestování, včetně předávání těchto zkušeností spolužákům;
- nabádá žáky, aby si své výsledky ověřovali;
- podporuje u žáků prezentaci svých názorů a zkušeností.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- podporuje práci v týmech;
- žáky podporuje v respektování názorů druhých;
- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují;
- podporuje u žáků odsouzení nežádoucích projevů rasismu a nežádoucího jednání i chování – svého i druhých;
- respektuje práci žáků ve skupině, podněcuje žáky ke spolupráci s druhými při řešení daného úkolu;
- se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků;
- rozvíjí u žáků schopnost zastávat v týmu různé role;
- podporuje vzájemnou pomoc a spolupráci žáků;
- vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují;
- podporuje žáky v kritickém hodnocení práce ostatních i práce svojí.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako osobnosti zodpovědné a svobodné občany, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva, respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- utváří ohleduplný vztah k přírodě i kulturním výtvorům;
- motivuje žáky hledat možnosti aktivního uplatnění ochrany přírody;
- vytváří u žáků postoj k aktivní ochraně svého zdraví;
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků;
- netoleruje nekamarádkské chování a odmítnutí poskytnout požadovanou pomoc;
- buduje u žáků ohleduplný vztah k přírodě;
- vyžaduje dodržování pravidel slušného chování;
- vysvětluje žákům rozdíly mezi lidmi, nabádá je k tolerantnímu chování a jednání;
- podporuje u žáků bezproblémovou a bezkonfliktní komunikaci;
- vysvětluje žákům, jak se chovat v situacích ohrožení vlastního zdraví, zdraví i bezpečnosti druhých;
- umožňuje každému žákovi zažít úspěch;
- umožňuje žákům podílet se na utváření kritérií hodnocení činností nebo jejich výsledků;
- umožňuje žákům hodnotit vlastní výsledky;
- podporuje různé způsoby spolupráce s obcí (městem), policií, složkami IZS;
- vysvětluje žákům základy demokracie, tolerance, vzájemného soužití;
- podporuje u žáků ochranu životního prostředí, kulturního přírodního bohatství.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií, nabádat žáky k ochraně svého zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Učitel:

- volí vhodné metody a formy k utváření pracovních návyků v samostatné i týmové činnosti;
- vysvětluje vymezená pravidla, která směřují k ochraně zdraví žáků a k plnění jejich povinností;
- dodržuje dané slovo;
- motivuje žáky k pozitivnímu vztahu k práci druhých, vážit si pracovního úsilí kamarádů, respektovat výsledky jejich práce;
- volí při práci přiměřené pracovní tempo;
- vysvětluje žákům správný způsob užití pomůcek, vybavení, techniky;
- umožňuje žákům pozorovat, manipulovat a experimentovat s předměty živé a neživé přírody;
- utváří u žáků pracovní návyky v jednoduché samostatné (i týmové) činnosti;
- vyžaduje u žáků dodržování obecných pravidel bezpečnosti;
- zadává úkoly, při kterých žáci mohou spolupracovat;
- nabádá žáky k plánování úkolů a postupů;
- se zajímá o náměty, názory, zkušenosti žáků;
- při výuce vytváří podnětné a tvořivé prostředí;
- mění pracovní podmínky, připravuje žáky k adaptaci na nové pracovní podmínky.

Kompetence digitální - vést žáky k pochopení významu digitální technologie, využívat digitálních technologií k podpoře svého aktivního občanství a sociálního začlenění, ovládat a využívat digitální kompetence při učení i při zapojení do běžného života, vyžadovat etický, bezpečný a odpovědný přístup k využívání nástrojů digitalizace

Učitel:

- klade důraz na vytváření společných pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a na jejich dodržování
- vede žáky k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí, k ochraně osobních údajů a k uvědomění si, které údaje je vhodné/nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- vede žáky k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- vede žáky ke zdravému používání online technologií, k uvědomění si zdravotních rizik, která mohou nastat při jejich dlouhodobém používání a k jejich předcházení, např. zařazování relaxačních chvil
- motivuje žáky ke zkoumání přírody s využitím online aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- dává žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět – použito z RVP

1. stupeň – 1. období

Místo, kde žijeme

Žák

- ČJS-3-1-01p orientuje se v okolí svého bydliště a v okolí školy
- ČJS-3-1-01p popíše a zvládne cestu do školy

Lidé a čas

Žák

- ČJS-3-3-01p pozná, kolik je hodin; orientuje se v čase
- ČJS-3-3-01p zná rozvržení svých denních činností
- ČJS-3-3-02p ČJS-3-3-03p rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- ČJS-3-3-03p poznává různé lidské činnosti

Rozmanitost přírody

Žák

- ČJS-3-4-01p pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- ČJS-3-4-02p pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat
- ČJS-3-4-02p pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami
- ČJS-3-4-03p provede jednoduchý pokus podle návodu

Člověk a jeho zdraví

Žák

- ČJS-3-5-01p uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu; popíše své zdravotní potíže a pocity; zvládá ošetření drobných poranění
- ČJS-3-5-01p pojmenuje hlavní části lidského těla
- ČJS-3-5-02p rozezná nebezpečí; dodržuje zásady bezpečného chování; neohrožuje zdraví své a jiných
- ČJS-3-5-02p uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu
- ČJS-3-5-03p chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

Prvouka – 1.ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Místo, kde žijeme – žák - se orientuje s malou pomocí v okolí svého bydliště a v okolí školy - popíše a zvládne cestu do školy s malou pomocí	Místo, kde žijeme - domov a jeho okolí – orientace v obci, adresa - škola – prostředí, život ve škole - obec – části obce	PT - Multikulturní výchova: Lidské vztahy – důležitost integrace jedince v rodinných vztazích, princip slušného chování - dramatické hry Kulturní rozdíly – člověk jako součást etnika - vystoupení (v rámci třídy) Výchova demokratického občana
Lidé kolem nás –žák - rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje s pomocí blízké příbuzenské vztahy - dodržuje základní pravidla společenského chování - při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně - projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům - pojmenuje s pomocí nejběžnější povolání a pracovní činnosti	Lidé kolem nás - rodina – členové rodiny, příbuzenské vztahy, základní pravidla společenského chování, jednání v obchodě, u lékaře - právo a spravedlnost – povinnosti žáka, krádež, šikana, jejich postih - osobní bezpečí – chování v rizikovém prostředí a kritických situacích - chování při požáru, vyhlášení poplachu, dopravní nehodě - nejběžnější povolání (zaměstnání)	
Lidé a čas – žák - se orientuje s malou pomocí v čase - zná rozvržení svých denních činností - rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - poznává různé lidské činnosti	Lidé a čas - orientace v čase – určování času (celé hodiny), roční období, den, týden, měsíc - současnost a minulost v našem životě – tradiční lidové svátky (Vánoce, Velikonoce)	

Prvouka – 1.ročník/2

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Rozmanitost přírody – žák - pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - pozná s malou pomocí nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat - pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami - provede jednoduchý pokus podle návodu s malou pomocí	Rozmanitost přírody - příroda v ročních obdobích – znaky toho období, chování živočichů, péče o ptáky a zvířata, sezonní práce na zahradě a na poli - voda a vzduch – význam a ochrana - rostliny, houby, živočichové- projevy, způsob života - ochrana přírody – chování, péče o přírodu, o životní prostředí (třídění odpadů)	Osobnostní a sociální výchova: Osobnostní rozvoj - smyslové vnímání - hra Environmentální výchova: Vztah člověka k prostředí - separační dvůr - exkurze Osobnostní a sociální výchova: Morální rozvoj - řešení problémů - „ Jak na to (nemám tužku, odřel jsem si koleno, jsem nemocný)“ - hra
Člověk a jeho zdraví – žák - uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu s malou pomocí - popíše své zdravotní potíže a pocity, zvládá ošetření drobných poranění - pojmenuje hlavní části lidského těla - rozezná nebezpečí, dodržuje zásady bezpečného chování, neohrožuje své zdraví a zdraví jiných - uplatňuje s malou pomocí základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu - chová se přiměřeně obezřetně při setkání s neznámými jedinci, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné	Člověk a jeho zdraví - lidské tělo: jeho části, rozdíly muž a žena - péče o zdraví a zdravá výživa: denní režim, zdravá strava a pitný režim, osobní hygiena, běžné nemoci a prevence, chování v době nemoci, drobné úrazy a poranění (jak jim předcházet) - osobní bezpečí: bezpečné chování v silničním provozu, agresivita a ochrana před agresivními jedinci	

Prvouka – 2.ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Místo, kde žijeme – žák • zvládá orientaci v okolí svého bydliště a školy s mírnou pomocí • popíše a zvládne cestu do školy s mírnou pomocí	Místo, kde žijeme • domov a jeho okolí – orientace v obci, adresa, tradice a zvyky • škola – prostředí, život ve škole, základy doprav. výchovy • obec – části obce, významná místa • okolní krajina – znaky krajiny, významné orientační body	Čj, Hv, Vv Osobnostní a sociální výchova: Osobnostní rozvoj - poznávací schopnosti - hra na zapamatování Multikulturní výchova: Etnický původ -projevy důvody rasové nesnášenlivosti beseda Výchova demokratického občana
Lidé kolem nás – žák • rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje s mírnou pomocí blízké příbuzenské vztahy • dodržuje základní pravidla společenského chování • při setkání s neznámými lidmi se chová přiměřeně adekvátně • projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům • pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti	Lidé kolem nás • rodina a spol. – členové rodiny a jejich povinnosti, příbuzenské vztahy, základ. pravidla společenského chování, zájmové organizace, jednání v obchodě, u lékaře • právo a spravedlnost – práva a povinnosti žáka školy, protiprávní jednání (krádež, šikana, týrání) a jeho postih • osobní bezpečí – chování v rizikovém prostředí • situace hromad. ohrožení – chování při požáru a jeho poplachu, chování při dopravní nehodě	

Prvouka – 2.ročník/2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Lidé a čas – žák - se orientuje v čase s mírnou pomocí - zná rozvržení svých denních činností - rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti - poznává různé lidské činnosti	Lidé a čas - orientace v čase – určování času, roční období, den, měsíc, týden, kalendář - současnost a minulost v našem životě – tradiční lidové svátky, státní svátky	Multikulturní výchova: Kulturní rozdíly - poznávání vlastního kulturního zakotvení – výstava Environmentální výchova: Vztah čl. k prostředí - Den Země – exkurze na separační dvůr, vycházka Čj, Vv
Rozmanitost přírody – žák - pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - pozná s mírnou pomocí nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat - pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami - provede jednoduchý pokus podle návodu	Rozmanitost přírody - příroda v ročních obdobích – znaky, chování živočichů a péče o ně, sezonní práce na zahradě a na poli - látky a jejich vlastnosti – pokusy - voda a vzduch – význam vody v přírodě, ochrana vod. toků a ovzduší - rostliny, houby a živočichové – projevy a způsob života, výživa - chování v přírodě, péče o život. prostředí, třídění odpadů	
Člověk a jeho zdraví – žák - uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu - popíše své zdravotní potíže a pocity, zvládá ošetření drobných poranění - pojmenuje hlavní části lidského těla - rozezná nebezpečí, dodržuje zásady bezpečného chování, neohrožuje své zdraví a zdraví jiných - uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	Člověk a jeho zdraví - části lidského těla, muži a ženy - péče o zdraví – denní režim, aktivní pohyb, zdravá výživa, pitný režim, osobní hyg., běžné nemoci a jejich prevence, chování v nemoci, drobné úrazy, první pomoc - odmítání návyk. látek, BESIP, ochrana proti agresivitě druhých	

Prvouka – 3.ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Místo, kde žijeme – žák - se orientuje v okolí svého bydliště a v okolí školy - popíše a zvládne cestu do školy	Místo, kde žijeme - orientace v obci, adresa, tradice a zvyky, kulturní zajímavosti - škola – prostředí, život ve škole a jejím okolí, základy doprav. výchovy - významná místa a části obce - okolní krajina – znaky, orientační body	Čj, Vy, Hv, Pv Čj, Řv
Lidé kolem nás – žák - rozlišuje role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, rozlišuje blízké příbuzenské vztahy - dodržuje základní pravidla společenského chování - při setkání s neznámými lidmi se chová adekvátně - projevuje toleranci k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům - pojmenuje nejběžnější povolání a pracovní činnosti	Lidé kolem nás - role členů rodiny, příbuzenské vztahy a život v rodině, zaměstnání - základní pravidla společenského chování - mezilidské vztahy, komunikace - jednání v obchodě, na poště, u lékaře - práva a povinnosti žáka školy - protiprávní jednání (krádež, šikana, týrání, zneužívání) a jeho postih - chování v rizikovém prostředí, rizikové situace - chování při požáru, vyhlášení poplachu, dopravní nehodě, důležitá telefonní čísla	
Lidé a čas – žák - pozná kolik je hodin, orientuje se v čase - zná rozvržení svých denních činností - rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti, budoucnosti	Lidé a čas - orientace v čase – určování času, roční období, den, měsíc, týden, kalendář - současnost a minulost v našem životě – tradiční lidové svátky, - státní svátky	

Prvouka – 3.ročník/2

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Rozmanitost přírody – žák - pozoruje a na základě toho popíše některé viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - pozná nejběžnější druhy domácích a volně žijících zvířat - pojmenuje základní druhy ovoce a zeleniny a pozná rozdíly mezi dřevinami a bylinami - provede jednoduchý pokus dle návodu	Rozmanitost přírody - znaky ročních období, chování živočichů, péče o zvířata a ptáky, sezonní práce na zahradě a na poli - význam vody v přírodě, ochrana vodních toků, ochrana ovzduší - rostliny, houby a živočichové - projevy a způsob života, výživa, význam v přírodě a pro člověka - ochrana přírody – chování k přírodě, péče o životní prostředí, třídění odpadů	Čj, Vv, Hv Řv, Vv
Člověk a jeho zdraví – žák - uplatňuje hygienické návyky a zvládá sebeobsluhu, popíše své zdravotní potíže a pocity, zvládá ošetření drobných poranění - pojmenuje hlavní části lidského těla - rozezná nebezpečí, dodržuje zásady bezpečného chování, neohrožuje své zdraví a zdraví jiných - uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu - chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, v případě spotřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá komunikaci s operátory tísňových linek - reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	Člověk a jeho zdraví - části lidského těla, rozdíly mezi mužem a ženou - péče o zdraví – denní režim, zdravá strava a pitný režim, význam aktivního pohybu, osobní hygiena, běžné nemoci a jejich prevence, chování v době nemoci, drobné úrazy a poranění, předcházení úrazům, první pomoc - vhodná a nevhodná místa pro hru, předcházení rizikovým situacím v dopravě - návykové látky a zdraví, nebezpečí gamblerství (hry na PC) - agresivita, ochrana proti agresivním jedincům, formy násilí - přivolání pomoci v případě ohrož. zdraví, čísla tís linek, správný způsob volání na tís. linku	

1. stupeň – 2. období

Místo, kde žijeme

Žák

- ČJS-5-1-01p popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje
- ČJS-5-1-01p, ČJS-5-1-02p orientuje se na mapě České republiky, určí světové strany
- ČJS-5-1-02p řídí se zásadami bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
- ČJS-5-1-03p má základní znalosti o České republice a její zeměpisné poloze v Evropě
- ČJS-5-1-04p uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí
- ČJS-5-1-05p sdělí poznatky a zážitky z vlastních cest
- ČJS-5-1-06p pozná státní symboly České republiky

Učivo

- 5.1 **domov** – prostředí domova, orientace v místě bydliště
- 5.2 **škola** – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace
- 5.3 **obec (město), místní krajina** – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města), význačné budovy, dopravní síť
- 5.4 **okolní krajina (místní oblast, region)** – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany
- 5.5 **regiony ČR** – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod
- 5.6 **naše vlast** – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly, armáda ČR
- 5.7 **Evropa a svět** – kontinenty, evropské státy, EU, cestování
- 5.8 **mapy obecně zeměpisné a tematické** – obsah, grafika, vysvětlivky

Lidé kolem nás

Žák

- ČJS-5-2-01p, dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě)
- ČJS-5-2-03p rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých
- ČJS-5-2-03p uvede základní práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy
- ČJS-5-2-04p používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze
- ČJS-5-2-04p porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz
- ČJS-5-2-04p sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů

Učivo

- 5.9 **rodina** – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny, fyzická a duševní práce, zaměstnání
- 5.10 **soužití lidí** – mezilidské vztahy, komunikace, principy demokracie;
- 5.11 **chování lidí** – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování – ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality; rizikové situace; rizikové chování, předcházení konfliktům

- 5.12 **právo a spravedlnost** – základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, **vlastnictví** – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky

Lidé a čas

Žák

- ČJS-5-3-04p rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách
- ČJS-5-3-04p uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji
- ČJS-5-3-04p vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště

Učivo

- 5.13 **orientace v čase a časový řád** – určování času, čas jako fyzikální veličina, dějiny jako časový sled událostí, kalendáře, letopočet, generace, denní režim, roční období
- 5.14 **současnost a minulost v našem životě** – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby, průběh lidského života, státní svátky a významné dny
- 5.15 **regionální památky** – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost
- 5.16 **báje, mýty, pověsti** – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj

Rozmanitost přírody

Žák

- ČJS-5-4-01p na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody
- ČJS-5-4-02p popíše střídání ročních období
- ČJS-5-4-03p zkoumá základní společenstva vyskytující se v nejbližším okolí a pozoruje přizpůsobení organismů prostředí
- ČJS-5-4-05p zvládá péči o pokojové rostliny a zná způsob péče o drobná domácí zvířata
- ČJS-5-4-05p chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí
- ČJS-5-4-05p popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují
- ČJS-5-4-07p provádí jednoduché pokusy se známými látkami

Učivo

- 5.17 **látky a jejich vlastnosti** – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek
- 5.18 **voda a vzduch** – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život
- 5.19 **nerosty a horniny, půda** – některé hospodářsky významné horniny a nerosty, zvětrávání, vznik půdy a její význam
- 5.20 **vesmír a Země** – sluneční soustava, den a noc, roční období
- 5.21 **rostliny, houby, živočichové** – znaky života, životní potřeby a projevy, průběh a způsob života, výživa, stavba těla u některých nejznámějších druhů, význam v přírodě a pro člověka

- 5.22 **životní podmínky** – rozmanitost podmínek života na Zemi; význam ovzduší, vodstva, půd, rostlinstva a živočišstva na Zemi; podnebí a počasí
- 5.23 **rovnováha v přírodě** – význam, vzájemné vztahy mezi organismy, základní společenstva
- 5.24 **ohleduplné chování k přírodě a její ochrana** – odpovědnost lidí, ochrana a tvorba životního prostředí, ochrana rostlin a živočichů, likvidace odpadů, živelní pohromy a ekologické katastrofy

Člověk a jeho zdraví

Žák

- ČJS-5-5-01p uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu
- ČJS-5-5-02p rozlišuje jednotlivé etapy lidského života
- ČJS-5-5-04p uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události
- ČJS-5-5-04p uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti
- ČJS-5-5-05p odmítá návykové látky
- ČJS-5-5-07p ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc

Učivo

- 5.25 **lidské tělo** – stavba těla, základní funkce a projevy, životní potřeby člověka, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, biologické a psychické změny v dospívání, základy lidské reprodukce, vývoj jedince
- 5.26 **péče o zdraví** – zdravý životní styl, denní režim, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim; přenosné a nepřenositelné nemoci, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), drobné úrazy a poranění, prevence nemocí a úrazů, první pomoc při drobných poraněních, osobní, intimní a duševní hygiena
- 5.27 **návykové látky, závislosti a zdraví** – návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, odmítání návykových látek, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
- 5.28 **osobní bezpečí, krizové situace** – vhodná a nevhodná místa pro hru, bezpečné chování v rizikovém prostředí, označování nebezpečných látek; bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky), šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
- 5.29 **přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví** – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
- 5.30 **mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená** – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém

Přírodověda – 4. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Rozmanitost přírody – žák - na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody - popíše střídání ročních období - zvládá péči o pokojové rostliny - chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí	Rozmanitost přírody - příroda v ročních obdobích – znaky ročních dob, sezonní práce, chování živočichů, péče o ně - rostliny, houby, živočichové – projevy, průběh a způsob života, životní podmínky, stavba těla u vybraných druhů, chráněné a ohrožené druhy, význam v přírodě a pro člověka - ochrana přírody – chování v přírodě, péče o životní prostředí, třídění odpadů a jejich likvidace, živelné pohromy a ekologické katastrofy	
Člověk a jeho zdraví – žák - uplatňuje základní znalosti, dovednosti a návyky související s preventivní ochranou zdraví a zdravého životního stylu - uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události - uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti	Člověk a jeho zdraví - lidské tělo – části, hlavní orgány a orgánové soustavy, rozdíly mezi mužem a ženou - péče o zdraví, zdravá výživa – denní režim, zdravá strava, pitný režim, aktivní pohyb, intimní hygiena - návykové látky a zdraví – nejčastější druhy (informativně), zlozvyky - osobní bezpečí – bezpečné chování v silničním provozu, krizové situace, formy násilí, ochrana proti agresi, šikana, ochrana člověka za mimořádných situací - bezpečné chování v silničním provozu, předcházení rizikovým situacím v dopravě	

Přírodověda – 5. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Rozmanitost přírody – žák - na jednotlivých příkladech poznává propojenost živé a neživé přírody - popíše střídání ročních období - chová se podle zásad ochrany přírody a životního prostředí - popisuje vliv činnosti lidí na přírodu a jmenuje některé činnosti, které přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují - provádí jednoduché pokusy se známými látkami	Rozmanitost přírody - pohyby Země - látky a jejich vlastnosti – základ. rozdělení látek, základ. vlastnosti - voda, vzduch – výskyt, vlastnosti, význam; koloběh vody v přírodě; ochrana vod; význam a proudění vzduchu; ochrana vzduchu - půda – význam, princip vzniku, ochrana, (druhy informativně) - ochrana přírody – chování v přírodě, péče o život. prostředí, třídění a likvidace odpadů - rizika spojená s ročními obdobími sezónními činnostmi, mimořádné události způsobené přírodními vlivy	
Člověk a jeho zdraví – žák - rozlišuje jednotlivé etapy lidského života - odmítá návykové látky - ošetří drobná poranění a v případě nutnosti zajistí lékařskou pomoc - uplatňuje základní pravidla silničního provozu pro cyklisty; správně vyhodnotí jednoduchou dopravní situaci na hřišti	Člověk a jeho zdraví - lidské tělo – části, orgánové soustavy, jejich základ. funkce, vývoj jedince - péče o zdraví, zdravá výživa – denní režim, zdravá strava, pitný režim, aktivní pohyb, intimní hygiena - běžné nemoci a prevence, péče o nemocného, chování v době nemoci - úrazy, zranění – prevence, ošetření, první pomoc - osobní bezpečí – v silničním provozu, krizové situace a formy násilí, agresivita, obrana proti agresivním jedincům - přivolání pomoci, služby odborné pomoci - návykové látky a zdraví – nejčastější druhy a jejich odmítání, nebezpečí gamblerství	

Vlastivěda – 4. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Místo, kde žijeme – žák • uvede pamětihodnosti, zvláštnosti a zajímavosti regionu, ve kterém bydlí	• Domov, prostředí domova a jeho okolí – orientace v místě bydliště • Škola – prostředí školy; činnosti ve škole, bezpečná cesta do školy • Obec – poloha obce; části; základní údaje; památky	Čj, Řv Čj, Řv, Vv
Lidé kolem nás – žák • dodržuje pravidla pro soužití ve škole, v rodině, v obci (městě) • rozpozná nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých • uvede zákl. práva dítěte, práva a povinnosti žáka školy	• Rodina – členové rodiny; role; příbuzenské vztahy; život a práce členů rodiny; mezilidské vztahy • Chování lidí; základ. pravidla spol. chování; jednání v obchodě, na poště, v úřadě, u lékaře... • Právo a spravedlnost – základ. práva dítěte; práva a povinnosti žáka školy; protiprávní jednání (krádež, šikana, týrání, zneužívání)	
Lidé a čas – žák • vyjmenuje nejzajímavější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště	• Regionální památky – péče o památky	

Vlastivěda – 5. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Místo, kde žijeme – žák - popíše polohu svého bydliště na mapě, začlení svou obec (město) do příslušného kraje - orientuje se na mapě ČR, určí světové strany - má základní znalosti o ČR a její zeměpisné poloze v Evropě - sdělí poznatky a zážitky z vlast. cest - pozná státní symboly - řídí se zásadami bezpečného pohybu v přírodě	- domov a jeho okolí – orientace v obci dle plánu, mapa místní krajiny - obec – poloha v krajině, minulost a současnost obce, významné budovy, místa, průmysl - okolní krajina – charakter. znaky krajiny; regionální zvláštnosti, orientační body; vlivy krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu - světové strany - naše vlast – krajina, státní symboly - mapy obecně zeměpisné – vysvětlivky - regiony ČR, Praha a vybrané regiony	Čj, Vv
Lidé kolem nás – žák - používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu jednoduchého nákupu a vrácené peníze - porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi, uvede příklady rizik půjčování peněz - sestaví jednoduchý osobní/rodinný rozpočet, uvede příklady základních příjmů a výdajů	- vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní - rozpočet – příjmy, výdaje domácnosti, způsoby placení, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, úspory, půjčky	
Lidé a čas – žák - rozeznává rozdíl mezi životem dnes a životem v dávných dobách - uvede významné události, které se vztahují k regionu a kraji - vyjmenuje nejvýznamnější kulturní, historické a přírodní památky v okolí svého bydliště	- současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života bydlení, předměty denní potřeby, státní svátky a významné dny - báje a pověsti – minulost kraje a předků, domov kraj, vlast, rodný kraj - regionální památky	

5.5 Člověk a společnost

5.5.1 DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Dějepis přináší žákům základní poznatky o konání člověka v minulosti. Otevírá žákům pohled do dějin lidstva, podrobněji přibližuje dějiny vlastního národa, seznamuje žáky s historicky významnými událostmi a osobnostmi, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti. Důraz je položen na hlubší poznání dějin vlastního národa v kontextu s evropským a světovým vývojem. Cílem výuky dějepisu není podrobné probrání dějin lidstva, ale hlavním a zásadním úkolem je vytváření komplexnějšího pohledu na historii a pochopení vzájemných vztahů mezi dějinami regionu, národa, okolních zemí a světa, což by mělo přispívat k rozvoji samostatného a kritického myšlení žáků.

Výuka dějepisu by měla u žáků podchytit a rozvíjet zájem o současnost a minulost vlastního národa i jiných společenství. Žáci jsou podněcováni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí, ale že v dějinách leží kořeny většiny současných společenských problémů. Pro kvalitní pochopení historických jevů a dějů je důležité rozvíjet časové i prostorové představy a konkretizovat obecné historické problémy prostřednictvím zařazení dějin regionu a dějin místních. Žák by měl se orientovat v historických, etických, politických i dalších faktech a současně si utvářet svůj vlastní hodnotový systém, který by měl i přiměřeně obhájit.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výuka předmětu dějepis je zařazena v 6. - 9. ročníku, v 6. ročníku je 1 vyučovací hodina týdně, v 7. ročníku a 8. ročníku jsou 2 hodiny týdně, v 9. ročníku je 1 hodina týdně.

Výuka probíhá v kmenových třídách. K základním formám práce patří práce s učebnicí a pracovními sešity, ke zvýšení efektivity práce přispívá práce s historickými mapami, historickými dokumenty a encyklopediemi. K aktivnímu zapojení žáků do výuky slouží využití dialogové metody a společné řešení přiměřených úkolů. Při řešení jednotlivých úkolů využijí žáci poznatky získané v ostatních předmětech a pro hledání alternativních variant a postupů mohou využívat internet. Nedílnou součástí výuky dějepisu jsou poznávací vycházky a výlety a s tím spojené práce v terénu, exkurze, návštěvy historických expozic, výstav, muzeí a kulturních památek dle aktuálních nabídek v našem městě nebo blízkém okolí.

V tomto předmětu se mohou realizovat okruhy těchto průřezových témat: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Jsme Evropané – kořeny evropské civilizace, klíčové mezníky evropské historie (6.,8.r.); Výchova demokratického občana: Občan, občanská společnost a stát (8.r.), Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (9.r.); Osobnostní a sociální výchova: Sociální rozvoj: komunikace (8.r.); Multikulturní výchova: Etnický původ (8.r.).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- podporuje žáka ve snaze vytvořit si vlastní názor a zaujmout k problému stanovisko;
- umožňuje žákům, aby při řešení zadaných úkolů využívali poznatky získané v ostatních vzdělávacích oblastech a efektivně tyto poznatky propojovaly;

- zařazuje do výuky aktivizační metody, které žákům přiblíží problematiku dějin kultury a přínosu jednotlivých států, oblastí, kultur a civilizací pro rozvoj vzdělanosti (exkurze, besedy, historické vycházky, atd.);
- poskytuje žákům dostatečné možnosti poznávat různé typy textů a dokumentů (mapy, grafy, diagramy, videozáznamy, obrazy, historické prameny, atd.) a pomáhá žákům s těmito prameny pracovat a využívat je při čerpání informací.

Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- pěstuje u žáků vytrvalost a samostatnost při řešení problémů;
- pěstuje u žáků schopnost zvažovat více možností při řešení problémů a schopnost vyhledat nejvhodnější způsob řešení;
- v případě nerozhodnosti a neúspěchu dbá učitel na to, aby se žák včas rozhodnul požádat o pomoc;
- podporuje schopnost žáků zobecnit získané poznatky a aplikovat je v různých oblastech života;
- vyžaduje od žáků, aby si dokázali vytvořit vlastní názor, obhájit ho a nepodléhat argumentaci druhé strany;
- podporuje žáka ve snaze vytvořit si vlastní názor a zaujmout k problému stanovisko.

Kompetence komunikativní – podněcuje žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- zadáváním tvořivých domácích úkolů (referáty, výpisky) podporuje u žáků dovednost vyjádřit své myšlenky výstižně a v logickém sledu;
- využitím skupinové práce učitel vštěpuje žákům pravidla diskuse – upevňuje dovednost vyslechnout názor ostatních, rozvíjí schopnost zformulovat a vyjádřit vlastní myšlenky k danému tématu a obhájit si vlastní názor;
- podporuje neverbální komunikaci v rámci dramatizace historických událostí;
- dbá na to, aby se žáci nebáli vyjádřit svůj názor a snadno nepodléhali názoru většiny.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- pomáhá žákům pochopit smysl pravidel slušného chování, usiluje o to, aby pravidla dodržovali;
- na modelových situacích ukazuje žákům rozdíly v komunikaci s různým komunikačním partnerem (žák – žák, žák – dospělá osoba, žák – rodič, atd.);
- nabádá žáky k práci v týmu podle předem dohodnutých pravidel a k respektování předem rozdělených rolí;
- podporuje vzájemnou pomoc žáků při učení;
- usiluje o to, aby žáci byli schopni respektovat názor druhých.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlovat správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií při práci, nabádat žáky k ochraně svého zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Učitel:

- pomáhá žákům utvořit si představu o možnostech svého budoucího pracovního uplatnění (exkurze, seznamování s různými řemesly);
- podporuje v žácích schopnost objektivního sebehodnocení a schopnost reálně posoudit své možnosti;
- posiluje u žáků vytrvalost, samostatnost a pozitivní vztah k práci;
- rozvíjí schopnost využití a propojení znalostí a zkušeností z různých vzdělávacích oblastí.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako svobodné občany plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- pěstuje u žáků ohleduplnost a ochotu pomoci druhým v různých situacích;
- rozvíjí u žáků zájem o veřejné záležitosti a upevňuje pocit odpovědnosti za veřejné záležitosti ve své obci, městě;
- nabádá žáky k aktivní ochraně duchovních, kulturních a materiálních výtvarů minulosti;
- přibližuje žákům reálné nebezpečí výskytu negativních jevů v současné společnosti (rasismus..);
- dbá na to, aby pochopili negativní působení těchto jevů;
- netoleruje nekamarádké, agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé chování žáků.

Kompetence digitální - podporují aktivní činnost žáků při práci s historickými zdroji a prameny, s dějepisnými portály a dostupnými online dějepisnými kanály a pořady, což přispívá k porozumění a ke kritickému hodnocení historických jevů a problémů. Jsou nápomocny rozvíjet dovednosti žáků v oblasti vzájemné komunikace, zejména při vlastních interpretacích a prezentacích historických událostí, jevů a procesů. Žáci se učí respektovat autorství zdrojů a informací.

Učitel:

- vedeme žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při plánování, realizaci a hodnocení činností s digitálními historickými zdroji, prameny a programy;
- seznamujeme žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými historickými reáliemi prostřednictvím různých digitálních technologií a nástrojů pro komunikaci a sdílení;
- klademe důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků, učíme je odpovědnému chování a jednání v digitálním prostředí.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Dějepis – použito z RVP

2. stupeň

Člověk v dějinách

Žák

- D-9-1-01p chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti

Učivo

9.1 význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny

9.2 historický čas a prostor

Počátky lidské společnosti

Žák

- D-9-2-01p rozliší základní rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí
- D-9-2-01p podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kultovní předměty

Učivo

9.3 člověk a lidská společnost v pravěku

Nejstarší civilizace. Kořeny evropské kultury

Žák

- D-9-3-01p uvědomuje si souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států
- D-9-3-03p, D-9-3-04p popíše život v době nejstarších civilizací

Učivo

9.4 nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz

9.5 antické Řecko a Řím

9.6 střední Evropa a její styky s antickým Středomořím

Křesťanství a středověká Evropa

Žák

- D-9-4-02p uvede první státní útvary na našem území

- D-9-4-02p uvede základní informace z období počátků českého státu
- D-9-4-03p popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti
- D-9-4-03p charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí
- D-9-4-04p rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské
- D-9-4-04p uvede nejvýraznější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu

Učivo

- 9.7 nový etnický obraz Evropy
- 9.8 utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj
- 9.9 islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)
- 9.10 Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě
- 9.11 křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy
- 9.12 struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev
- 9.13 kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost

Objevy a dobývání. Počátky nové doby

Žák

- D-9-5-03p popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu
- D-9-5-04p, D-9-5-05p uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období
- D-9-5-04p, D-9-5-05p pojmenuje nejvýraznější osobnosti českých dějin v novověku

Učivo

- 9.14 renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou
- 9.15 zámořské objevy a počátky dobývání světa
- 9.16 český stát a velmocí v 15.–18. století
- 9.17 barokní kultura a osvícenství

Modernizace společnosti

Žák

- D-9-6-03p uvede základní historické události v naší zemi v 19. století
- D-9-6-03p vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století

Učivo

- 9.18 Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA
- 9.19 industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka

- 9.20 národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa
- 9.21 revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů
- 9.22 politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva
- 9.23 kulturní rozrůzněnost doby
- 9.24 konflikty mezi velmocemi, kolonialismus

Moderní doba

Žák

- D-9-7-01p, D-9-7-03p, D-9-7-04p uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války
- D-9-7-01p, D-9-7-05p uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky

Učivo

- 9.25 první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky
- 9.26 nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik Československa, jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy
- 9.27 mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět
- 9.28 druhá světová válka, holokaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války

Rozdělení a integrující svět

Žák

- D-9-8-01p, D-9-8-02p popíše průběh a důsledky 2. světové války a politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě
- D-9-8-04p chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti

Učivo

- 9.29 studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření
- 9.30 vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí)
- 9.31 vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky
- 9.32 rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět
- 9.33 problémy současnosti
- 9.34 věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava

Dějepis - 6. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Člověk v dějinách - žák - chápe význam dějin jako možnost poučit se z minulosti Počátky lidské společnosti – žák - rozliší zákl. rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí - podle obrázků popíše pravěká zvířata, způsob jejich lovu, zbraně, předměty denní potřeby a kulturní předměty	Člověk v dějinách - význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách - historické prameny - historický čas a prostor Počátky lidské společnosti - pravěk - vývoj člověka - lovci a sběrači ve starší době kamenné - zemědělci v mladší době kamenné - počátky zpracování kovů - doba železná	
Nejstarší civilizace a kořeny evropské kultury – starověk – žák - si uvědomuje souvislosti mezi přírodními podmínkami a vývojem starověkých států - popíše život v době nejstarších civilizací	Nejstarší civilizace a kořeny evropské kultury – starověk - vznik státu a písma - starověký Egypt - starověk na Dálném východě – Čína, Indie - Řecké státy - Římská říše	Multikulturní výchova: kulturní rozdíly - poznávání vlastního kulturního zakotvení

Dějepis - 7. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Křesťanství a středověká Evropa – žák • uvede první státní útvary na našem území • uvede základní informace z období počátků českého státu • popíše úlohu a postavení církve ve středověké společnosti • rozeznává období rozkvětu českého státu v době přemyslovské a lucemburské • uvede nejvýznamnější osobnosti přemyslovského a lucemburského státu • charakterizuje příčiny, průběh a důsledky husitského hnutí	Křesťanství a středověká Evropa • Slované • Sámova říše • Velkomoravská říše - příchod Konstantina a Metoděje • románský sloh • vláda Přemyslovců – Přemysl Otakar I., Přemysl Otakar II., Václav III. • vláda Lucemburků na Českém trůnu – Jan Lucemburský, Karel IV. • církev ve středověku, mistr Jan Hus • gotický sloh • husitské války – příčiny, průběh, výsledky, významné události (Bitva u Lipan) • vláda Jiřího z Poděbrad • renezanace	

Dějepis – 8. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Objevy a dobývání, počátky nové doby- novověk – žák • popíše důsledky objevných cest a poznávání nových civilizací pro Evropu • uvede zásadní historické události v naší zemi v daném období • pojmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin v novověku Modernizace společnosti – žák • uvede zákl. historické události v naší zemi v 19. století • vyjmenuje nejvýznamnější osobnosti českých dějin 19. století	Objevy a dobývání, počátky nové doby - novověk Počátek novověku • poznání světa – vynález knihtisku, humanismus • zámořské objevy – Kryštof Kolumbus České země za vlády Habsburků • vznik habsburské říše • doba Rudolfa II. • bitva na Bílé hoře • Jan Amos Komenský • doba pobělohorská • baroko Novověk • doba osvícenství – vláda Marie Terezie a Josefa II. • selská rebelie 1775 • rozvoj dopravy, průmyslová a zemědělská revoluce Modernizace společnosti Národní obrození • Palacký a národní obrození • rok 1948 • hospodářský rozvoj po roce 1948 • česká kultura koncem 19. století • technické vynálezy Kolonie • světové kolonie	

Dějepis – 9. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Moderní dějiny – žák • uvede příčiny a politické, sociální a kulturní důsledky 1. světové války • uvede základní informace o vzniku samostatné Československé republiky • popíše průběh a důsledky 2. světové války Rozdělený a integrující se svět – žák • popíše politický a hospodářský vývoj v poválečné Evropě • chápe význam událostí v roce 1989 a vítězství demokracie v naší vlasti	Moderní dějiny • 1. světová válka – začátek, průběh, konec • vznik samostatné republiky • československé legie • první republika • hospodářská krize a její důsledky • nebezpečí fašismu • Mnichovská dohoda • život za okupace • domácí odboj proti fašistům • osvobození republiky • československý zahraniční odboj Rozdělený a integrující se svět • převrat v únoru 1948 • období stalinizmu • život v socialistickém státě • rok 1968 • období normalizace • sametová revoluce 1989 • nové společenské poměry v Evropě	Multikulturní výchova: etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur Mediální výchova: interpretace vztahu mediálních sdělení a reality Mediální výchova: fungování a vliv médií ve společnosti

5.5.2 OBČANSKÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Občanská výchova vychází ze vzdělávacího oboru Výchova k občanství. Zaměřuje se na formování osobnosti žáků po stránce mravní, citové a volní tak, aby jejich začleňování do společenských vztahů bylo co nejúspěšnější. Cílem je vybavit žáky základními vědomostmi o podstatě a fungování společnosti, o právech a povinnostech občanů, poskytnout jim základní orientaci v právních předpisech a normách potřebných v běžném životě a vytvářet v nich základy právního vědomí a občanské odpovědnosti, vychovat mladého člověka ke zdravému životnímu stylu, připravit ho na život ve své budoucí rodině a na plnohodnotný život v moderní demokratické společnosti.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět Občanská výchova je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně v 6. - 9. ročníku. Navazuje na základy, které žáci získali v prvouce, vlastivědě a přírodovědě v 1. – 5. ročníku.

Ve všech ročnících se vyučuje 1 vyučovací hodina týdně. Výuka probíhá ve třídách, ale ve vhodných případech může probíhat i v jiných prostorách školy, popř. i mimo školní budovu.

V tomto předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezových témat: 6.r. - Výchova demokratického občana: Občanská společnost a škola; Multikulturní výchova: Lidské vztahy; 7.r. - Výchova demokratického občana: Formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování, Občanská společnost a škola, Multikulturní výchova: Lidské vztahy, Etnický původ; 8.r. - Osobnostní a sociální výchova: sebepoznání a sebepojetí, poznávací schopnosti, řešení problémů a rozhodovací dovednosti; Multikulturní výchova: Lidské vztahy, Etnický původ; 9.r. - Osobnostní a sociální výchova: seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita, mezilidské vztahy, komunikace; Výchova demokratického občana: Občan, občanská společnost a stát, Formy participace občanů v politickém životě, Principy demokracie jako forma vlády a způsobu rozhodování, Multikulturní výchova: Lidské vztahy, Kulturní rozdíly; Environmentální výchova: Ekosystémy, Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Mediální výchova: Tvorba mediálního sdělení.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- připravuje žáky na celoživotní vzdělávání;
- nabádá žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání a za jejich budoucnost;
- vysvětluje smysl a cíl učení, posiluje pozitivní vztah k učení;
- vysvětluje žákům i rodičům, že získané dovednosti a znalosti jsou důležitější než známka na vysvědčení;
- podporuje samostatnost a tvořivost;
- podporuje různé přijatelné způsoby dosažení cíle;

- ukazuje žákům, jak plánovat, organizovat a vyhodnocovat svou činnost;
- ve výuce zřetelně rozlišuje základní učivo a učivo rozšiřující (doplňující);
- ukazuje žákům, jak vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu s možností použít cizího jazyka a výpočetní techniky;
- umožňuje žákovi pozorovat, experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry;
- seznamuje žáky s cílem hodiny a zhodnocuje jeho dosažení;
- uplatňuje individuální přístup;
- vytváří situace, v nichž má žák radost z učení;
- používá prvky pozitivní motivace;
- povzbuzuje, neztrácuje.

Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- vytváří praktické problémové úlohy a situace;
- podporuje různé přijatelné způsoby řešení problémů i netradičně (originálně);
- jde žákům osobním příkladem v řešení problémů i v učení;
- ukazuje, jak lze některým problémům předcházet;
- podporuje skupinovou spolupráci při řešení problémů s využíváním dostupné moderní techniky;
- podporuje samostatnost, tvořivost a logické myšlení při řešení problémů;
- ukazuje, že se problémů žáci nemusí bát.

Kompetence komunikativní – vést žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- zaměřuje se na rozvíjení komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce, popř. v jazyce cizím;
- zdůrazňuje „kulturní úroveň“ komunikace;
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, ale i zaměstnanců školy i rodičů;
- podporuje u žáků otevřené vyjadřování svého názoru podpořeného logickými argumenty;
- podporuje kritiku a sebekritiku;
- podporuje přátelskou komunikaci mezi žáky různých tříd, ročníků a věkových kategorií;
- připravuje žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích;
- důsledně dodržuje stanovená pravidla a umožňuje žákům podílet se na jejich sestavování;
- pomáhá žákům s pozitivní prezentací a reprezentací svojí osoby a svojí školy na veřejnosti.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- minimalizuje používání frontální metody výuky a dle podmínek školy podporuje skupinovou výuku;
- podporuje práci ve skupinách, vzájemnou pomoc žáků;
- vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují;
- nabádá ke kritickému hodnocení práce skupiny i svojí;
- netoleruje projevy rasismu, xenofobie, nacionalismu;
- důsledně vyžaduje dodržování společně dohodnutých pravidel chování, na jejichž formulaci se žáci sami podíleli;
- vysvětluje žákům, proč odmítat vše, co narušuje dobré vztahy mezi žáky a učiteli.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- v hodnocení žáků uplatňuje prvky pozitivní motivace;
- nabízí žákům vhodné pozitivní aktivity jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům;
- netoleruje sociálně patologické projevy chování – drogy, šikana, kriminalita mládeže;
- netoleruje projevy rasismu, xenofobie, nacionalismu;
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů;
- netoleruje nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci;
- netoleruje žádnou podobu podpory výše uvedených negativních jevů;
- důsledně dbá na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve školním řádu;
- nabádá žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem;
- na konkrétních příkladech ukazuje pozitivní a negativní projevy chování lidí;
- podporuje různé způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS apod.;
- sleduje chování žáků, včas přijímá účinná opatření;
- kázeňské přestupky řeší individuálně, nepřipouští princip kolektivní viny;
- problémy řeší věcně, rozumně, spravedlivě, bez emocí a osobní zášti;
- se při kázeňských problémech snaží zjistit jejich motiv;
- seznamuje žáky s vhodnými právními normami, a to průběžně;
- směřuje žáky k aktivní ochraně jejich zdraví, k ochraně životního prostředí.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií při práci, nabádat žáky k ochraně svého zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání.

Učitel:

- seznamuje různými formami (exkurze, film, beseda apod.) s různými profesemi, cíleně ujasňuje představu žáků o reálné podobě jejich budoucího povolání;
- důsledně vyžaduje dodržování vymezených pravidel, ochranu zdraví a plnění povinností a závazků;
- podporuje u žáků pozitivní vztah k práci, žádnou práci netrestá, kvalitně provedenou práci vždy pochválí.

Kompetence digitální - utvářet a rozvíjet u žáků digitální kompetence prostřednictvím zapojování se do společnosti a do společenských vztahů. Je potřeba je uplatňovat prakticky, v situacích běžného každodenního života. Žáky je potřeba vést k zodpovědnému, respektujícímu a etickému používání digitálních technologií, včetně vnímání a vyhodnocování rizik spojených s jejich používáním. Zásadními tématy jsou problematika digitální identity a digitální stopy. Podstatné je utváření a posilování právního povědomí žáků ve vztahu k používání digitálních technologií.

Učitel:

- vedeme žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií;
- vedeme žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě;
- podporujeme utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Občanská výchova – použito z RVP

2.stupeň

Člověk ve společnosti

Žák

- VO-9-1-04p respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití
- VO-9-1-04p uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem
- VO-9-1-05p rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům
- VO-9-1-06p je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie
- VO-9-1-05p respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti

Učivo

9.1 **naše škola** – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život

9.2 **naše obec, region, kraj** – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku

9.3 **naše vlast** – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny

9.4 **kulturní život** – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace, masmédia

9.5 **lidská setkání** – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti

9.6 **vztahy mezi lidmi** – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti

9.7 **zásady lidského soužití** – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování;

Člověk jako jedinec

Žák

- VO-9-2-01p chápe význam vzdělávání v kontextu s profesním uplatněním
- VO-9-2-04p formuluje své nejbližší plány

Učivo

9.8 **podobnost a odlišnost lidí** – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál

9.9 **vnitřní svět člověka** – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí

9.10 **osobní rozvoj** – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna, význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

Člověk, stát a hospodářství

Žák

- VO-9-3-02p stručně popíše sociální, právní a ekonomické otázky rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků
- VO-9-3-02p sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti
- VO-9-3-03p ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet
- VO-9-3-04p uvede příklady služeb, které banky nabízejí
- VO-9-3-07p uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany

Učivo

- 9.11 **majetek, vlastnictví** – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví
- 9.12 **peníze** – formy placení;
- 9.13 **hospodaření** – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní
- 9.14 **banky a jejich služby** – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků
- 9.15 **principy tržního hospodářství** – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu

Člověk, stát a právo

Žák

- VO-9-4-02p uvede základní prvky fungování demokratické společnosti
- VO-9-4-02p chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy
- VO-9-4-02p uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání
- VO-9-4-04p vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů
- VO-9-4-05p na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu
- VO-9-4-05p uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele
- VO-9-4-08p uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání
- VO-9-4-09p uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků
- VO-9-4-09p vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu
- VO-9-4-10p rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy
- VO-9-4-10p v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací

Učivo

- 9.16 **právní základy státu** – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu

- 9.17 **státní správa a samospráva** – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
- 9.18 **principy demokracie** – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus; význam a formy voleb do zastupitelstev
- 9.19 **lidská práva** – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- 9.20 **právní řád České republiky** – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů
- 9.21 **protiprávní jednání** – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví
- 9.22 **právo v každodenním životě** – důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady

Mezinárodní vztahy, globální svět

Žák

- VO-9-5-01p uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování

Učivo

- 9.23 **evropská integrace** – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR
- 9.24 **globalizace** – projevy, významné globální problémy

Občanská výchova – 6.ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Člověk ve společnosti – žák • uvede základní informace o sociálních právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků • respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití • uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem • uvede symboly našeho státu a zná způsoby jejich užívání	Člověk ve společnosti - moje rodina - životospráva rodiny (denní řád, správná výživa) - bydliště, byt - důležité instituce obce – pošta, městský úřad, kostel, zdravotní středisko...) - památná místa a významné osobnosti bydliště - národ, stát a vlast - státní symboly - státní svátky - vzdělání, školství - vztahy ve škole	
Člověk, stát a právo - žák • uvede základní prvky fungování demokratického státu	Člověk stát a právo - království nebo republika - ústava	
Člověk, stát a hospodářství - žák • sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti	Člověk, stát a hospodářství - hospodaření rodiny	

Občanská výchova – 7.ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Člověk ve společnosti - žák • uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků • rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům • respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití • uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem	Člověk ve společnosti - rodina - vztahy v rodině - manželství - rozpad rodiny - odpovědnost za výchovu dětí - péče o děti bez rodiny - vztah k lidem s postižením - základy společenského chování - umění jednat s lidmi	
Člověk, stát a právo - žák • uvede základní prvky fungování demokratické společnosti • chápe státoprávní uspořádání České republiky, zákonodárných orgánů a institucí státní správy	Člověk stát a právo - volby do parlamentu - vláda, ministři a prezident - politické strany a spolky - demokratické uspořádání naší společnosti	
Člověk, stát a hospodářství - žák • sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti • ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet	Člověk, stát a hospodářství - hospodaření domácnosti - peníze a jejich funkce	
Člověk jako jedinec - žák • chápe význam vzdělání v kontextu s profesním uplatněním • formuluje své nejbližší plány	Člověk jako jedinec - zaměstnání neboli profese - kvalifikace	

Občanská výchova – 8.ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Člověk ve společnosti – žák • respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití • je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie • uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany • rozpoznává hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům • respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti	Člověk ve společnosti - mezilidské vztahy ve společnosti – národnostní menšiny - základní informace o sociálním zabezpečení - lékařská péče - nemocenské pojištění, podpora v nezaměstnanosti - nemoc, invalidita	
Člověk, stát a právo – žák • vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů • uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání • rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy • vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady; požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu • v krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací • na příkladu vysvětlí, jak reklamovat výrobek nebo službu • uvede příklady, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele	Člověk, stát a právo - práva a povinnosti občanů - práva dítěte, týrané dítě - občanský průkaz a pas - oddací a rodný list - ochrana člověka za mimořádných situací - reklamace výrobku, služby	
Člověk, stát a hospodářství – žák • ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet • uvede příklady služeb, které banky nabízejí	Člověk, stát a hospodářství - banky a jejich služby	
Člověk jako jedinec – žák • chápe význam vzdělání v kontextu s profesním uplatněním • formuluje své nejbližší plány	Člověk jako jedinec - informace o zaměstnání	

Občanská výchova – 9.ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Člověk ve společnosti–žák • respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití • uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem • respektuje kulturní zvláštnosti, názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti	Člověk ve společnosti - člověk a svoboda - svoboda víry a náboženského vyznání - morálka jako základ soužití mezi lidmi - kultura	
Člověk, stát a právo-žák • uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání • rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy • vyjmenuje základní práva a povinnosti občanů	Člověk, stát a právo - bezpečnostní předpisy - pravidla silničního provozu - sociálně patologické jevy - právní ochrana občana - obrana vlasti	
Člověk jako jedinec-žák • formuluje své nejbližší plány	Člověk jako jedinec - vznik světa, života a člověka - charakter člověka - úcta k člověku - člověk a příroda - ochrana životního prostředí - ochrana přírodních památek	
Mezinárodní vztahy, globální svět-žák • uvede příklady základních práv občanů ČR v rámci EU a způsoby jejich uplatňování	Mezinárodní vztahy, globální svět - EU a ČR - globalizace, významné globální problémy	

5.6 Člověk a příroda

5.6.1 FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Fyzika je zařazen mezi předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda. Žáci mají jedinečnou příležitost poznat přírodu jako určitý systém, vzájemně propojený, působící na sebe a vzájemně se ovlivňující. Žákům je umožněno získat základy pro chápání a porozumění přírodních zákonů, zákonitostí a poznatků, které lze uplatnit v praktickém životě. V předmětu Fyzika budou žáci seznamováni s vlivy lidské činnosti na životní prostředí a se závislostí lidstva na přírodních zdrojích. Předmět Fyzika seznamuje žáky s možnostmi moderních technologií v budoucnosti, žáci poznávají a rozlišují příčiny fyzikálních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, ale také je předvídají, pokusí se je ovlivňovat při řešení praktických problémů.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět Fyzika je zařazen mezi vyučovací předměty pro žáky 2. stupně v 7. - 9. ročníku. Ve všech ročnících se vyučuje 1 vyučovací hodina týdně.

Výuka fyziky, vzhledem k tomu, že škole chybí odborná učebna, bude probíhat v jednotlivých třídách, ale ve vhodných případech může probíhat i v jiných prostorách školy, popř. i mimo školní budovu. Při výuce fyziky bude naplňována část vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví, ale i Chemie, Přírodopisu, Zeměpisu, Člověka a světa práce. Předmět Fyzika zasáhne svým charakterem, vzdělávacím obsahem i do povinného vyučovacího tématu – ochrana člověka za mimořádných událostí.

V tomto předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezových témat: 7.r. - Osobnostní a sociální výchova: rozvoj schopností poznávání, mezilidské vztahy, poznávací schopnosti, řešení problémů a rozhodovací dovednosti; Výchova demokratického občana: Občan, občanská společnost a stát, Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování; Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Jsme Evropané, Objevujeme Evropu a svět, Evropa nás zajímá; Environmentální výchova: Základní podmínky života, Lidské aktivity a problémy životního prostředí; Mediální výchova: Fungování a vliv médií ve společnosti - sledování nejnovějších objevů; 8.r. - Osobnostní a sociální výchova: rozvoj schopností poznávání; Výchova demokratického občana: Občan, občanská společnost a stát; Environmentální výchova: Lidské aktivity a problémy životního prostředí, Mediální výchova: Fungování a vliv médií ve společnosti; 9.r. - Osobnostní a sociální výchova: rozvoj schopností poznávání; Výchova demokratického občana: Občan, občanská společnost a stát, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Objevujeme Evropu a svět, Evropa nás zajímá; Environmentální výchova: Ekosystémy, Lidské aktivity a Problémy životního prostředí.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní vzdělávání

Učitel:

- činnostním učením motivuje žáky k poznání smyslu a cíle učení pro uplatnění v životě;
- zdůrazňuje čtení s porozuměním a práci s textem;
- rozvíjí u žáků dovednost vybrat podstatné a důležité;

- pomáhá žákům s vyhledáváním a tříděním informací, podporuje, aby získané informace efektivně využívali v procesu učení;
- umožňuje žákům realizovat vlastní nápady, sebehodnocení;
- umožňuje propojovat získané poznatky z různých vzdělávacích oblastí a uplatňuje je v různých oblastech života;
- zadává přiměřené a zajímavé domácí úkoly;
- individuálním přístupem a vhodnou motivací dává žákům šanci prožít úspěch a radost z tohoto úspěchu.

Kompetence k řešení problému - podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- pěstuje u žáků dovednost rozpoznat problém, svěřit se s ním, najít nejvhodnější způsob jeho řešení s využitím vlastního úsudku žáků;
- nabízí možnosti různých způsobů, jak řešit problémy;
- pěstuje u žáků vytrvalost při řešení problémů;
- propojuje učivo s praxí a žakovou zkušeností;
- pomáhá žákům, úměrně k věku a jejich schopnostem, správně používat internet;
- umožňuje žákům, aby si dokázali obhájit svůj názor nepodléhali argumentům druhé strany;
- dbá, aby žáci přijímali důsledky svých rozhodnutí.

Kompetence komunikativní – podněcovat žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- pomáhá žákům se srozumitelným vyjadřováním v ústním i písemném projevu;
- se snaží, aby žáci vhodně komunikovali mezi sebou, s dospělými ve škole i mimo školu;
- podporuje u žáků diskuzi, dbá na dodržování pravidel diskuze, naslouchání názorů druhých a obhajování názorů vlastních;
- využívá různé zdroje k informovanosti žáků, využitím těchto zdrojů rozvíjí u žáků dovednost porozumět různým typům textů, záznamů, obrazovým materiálům, gestům, zvykům.....;
- pomáhá žákům k všestranné a účinné komunikaci.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- rozvíjí u žáků dovednost spolupracovat a respektovat práci vlastní i druhých;
- používá při vyučování skupinovou práci, usiluje o střídání rolí ve skupině;
- rozbořením praktických příkladů z běžného života s žáky vyvozuje pravidla správného chování;
- umožňuje žákům pracovat v týmu podle předem dohodnutých pravidel;
- vysvětluje žákům smysl respektování pravidel slušného chování, usiluje, aby žáci respektovali i názor druhých;

- se snaží, aby žáci v konkrétních situacích byli schopni poskytnout první pomoc, ale i o pomoc požádat, popř. aby nabízenou pomoc přijali;
- se snaží, aby žáci byli schopni rozpoznat nebezpečí možného psychického a fyzického zneužívání vlastní osoby.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- připravuje žáky jako zodpovědné a svobodné osobnosti, plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých;
- ukazuje žákům možnosti rozvoje i zneužití fyziky;
- nabádá žáky k odpovědnosti za své zdraví a zachování životního prostředí;
- nabádá žáky k aktivní ochraně svého zdraví a k aktivní ochraně životního prostředí;
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků;
- netoleruje nekamarádké chování a odmítnutí požadované pomoci;
- vysvětluje žákům, jak preventivně předcházet nemocem a úrazům;
- připravuje žáky jako osobnosti zodpovědné za svůj život, své zdraví a za své životní prostředí;
- ukazuje žákům, jak jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích, podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují;
- ukazuje žákům, jak poskytnout účinnou pomoc;
- důsledně vyžaduje dodržování stanovených pravidel bezpečné práce při fyzikálních měřeních, pozorováních a experimentech, dodržování pravidel chování ve škole, v učebnách, vyžaduje dodržování stanovených pracovních postupů;
- neustále monitoruje chování žáků, včas přijímá účinná opatření.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií, nabádat žáky k ochraně svého zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Učitel:

- pomáhá žákům poznávat rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci;
- dbá na dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví, hygieny práce, ochrany životního prostředí, společenských hodnot, seznamuje s pravidly první pomoci;
- seznamuje žáky se správným pracovním postupem a návodem, vyžaduje pořádek na pracovišti;
- vyžaduje pracovní výdrž, pracovní výkon a dokončení započaté práce;
- dává žákům možnost ocenit práci vlastní i druhých podle předem známých kritérií;
- pomáhá žákům vytvořit si představu o možnostech svého budoucího pracovního uplatnění za pomoci exkurzí, seznamováním s různými řemesly;
- připravuje žáky na možnou změnu pracovních podmínek a dle jejich schopností reagovat na tuto změnu.

Kompetence digitální – vést žáky k pochopení významu digitální technologie, využívat digitálních technologií k podpoře svého aktivního občanství a sociálního začlenění, ovládat a využívat digitální kompetence při učení i při zapojení do běžného života, vyžadovat etický, bezpečný a odpovědný přístup k využívání nástrojů digitalizace

Učitel:

- vede žáky k využívání digitálních technologií při pozorování fyzikálních jevů
- podporuje využívání digitálních technologií při měření a zpracování naměřených dat
- vede žáky k využívání digitálních záznamů experimentů a vizuálních simulací k popisu a vysvětlení fyzikálních jevů
- pomáhá žákům řešit problémy sběrem a tříděním dat z otevřených zdrojů
- připravuje žáky k tomu, aby při týmové práci, při řešení problémů a při diskuzi o výsledcích úloh používali efektivně digitální komunikační prostředky, volili k tomu vhodné nástroje (zejména při distančním vzdělávání)

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Fyzika – použito z RVP

2. stupeň

Látky a tělesa

Žák

- F-9-1-01p změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa – délku, hmotnost, čas

Učivo

9.1 **měřené veličiny** – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas

9.2 **skupenství látek** – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difuze

Pohyb těles; Síly

Žák

- F-9-2-01p rozeznává, že je těleso v klidu, či pohybu vůči jinému tělesu
- F-9-2-02p zná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů
- F-9-2-03p rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla

Učivo

9.3 **pohyby těles** – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý

9.4 **gravitační pole a gravitační síla** – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa

9.5 **tlaková síla a tlak** – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí

9.6 **třecí síla** – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi

9.7 **výslednice dvou sil stejných a opačných směrů**

Mechanické vlastnosti tekutin

Žák

- F-9-3-01p využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení jednoduchých praktických problémů

Učivo

9.8 **Pascalův zákon** – hydraulická zařízení

9.9 **hydrostatický a atmosférický tlak** – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře

9.10 **Archimédův zákon** – vztlaková síla; potápění, vznášení se a plavání těles v klidných tekutinách

Energie

Žák

- F-9-4-01p uvede vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)
- F-9-4-02p pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Učivo

- 9.11 **formy energie** – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením
- 9.12 **přeměny skupenství** – tání a tuhnutí, vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
- 9.13 **obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie**

Zvukové děje

Žák

- F-9-5-01p rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz
- F-9-5-02p posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka

Učivo

- 9.14 **vlastnosti zvuku** – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku

Elektromagnetické a světelné děje

Žák

- F-9-6-01p sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod
- F-9-6-02p vyjmenuje zdroje elektrického proudu
- F-9-6-03p rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností; zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními; zná druhy magnetů a jejich praktické využití; rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem světla
- F-9-6-05p zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí; rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití

Učivo

- 9.15 **elektrický obvod** – zdroj napětí, spotřebič, spínač
- 9.16 **elektrické a magnetické pole** – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními

9.17 **vlastnosti světla** – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem

9.18 **Vesmír**

Žák

- F-9-7-01p objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země
 - zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci
 - osvojí si základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru

Učivo

9.19 **sluneční soustava** – její hlavní složky; měsíční fáze

Fyzika – 7.ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Látky a tělesa – žák změří v jednoduchých konkrétních případech vhodně zvolenými měřidly důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa – délku, hmotnost, čas,	Látky a tělesa měření fyzikálních veličin: délky, hmotnosti, času	M, PV, TV
Pohyb těles, síly – žák - rozeznává, že je těleso v klidu, či pohybu vůči jinému tělesu - rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla - zná vztah mezi rychlostí, dráhou časem rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů	Pohyb těles, síly - pohyby těles – pohyb a klid - třecí síla (v praxi) - gravitační síla - působení sil stejných a opačných směrů na těleso, měření síly - tlaková síla a tlak: jednotka tlaku, tlak vzduchu, souvislost atmosférického tlaku s některými změnami v atmosféře	TV
Mechanické vlastnosti tekutin – žák využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení jednoduchých praktických problémů	Mechanické vlastnosti tekutin - hydrostatický tlak - Pascalův zákon – hydraulická zařízení a jejich využití v praxi - Archimédův zákon – vztlaková síla, potápění, vznášení se a plavání těles v klidných tekutinách	

Fyzika – 7.ročník/2		
VÝSTUPY	VÝSTUPY	PŘESAHY
Energie – žák • pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí • uvede vzájemný vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem (bez vzorců)	Energie • obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie: paliva, hořlaviny, oheň, hoření, teploměr, teplota, šíření tepla, vodiče tepla • skupenství látek: druhy látek a jejich vlastnosti, přeměny skupenství (tání, tuhnutí, kapalnění, vypařování), bod varu, bod mrazu • práce, výkon	Z, PV, CH
Zvukové děje – žák • rozpozná zdroje zvuku a jeho šíření a odraz • posoudí vliv nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka	Zvukové děje • vlastnosti zvuku: vznik a zdroje zvuku, látkové prostředí jako podmínka šíření zvuku, rychlost šíření zvuku, odraz zvuku na překážce, ozvěna, hudební nástroje, škodlivost nadměrného hluku	HV

Fyzika – 8. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Vesmír – žák - objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země - zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci - osvojí si základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese a jejím postavení ve vesmíru	Vesmír sluneční soustava, její hlavní složky, měsíční fáze	Z, Př
Elektromagnetické a světelné děje – žák - sestaví podle schématu jednoduchý elektrický obvod - vyjmenuje zdroje elektrického proudu - rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností; zná zásady bezpečnosti při práci s el. přístroji a zařízeními	Elektromagnetické a světelné děje - el. náboj a el. síla, - el. proud a jeho zdroje – suchý článek a akumulátor - vodiče a nevodiče - el. obvod (zdroj, vodiče, spotřebič, vypínač) - tepelné účinky el. proudu, el. odpor - stejnoseměrný elektromotor - dodržování pravidel bezpečnosti práce s el. přístroji a zařízeními, první pomoc při zasažení el. proudem	Př, PV

Fyzika – 9. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Elektromagnetické a světelné děje-žák zná druhy magnetů a jejich praktické využití	Elektromagnetické a světelné děje - magnetická síla - magnetické pole magnetu a magnetické pole Země - magnet dočasný a trvalý - elektromagnet - zvonek a telefon – informativně - jističe a pojistky – informativně	Z
Energie – žák pojmenuje výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	Energie - formy energie - el. energie - výroba a přenos energie - jaderná energie, jaderný reaktor, jaderná elektrárna - ochrana lidí před radioaktivním zářením	Z
Elektromagnetické a světelné děje – žák - rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem světla - zná způsob šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí; rozliší spojnou čočku od rozptylky a zná jejich využití	Elektromagnetické a světelné děje - zdroje světla - rychlost světla ve vakuu a různých prostředích - odraz světla - stín - zatmění Slunce a Měsíce - odraz světla, druhy a využití zrcadel - čočky a jejich využití - praktické využití optických přístrojů	Př, Z

5.6.2 CHEMIE

Charakteristika vyučovacího předmět

Vyučovací předmět Chemie je jedním z vyučovacích předmětů ŠVP, který vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda, žákovi umožňuje získat takové vědomosti a dovednosti, které mu umožní poznat látky, které ho obklopují a využívat jejich vlastností a chemických přeměn v praktickém životě. Seznamuje jej s některými prvky, sloučeninami a chemickými reakcemi s důrazem na jejich praktické využití.

Žáci si doplňují znalosti získané v ostatních přírodovědných předmětech o chemické poznatky o lidském těle a jeho funkcích, o složení potravy a její správné úpravě. Poznávají, jak zacházet s léky a běžně používanými nebezpečnými látkami. Rozšiřují si vědomosti o palivech, stavebních materiálech, průmyslových hnojivech a o využití odpadů. Seznamují se s důsledky výroby v chemického průmyslu i důsledky provozu dalších oborů na životní prostředí. Získávají dovednosti potřebné pro zvládnutí situace za mimořádných událostí a pro poskytnutí první pomoci při úrazech v důsledku nesprávného zacházení s chemikáliemi.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Předmět Chemie je vyučován v 8. - 9. ročníku 1 hodina týdně.

Výuka probíhá ve třídě, upřednostňovanou formou realizace předmětu je vyučovací hodina. Vzhledem k tomu, že škola nedisponuje učebnou chemie, probíhají i laboratorní práce žáků v prostorách kmenové třídy. Podle potřeb a okolností učitel volí hromadnou, skupinovou či individuální formu práce. Pomůckami, které jsou v hodinách využívány, jsou nejčastěji učebnice, pracovní sešity. Vzhledem k rozdílným mentálním schopnostem žáků je při dosahování žákovských kompetencí nezbytná pomoc pedagoga.

V předmětu se mohou realizovat okruhy těchto průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova: při hodinách laboratorních prací se utváří a rozvíjí dovednost pro spolupráci mezi žáky; Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Problematika ochrany životního prostředí z celosvětového pohledu, ale i v dané lokalitě je součástí tohoto učiva; voda, vzduch – zdroje znečištění, ozónová vrstva; oxidy – skleníkový efekt, vznik kyselých dešťů; paliva – obnovitelné a neobnovitelné zdroje, výfukové plyny, produkty hoření paliv, ropné havárie. Plasty – likvidace plastů; chemické výroby – havárie s únikem jedovatých látek; Environmentální výchova: téma se opět dotýká problematiky ochrany životního prostředí tentokrát z pohledu lidských aktivit a základních podmínek života. Učivo v tomto tématu najde široké uplatnění: voda, vzduch – zdroje znečištění, ozónová vrstva; oxidy – skleníkový efekt, vznik kyselých dešťů; hnojiva – vliv na kvalitu půdy a vody; paliva – obnovitelné a neobnovitelné zdroje, výfukové plyny, produkty hoření paliv, ropné havárie.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – seznámit se s vhodnými metodami a strategiemi učení a pomocnými technikami

Učitel:

- předkládá žákům dostatek informačních zdrojů k vyhledávání informací, pomáhá informace vyhledávat, zpracovávat a využívat;
- pomáhá žákům vyhledávat, zpracovávat a používat potřebné informace v literatuře a na internetu;
- umožňuje žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a pomáhá jim vyvozovat závěry;

- vysvětluje žákům, jak správně zaznamenat a zdokumentovat experiment;
- uplatňuje individuální přístup k žákovi.

Kompetence k řešení problémů – popsat problém a svěřit se s ním, při řešení problémů požádat o radu a řídit se jí

Učitel:

- podněcuje žáky k samostatnosti při práci (řešení a obhajoba problémů);
- podněcuje žáky k vyhledávání informací z možných zdrojů (internet, encyklopedie atd.) k řešení problémů;
- vytváří praktické úlohy a situace a pomáhá žákům s praktickým řešením problémů;
- vhodnými příklady pomáhá žákům pochopit vzájemné souvislosti či zákonitosti přírodních faktů;
- pomáhá žákům zobecňovat poznatky a využívat je v praxi;
- upozorňuje na různé varianty řešení;
- podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů;
- vysvětluje, jak některým problémům předcházet.

Kompetence komunikativní – podněcovat žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- používá skupinové vyučování;
- pomáhá žákům se stručnou, přesnou a objektivní formulací postupu a výsledků svých pozorování a experimentů;
- podporuje žáky v tom, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty;
- podporuje přátelskou komunikaci mezi žáky a vyučujícím a mezi žáky navzájem;
- důsledně vyžaduje dodržování pravidel pro zacházení s chemickými látkami.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- podporuje spolupráci žáků při hledání optimálních řešení problémů;
- podporuje skupinovou práci;
- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují;
- důsledně vyžaduje dodržování společně dohodnutých pravidel chování.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany plnící si svá povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- podněcuje žáky k poznání možností rozvoje i zneužití chemie;
- podněcuje žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životního prostředí;
- podněcuje žáky k odmítavému postoji k drogám, alkoholu, kouření, zneužívání (a nadměrnému užívání) léků;
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků;
- netoleruje nekamarádkské chování a odmítnutí požadované pomoci;
- vysvětluje žákům, jak správně jednat v různých mimořádných život ohrožujících situacích;
- podporuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují;
- důsledně vyžaduje dodržování stanovených pravidel (manipulace s chemickými látkami, pravidla chování ve škole a dodržování stanovených pracovních postupů).

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit správnost požití vhodných materiálů, nástrojů a technologií při práci, nabádat žáky k ochraně zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Učitel:

- nabízí žákům vhodné materiály, nástroje a pracovní postupy;
- nabádá žáky, aby si chránili své zdraví při práci;
- motivuje žáky k pozitivnímu vztahu k práci;
- podporuje využívání výpočetní techniky a internetu;
- seznamuje žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžaduje jejich dodržování;
- při výuce vytváří podnětné a tvořivé pracovní prostředí, mění pracovní podmínky, žákům pomáhá v adaptaci na nové pracovní podmínky.

Kompetence digitální – vést žáky k pochopení významu digitální technologie, využívat digitálních technologií k podpoře svého aktivního občanství a sociálního začlenění, ovládat a využívat digitální kompetence při učení i při zapojení do běžného života, vyžadovat etický, bezpečný a odpovědný přístup k využívání nástrojů digitalizace

Učitel:

- vede žáky ke kritické práci s informacemi, efektivní komunikaci a vzájemné spolupráci v digitálním prostředí;
- vede žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi;
- při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klade důraz na etické jednání, ohleduplnost a respekt k ostatním;
- seznamuje žáky s principy bezpečného chování na internetu a vede je k tomu, aby při práci s informacemi uplatňovali právní a etické normy spojené s využíváním převzatých zdrojů.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Chemie – použito z RVP

2. stupeň

Pozorování, pokus a bezpečnost práce

Žák

- CH-9-1-01p rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek
- CH-9-1-02p pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami
- rozpozná přeměny skupenství látek

Učivo

9.1 **vlastnosti látek** – hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek

9.2 **zásady bezpečné práce** – ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě

9.3 **nebezpečné látky a přípravky** – H-věty, P-věty, piktogramy a jejich význam

Směsi

Žák

- CH-9-2-01p pozná směsi a chemické látky
- CH-9-2-02p rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě
- CH-9-2-04p rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití

Učivo

9.4 **směsi** – různorodé, stejnorodé roztoky; hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku; koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok; oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace)

9.5 **voda** – destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody

9.6 **vzduch** – složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva

Částicové složení látek a chemické prvky

Žák

- CH-9-3-02p uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky
- CH-9-3-02p rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti

Učivo

9.7 **částicové složení látek** – molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony

9.8 **prvky** – názvy, značky, vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo

9.9 **chemické sloučeniny** – chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin

Chemické reakce

Žák

- CH-9-4-01p pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí

Učivo

- 9.10 **chemické reakce** – zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost
- 9.11 **faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí** – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza

Anorganické sloučeniny

Žák

- CH-9-5-01p popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí
- CH-9-5-02p orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem
- poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem

Učivo

- 9.12 **oxidy** – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů
- 9.13 **kyseliny a hydroxidy** – kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů
- 9.14 **solí kyslíkaté a nekyslíkaté** – vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů

Organické sloučeniny

Žák

- CH-9-6-02p zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie
- CH-9-6-02p vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy
- CH-9-6-04p uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě

Učivo

- 9.15 **uhlovodíky** – příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků
- 9.16 **paliva** – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva
- 9.17 **deriváty uhlovodíků** – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin
- 9.18 **přírodní látky** – zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů

Chemie a společnost

Žák

- CH-9-7-01p uveďte příklady využívání prvotních a druhotných surovin
- CH-9-7-03p zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka

Učivo

- 9.19 **chemický průmysl v ČR** – výrobky, rizika v souvislosti se životním prostředím, recyklace surovin, koroze
- 9.20 **průmyslová hnojiva**
- 9.21 **tepelně zpracovávané materiály** – cement, vápno, sádra, keramika
- 9.22 **plasty a syntetická vlákna** – vlastnosti, použití, likvidace
- 9.23 **detergenty, pesticidy a insekticidy**
- 9.24 **hořlaviny** – význam tříd nebezpečnosti
- 9.25 **léčiva a návykové látky**

Chemie-9. ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Pozorování, pokus a bezpečnost práce–žák - rozliší společné a rozdílné vlastnosti látek - pracuje bezpečně s vybranými běžně používanými nebezpečnými látkami - rozpozná přeměny skupenství látek	Pozorování, pokus a bezpečnost práce - vlastnosti látek – hustota, rozpustnost, kujnost, tepelná a el. vodivost - nebezpečné látky a přípravky – značení a užívání běžných chemikálií - zásady bezpečné práce – ve školní pracovně i v běžném životě	F, PV
Směsi – žák - pozná směsi a chemické látky - rozezná druhy roztoků a jejich využití v běžném životě - rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich použití, uvede zdroje znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí	Směsi - směsi – různorodé a stejnorodé roztoky, koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok, vliv teploty a míchání na rychlost rozpouštění pevné látky, oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace) - voda – voda v přírodě, pitná a užitková voda, odpadní vody, čistota vody - vzduch – složení, čistota ovzduší, smog	Den Země, exkurze, Př
Částicové složení látek a chemické prvky – žák - uvede nejobvyklejší chemické prvky a jednoduché chemické sloučeniny a jejich značky - rozpozná vybrané kovy a nekovy a jejich možné vlastnosti	Částicové složení látek a chemické prvky - částicové složení látek – molekuly, atomy, atomové jádro - prvky – názvy, značky, vlastnosti a použití nejobvyklejších prvků - periodická soustava prvků – informativně - chemické sloučeniny – nejjednodušší chemické sloučeniny	F, Př
Chemické reakce – žák pojmenuje výchozí látky a produkty nejjednodušších chemických reakcí	Chemické reakce nejjednodušší chemické reakce nejobvyklejších prvků	

Chemie-9. ročník/2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Anorganické sloučeniny – žák - popíše vlastnosti a použití vybraných prakticky využitelných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a zná vliv těchto látek na životní prostředí - orientuje se na stupnici pH, změří pH roztoku univerzálním indikátorovým papírkem - poskytne první pomoc při zasažení pokožky kyselinou nebo hydroxidem	Anorganické sloučeniny - oxidy – názvosloví nejobvyklejších oxidů - kyseliny a hydroxidy – kyselost a zásaditost roztoků, vlastnosti, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů - solí – vlastnosti a použití vybraných solí - první pomoc při zasažení kyselinou nebo hydroxidem	Ov, Z, Př
Organické sloučeniny – žák - zhodnotí užívání paliv jako zdrojů energie - vyjmenuje některé produkty průmyslového zpracování ropy - uvede příklady bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v potravě	Organické sloučeniny - uhlovodíky – nejjednodušší uhlovodíky, jejich zdroje, vlastnosti a využití - paliva – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva, příklady využití - přírodní látky – zdroje, vlastnosti, příklady bílkovin, tuků, sacharidů, vitaminů, jejich vliv na zdraví člověka	Ov, Z, Př
Chemie a společnost – žák - uvede příklady využívání prvotních a druhotných surovin - zhodnotí využívání různých látek v praxi vzhledem k životnímu prostředí a zdraví člověka	Chemie a společnost - chemický průmysl v ČR – výrobky, recyklace surovin - průmysl. hnojiva – užití a hledisko ochrany život. prostř. - stavební pojiva – cement, vápno, sádra a jejich užití v praxi, bezpečnost při práci - plasty a syntetická vlákna – vlast., použití, likvidace - hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti - léčiva a návykové látky	Z, Př

5.6.3 PŘÍRODOPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Přírodopis je jedním z vyučovacích předmětů vzdělávací oblasti Člověk a příroda, který žákovi umožňuje získat vědomosti o životě organismů, zkoumat vzájemné vztahy mezi organismy a mezi organismy a neživým prostředím, které je obklopuje. Žáci poznávají, že příroda představuje nedílný celek, jehož všechny části se vzájemně podmiňují a ovlivňují.

V průběhu studia si uvědomují důležitost rovnováhy v přírodě. Poznávají, jak člověk do přírodní rovnováhy zasahuje, získávají znalosti a dovednosti potřebné pro to, aby mohli o přírodu pečovat a chránit ji.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Přírodopis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně.

Vyučuje se:

v 6. – 9. ročníku: 2 hodiny týdně.

Výuka probíhá převážně ve třídě (popřípadě počítačové učebně), upřednostňovanou formou realizace předmětu je vyučovací hodina. Výuka je též realizována formou poznávací vycházky, výletu a exkurze. Učitel podle potřeb a okolností volí hromadnou, skupinovou či individuální formu práce. Pomůckami, které jsou v hodinách využívány jsou učebnice, pracovní listy a sešity, nástěnné obrazy, internet, encyklopedie, atlasy, knihy, časopisy.

V 6. ročníku se žáci seznamují se zásadami pozorování přírody, s používáním vhodných nástrojů jako je lupa a mikroskop. Vyhledávají pomocí rejstříku potřebné údaje v encyklopediích a atlasech. Třídí rostliny a živočichy do skupin s pomocí atlasu. Rozvíjejí poznatky o živé a neživé přírodě získané v přírodovědě. Seznamují se s pojmem ekosystém, získávají hlubší znalosti o rostlinstvu a živočišstvu žijícím v lese, u vody a v jejím okolí, na louce, poli a pastvině.

V 7. ročníku se žáci v rámci botaniky seznamují blíže se světem rostlin, se stavbou a funkcemi rostlinného těla, srovnávají jejich společné a rozdílné znaky, poznávají podmínky a způsob jejich života, vztah k prostředí, ve kterém žijí, jejich význam v přírodě a pro člověka. Rozlišují, čím jsou člověku prospěšní nebo naopak, čím mu škodí. Poznávají stavbu a činnost rostlinné buňky, seznamují se s druhy rostlin od nejmenších po složitější. Poznávají význam rostlin pro život člověka, poznávají, jak rostliny žijí a jak o ně pečovat. Při práci používají atlasy, třídí s jejich pomocí rostliny do skupin, získávají dovednost sestavit si vlastní herbář.

V 8. ročníku se žáci v rámci učiva zoologie seznamují se skupinou jednobuněčných a mnohobuněčných živočichů, pozorují stavbu jejich těla, srovnávají jejich společné a rozdílné znaky, poznávají podmínky a způsob jejich života, vztah k prostředí, ve kterém žijí, jejich význam v přírodě a pro člověka. Poznávají stavbu a činnost živočišné buňky, seznamují se s druhy živočichů od nejmenších, okem nepostížitelných, po složitější mnohobuněčné organismy. Rozlišují, čím jsou člověku prospěšní nebo naopak, čím mu škodí. Žáci postupně probírají jednotlivé skupiny živočichů.

V 9. ročníku se žáci věnují učivu o člověku, ve které žáci získávají obsírnější a detailnější informace. Získávají dovednost poskytnout účinnou první pomoc v případě ohrožení zdraví či života.

V celku Země – naše planeta se žáci seznamují s tím, jak vypadá naše Země, jak „pracuje“, s její minulostí, jaké místo v ní zaujímá člověk. Poznávají nutnost chránit prostředí, ve kterém žijí, pro kvalitu vlastního života i pro budoucnost.

V rámci vycházek, výletů a exkurzí si žáci mohou ověřit získané znalosti a dovednosti, využít je v praktickém životě a naučit se správnému chování v přírodě.

V tomto předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezových témat: 6.r. – Environmentální výchova: Ekosystémy - les, pole, Základní podmínky života - ovzduší, půda, voda, 7.r. Environmentální výchova: Vztah člověka k prostředí - náš životní styl – prostředí a zdraví Environmentální výchova: Základní podmínky života - Ekosystémy – život rostlin, Lidské aktivity a problémy životního prostředí - zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, 8.r. - Environmentální výchova: Základní podmínky života - Ekosystémy – život drobných živočichů a hmyzu - klíšťata – přenašeči infekčních onemocnění Environmentální výchova: Vztah člověka k prostředí - náš životní styl – prostředí a zdraví, Multikulturní výchova: Etnický původ, Osobnostní a sociální výchova: seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, komunikace – komunikační obrana proti agresí a manipulaci, 9. r. - Environmentální výchova: Vztah člověka k prostředí - náš životní styl, zajišťování ochrany životního prostředí regionu, Lidské aktivity a problémy životního prostředí - odpady a příroda, péče o složky životního prostředí a jejich ochrana, Základní podmínky života - přírodní zdroje, Lidské aktivity a problémy životního prostředí - průmysl a životní prostředí, hospodaření s odpady, Osobnostní a sociální výchova: odpovědnost, zodpovědnost.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- vytváří a rozvíjí zájem žáků o poznávání přírody;
- pomáhá žákům orientovat se v encyklopediích a atlasech rostlin a živočichů;
- předkládá žákům dostatek informačních zdrojů k vyhledávání informací, pomáhá jim je vyhledávat, zpracovávat a využívat;
- nabádá je k dovednosti vybrat podstatné a důležité;
- pomáhá žákům využívat poznatky z jiných vzdělávacích předmětů;
- výběrem vhodného učiva směřuje žáky k aplikaci získaných poznatků v praktickém životě;
- zadává žákům zajímavé domácí úkoly.

Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- propojuje učivo s praxí a žákovou zkušeností;
- pomáhá žákům získat osobní představu o prostředí, které nás obklopuje, určit jednoduché vazby, vyjádřit, co mu prospívá i škodí;
- pěstuje u žáka vytrvalost při řešení problému;
- podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů;
- podporuje využívání moderní techniky při řešení problémů.

Kompetence komunikativní – podněcovat žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- pomáhá žákům získat dovednost srozumitelně se vyjádřit ústně i písemně;

- snaží se, aby žáci vhodně komunikovali mezi sebou, s dospělými, podporuje přátelskou komunikaci;
- podporuje diskuzi mezi žáky, dbá na dodržování pravidel diskuze;
- podněcuje žáky k formulaci vlastních názorů a jejich obhajobě, k naslouchání názorů druhých;
- připravuje žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní a druhých

Učitel:

- vytváří dostatek situací k rozvíjení sebedůvěry a vzájemného respektu, vzájemné pomoci při učení a práci;
- podporuje spolupráci mezi žáky a týmovou práci, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují;
- podporuje skupinovou práci.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany plnící své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- seznamuje žáky s možnostmi rozvoje i zneužití biologie;
- podněcuje žáky k odpovědnosti za jejich zdraví a za zachování životního prostředí;
- nabádá žáky k aktivní ochraně jejich zdraví a k aktivní ochraně životního prostředí;
- pěstuje u žáků odmítavý postoj k drogám, alkoholu, kouření, zneužívání (a nadměrnému užívání) léků;
- vysvětluje žákům, jak preventivně předcházet nemocem a úrazům;
- seznamuje žáky se základními ekologickými souvislostmi a environmentálními problémy;
- praktickými cvičeními pěstuje u žáků dovednost, jak poskytnout účinnou první pomoc.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií při práci, nabádat žáky k ochraně zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Učitel:

- podporuje využívání výpočetní techniky, internetu;
- seznamuje žáky se zásadami bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a důsledně vyžaduje jejich dodržování;
- nabádá žáky k dodržování a plnění jejich povinností a závazků;
- při výuce vytváří podnětné a tvořivé pracovní prostředí;
- mění pracovní podmínky, podněcuje žáky, aby dokázali reagovat na změnu podmínek při práci.

Kompetence digitální - vést žáky k pochopení významu digitální technologie, využívat digitálních technologií k podpoře svého aktivního občanství a sociálního začlenění, ovládat a využívat digitální kompetence při učení i při zapojení do běžného života, vyžadovat etický, bezpečný a odpovědný přístup k využívání nástrojů digitalizace

Učitel:

- vede žáky ke kritickému vyhledávání informací o pozorovaných a zkoumaných organismech a k porovnávání vyhledaných informací s informacemi v dalších zdrojích
- rozvíjí dovednost žáků analyzovat a vyhodnocovat informace a vyvozovat z nich odpovídající závěry
- vede žáky k tvorbě a úpravám digitálního obsahu v různých formátech a jeho sdílení s vybranými lidmi
- při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí klademe důraz na etické jednání spojené s využíváním převzatých zdrojů

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Přírodopis – použito z RVP

2. stupeň

Obecná biologie a genetika

Žák

- P-9-1-01p orientuje se v přehledu vývoje organismů a rozliší základní projevy a podmínky života
- P-9-1-04p uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka
 - má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích
 - pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka

Učivo

9.1 **vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam** – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života

9.2 **dědičnost a proměnlivost organismů** – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení

9.3 **viry a bakterie** – výskyt, význam a praktické využití

Biologie hub

Žák

- P-9-2-01p rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků

Učivo

9.4 **houby bez plodnic** – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy

9.5 **houby s plodnicemi** – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami

9.6 **lišejníky** - výskyt a význam

Biologie rostlin

Žák

- P-9-3-02p rozlišuje základní rostlinné fyziologické procesy a jejich využití
- P-9-3-02p uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování
- P-9-3-03p rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná jejich zástupce

Učivo

9.7 **anatomie a morfologie rostlin** – stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin (kořen, stonek, list, květ, semeno, plod)

9.8 **fyziologie rostlin** – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování

9.9 **systém rostlin** – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapradinorostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných), jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců

9.10 **význam rostlin a jejich ochrana**

Biologie živočichů

Žák

- P-9-4-01p porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- P-9-4-02p rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich hlavní zástupce
- P-9-4-03 odvodí na základě vlastního pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- P-9-4-04p ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

Učivo

- 9.11 **stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla** – živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování
- 9.12 **vývoj, vývin a systém živočichů** – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci)
- 9.13 **rozšíření, význam a ochrana živočichů** – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy, chov domestikovaných živočichů, živočišná společenstva
- 9.14 **projevy chování živočichů**

Biologie člověka

Žák

- P-9-5-01p popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce
- P-9-5-02p charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka
- P-9-5-03p popíše vznik a vývin jedince
- P-9-5-04p rozliší příčiny a příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby

Učivo

- 9.15 **fylogeneze a ontogeneze člověka** – rozmnožování člověka
- 9.16 **anatomie a fyziologie** – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a rozmnožovací, řídící), vyšší nervová činnost
- 9.17 **nemoci, úrazy a prevence** – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie

Neživá příroda

Žák

- P-9-6-01p pozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny
- P-9-6-02p rozliší důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů

- P-9-6-03p na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi

Učivo

- 9.18 **Země** – vznik a stavba Země
- 9.19 **nerosty a horniny** – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití zástupců, určování jejich vzorků
- 9.20 **vnější a vnitřní geologické procesy** – příčiny a důsledky
- 9.21 **půdy** – složení, vlastnosti a význam půdy
- 9.22 **vývoj zemské kůry a organismů na Zemi** – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí
- 9.23 **podnebí a počasí ve vztahu k životu** – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka
- 9.24 **mimořádné události způsobené přírodními vlivy** – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi

Základy ekologie

Žák

- P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- P-9-7-02p objasní základní princip některého ekosystému
- P-9-7-03p vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech
- P-9-7-04p popíše změny v přírodě vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky
- P-9-7-04p pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí

Učivo

- 9.25 **organismy a prostředí** – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému
- 9.26 **ochrana přírody a životního prostředí** – globální problémy a jejich řešení, chráněná území

Praktické poznávání přírody

Žák

- P-9-8-01p využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu

Učivo

- 9.27 **praktické metody poznávání přírody** – pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), zjednodušené určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Přírodopis

Přírodopis – 6. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Obecná biologie – žák - objasní názory na vznik a vývoj života - zná rozmanitost živých organismů Základy ekologie – žák - uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - objasní základní princip některého ekosystému - odliší ekosystém přírodní, umělý, uvede příklady - uvede vztahy organismů v jednotlivých ekosystémech - vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech - popíše změny vyvolané člověkem a objasní jejich důsledky - pozná kladný a záporný vliv člověka na životní prostředí	Ochrana přírody a životního prostředí - vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím Organismy a prostředí - společenstva: (zahradá, les, voda, domácnost, ...) vzájemné vztahy, potravní řetězce - akcentovat význam jednotliv. členů společenstev, chápat vždy v komplexu - význam vody pro život, vliv znečištěného ovzduší na živé organismy a člověka - nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity)	Environmentální výchova: Základní podmínky života – ochrana biologických druhů – beseda, film (int) Environmentální výchova: ekosystémy – les, rybník, pole, zahrada, louka v našem prostředí, význam vody pro život (int)
Praktické poznávání přírody – žák využívá metody poznávání přírody osvojované v přírodopisu	Praktické poznávání přírody praktické metody poznávání přírody – pozorování lupou	Environmentální výchova: lidské aktivity a problémy ŽP – vliv zemědělství, dopravy, průmyslu na ŽP a lidské zdraví - videoprojekce (int)

Přírodopis – 7. ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Obecná biologie a genetika – žák - se orientuje v přehledu vývoje organismů, rozliší základní projevy a podmínky života Vývoj, vývin a systém rostlin - orientuje se v popisu stavby buňky, - popíše vývoj života – rostlin v geologických dobách - popíše jednotlivé etapy geologického vývoje rostlin - orientuje se v přehledu jednobuněčných organismů Řasy – rozliší jednotlivé druhy řas, vyjmenuje prostředí, v kterém žijí	Vznik života, rozmanitost, projevy života - základní pojmy, přírodnina živá, neživá, názory na vznik života - rostlinná a živočišná buňka - znaky a projevy života – výživa, dýchání, růst rozmnožování, reakce na podněty - stavba, výskyt, rozdělení	
Biologie hub – žák houby bez plodnic – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy houby s plodnicemi - rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby podle charakteristických znaků, popíše plodnice vybraných hub - orientuje se v přehledu jednoduchých lišejníků	Houby bez plodnic – kvasinky a plísně Houby s plodnicemi - stavba plodnice a podhoubí, jedlé a jedovaté houby-zákl. druhy - význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami Lišejníky – výskyt, stavba těla, spolupráce dvou organismů, využití v lékařství	

Přírodopis – 7. ročník/2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Biologie rostlin – žák - rozlišuje základní fyziologické procesy a jejich využití - rozliší základní systematické skupiny rostlin a zná zástupce - uvede význam hospodářsky důležitých rostlin a způsob jejich pěstování	Anatomie a morfologie rostlin - stavba a význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin stavba rostliny, funkce květu, listu, stonku, kořene, plodu - rozmnožování rostlin pohlavní a nepohlavní - bylina, dřevina – hlavní znaky - základní principy fotosyntézy - stavba semen - rostlinná společenstva Systém rostlin - stromy – základ. jehličnany, listnáče, ovocné stromy a keře, exotické ovoce - pokojové rostliny – druhy, význam - jedovaté rostliny – základ. druhy, zdroje toxinů a drog Význam rostlin a jejich ochrana - rostlina jako zdroj potravy a kyslíku - rostlina jako technická surovina - význam rostlin v ekosystémech - hospodářsky významné rostliny (obilniny, okopaniny, pícniny, luštěniny, olejniny, trávy – charakteristika, zástupci, pěstování u nás a ve světě, význam pro hospodářství a výživu - zelenina – skupiny (listová, plodová, kořenová, cibulová, košťálová) - zástupci, význam ve výživě	Environmentální výchova: ekosystémy – pole, význam změn okolní krajiny vlivem člověka (int) lidské aktivity a problémy ŽP – ekologické zemědělství – (int) beseda, videoprojekce

Přírodopis – 7. ročník/3		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Neživá příroda – žák na příkladech význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi	- význam vody pro život, vliv znečištěného ovzduší na živé organismy a člověka - nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity...)	

Přírodopis – 8. ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Biologie živočichů – žák • porovná vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů • rozliší jednotlivé skupiny živočichů a zná jejich zástupce • odvodí na zákl. vlastního pozorování základ. projevy chování živočichů v přírodě, objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí • ví o významu živočichů v přírodě i pro člověka a uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy Vývoj, vývin a systém živočichů • vysvětlí vývoj života živočichů v geologických dobách vývoj od jednobuněčných k mnohobuněčným organismům	Stavba a funkce jednotlivých částí těla stavba orgánů a orgán. soustav – porovnání u různých zvířat (pes – kočka) Vývoj, vývin a systém živočichů vzájemné vztahy organismů v přírodě základní projevy a podmínky života pozorování pod mikroskopem bezobratlí, obratlovci – (inf. - pojmy obratlovci – anatomie a fyziologie těl. soustav analogie u člověka Stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla Vývoj, vývin a systém živočichů obratlovci – dělení do tříd a skupin dle společných znaků – ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci základ systému obratlovců Rozšíření, význam a ochrana živočichů hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy řazení živočichů do skupin (šelmy, dravci, hospodářská zvířata, ohrožené druhy) ochrana Projevy chování živočichů akcentovat opatrnost v přístupu ke zvířatům, vysvětlit možná nebezpečí obratlovců – nebezpečí kontaktů s divoce žijícími a domestikovanými druhy, zásady přístupu ke zvířatům, zákl. bezpečnost	
Obecná biologie a genetika – žák • uvede na příkladech vliv virů a bakterií v přírodě a na člověka -má základní vědomosti o přírodě a přírodních dějích - pozná význam rostlin a živočichů v přírodě i pro člověka	Viry a bakterie – výskyt, význam a praktické využití • zdraví a nemoc – hlavní znaky, léčba	

Přírodopis – 9. ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Biologie člověka – žák Názory na vznik a vývoj člověka - společný předek, tři základní lidské rasy – vysvětlit odlišnosti, akcentovat rovnoprávnost lidských ras - základní rozdíly – savec, lidoop, člověk (informativně) - popíše stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla a jejich funkce - popíše vznik a vývin jedince - charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka - rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí, uplatňuje zásady prevence a léčby	Fylogeneze a ontogeneze člověka – názory na původ člověka a jeho vývoj - konfrontace – stvoření a vývoj druhů - předchůdci člověka – vývoj schopností a dovedností, hlavní typy - odlišnosti mezi člověkem a ostatními savci - lidské rasy, jejich lokace, rovnost ras, společný původ Anatomie a fyziologie-stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány a orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací, rozmnožovací, řídicí) - rozmnožování člověka, vývin jedince, - hlavní období života jedince Nemoci, úrazy a prevence - příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí, závažná poranění a život ohrožující stavy	Environmentální výchova: lidské aktivity a problémy ŽP – vliv zemědělství, dopravy, průmyslu na ŽP a lidské zdraví - videoprojekce (int)
- popíše stavbu orgánů a org. soustav lidského těla a jejich funkce rozliší příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatnit zásady jejich prevence a léčby - charakterizuje hlavní etapy vývoje člověka	Názory na vznik člověka a jeho vývoj/ fylogeneze člověka/ - stvoření x evoluce - hlavní předchůdci člověka – místní nálezy antropologie – jen základní třídění (opočlověk, pračlověk, předvěký člověk, čl. rozumný)	

Přírodopis 9. ročník/2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Neživá příroda – žák • pozná dle charakteristických vlastností vybrané horniny a nerosty • rozliší důsledky vnitřních a vnějších geolog. dějů • na příkladech uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi	Země • vznik a stavba Země Vnější a vnitřní geologické procesy • sopečná a zemětřesná činnost • příčiny a důsledky vnitřních a vnějších geologických procesů • nerosty a horniny – vznik vlastnosti, význam Vývoj zemské kůry a organismů • geologické etapy vývoje Země (prahory, starohory, prvohory, druhohory, třetihory, čtvrtohory – charakteristika flory a fauny v geologických dobách Půda • vznik půdy, vlastnosti, význam • typy a charakteristika půd – půdní fond • ochrana půdního fondu Podnebí a počasí ve vztahu k životu • vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a člověka	Environmentální výchova: základní podmínky života – půdní fond, přírodní zdroje (internet) I

5.6.4 ZEMĚPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Zeměpis má přírodovědný i společenskovední charakter. Je jedním z vyučovacích předmětů vzdělávací oblasti Člověk a příroda, který žákovi přibližuje přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Žáci se seznamují a poznávají přírodní zákonitosti, získávají poznatky, které mohou uplatňovat v praktickém životě. Poznávají důležitost udržování přírodní rovnováhy, závislost člověka na přírodních zdrojích a vliv jeho činnosti na životní prostředí. Žáci jsou nabádáni k využití získaných poznatků a dovedností ve prospěch ochrany přírody. V Zeměpisu se žáci v návaznosti na prvouku a vlastivědu seznamují s přírodními, hospodářskými, kulturními a sociálními podmínkami života lidí ve svém regionu, České republice, Evropě a dalších světadílech. Zeměpis umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva, uvědomovat si civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva i vlastní spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahu lidí k jejich přírodnímu i společenskému prostředí.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Zeměpis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně v 6. - 9. ročníku.

Vyučuje se:

v 6. – 9. ročníku: 2 hodiny týdně.

Výuka probíhá převážně ve třídě (popřípadě počítačové učebně), upřednostňovanou formou realizace předmětu je vyučovací hodina. Výuka je též realizována formou poznávací vycházky, výletu a exkurze. Učitel, podle potřeb a okolností, volí hromadnou, skupinovou či individuální formu práce. Pomůckami, které jsou v hodinách využívány jsou učebnice, pracovní listy a sešity, globus, atlasy, mapy, kompas, buzola, nástěnné obrazy, internet, encyklopedie, knihy, časopisy a denní tisk.

V 6. ročníku žáci získávají základní poznatky o geografické, topografické a kartografické terminologii, prohlubují své dovednosti při práci s mapou, seznamují se s prostředím, které nás obklopuje, co mu škodí a jak ho chránit, vyhledávají potřebné informace. Získávají poznatky o pohybech Země a jejich důsledcích. Poznávají světové kontinenty a oceány.

V 7. ročníku získávají poznatky o České republice, poznávají jednotlivé kraje v ČR. Pracují s mapou České republiky a krajů ČR. Učí se své znalosti využít v praxi při orientaci v terénu. Získávají dovednosti potřebné pro zvládnutí situace v případě živelných pohrom.

V 8. ročníku poznávají Evropu. Získávají informace o přírodních, společenských, hospodářských a politických poměrech v Evropě. Seznamují se s jednotlivými státy Evropy, zabývají se některými ekologickými problémy.

V 9. ročníku si žáci rozvíjejí poznatky o stavbě zemského tělesa a pohybu hmot v zemské kůře získané v předmětu přírodopis, dozvídají se o jejich vlivu na přírodu a život lidí, seznamují se s přírodními a energetickými zdroji Země. Seznamují se světovým zemědělstvím a průmyslem, poznávají obyvatelstvo světa a jeho rozmístění, způsoby obživy lidí ve světě, životní úroveň v různých částech světa. Získávají informace o jednotlivých světadílech, zabývají se některými světovými ekologickými problémy.

V tomto předmětu se mohou realizovat okruhy těchto průřezových témat: Mediální výchova: Fungování a vliv médií ve společnosti (6.,9.r.); Environmentální výchova: Ekosystémy – vodní zdroje, lidské sídlo, moře (8.r.), tropický deštný prales (9.r.), Základní podmínky života – přírodní zdroje (6.r.), voda (7.r.), Vztah člověka k prostředí – naše obec (6.r.), náš životní styl (9.r.), Lidské aktivity a problémy životního prostředí (7.r.), zemědělství a životní prostředí (9.r.),

dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (9.r); Multikulturní výchova: Etnický původ (7.,8.r.), Lidské vztahy (9.r.); Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Jsme Evropané (8.r.), Objevujeme Evropu a svět (8.,9.r.), Evropa nás zajímá (8.r.), Osobnostní a sociální výchova: seberegulace a sebeorganizace (9.r.).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- vytváří a rozvíjí zájem žáků o poznávání okolí svého domova, poznávání svého regionu, své vlasti, poznávání cizích zemí;
- podporuje zájem o turistiku;
- pomáhá žákům orientovat se v mapách a atlasech;
- předkládá žákům dostatek informačních zdrojů k vyhledávání informací, pomáhá jim je vyhledávat, zpracovávat a využívat;
- směřuje je k dovednosti vybrat podstatné a důležité;
- pomáhá žákům využívat poznatky z jiných vzdělávacích předmětů;
- zadává žákům zajímavé domácí úkoly;
- výběrem vhodného učiva nabádá žáky k aplikaci získaných poznatků v praktickém životě;
- motivuje k učení – snaží se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení.

Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- propojuje učivo s praxí a žákovou zkušeností;
- pomáhá žákům získat osobní představu o prostředí, které nás obklopuje, určit jednoduché vazby, vyjádřit co mu prospívá i škodí;
- rozvíjí schopnost objevovat a formulovat problém a hledat více možností řešení;
- pěstuje u žáka vytrvalost při řešení problému;
- podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů;
- podporuje využívání moderní techniky při řešení problémů.

Kompetence komunikativní – podněcovat žáky k všestranné a účinné komunikaci

Učitel :

- pomáhá žákům získat dovednost srozumitelně se vyjádřit ústně i písemně;
- snaží se, aby žáci vhodně komunikovali mezi sebou, s dospělými, podporuje přátelskou komunikaci;
- podporuje diskuzi mezi žáky, dbá na dodržování pravidel diskuze;
- podněcuje žáky k formulaci vlastních názorů a jejich obhajobě, k naslouchání názorů druhých;

- připravuje žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných a ohrožujících situacích.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní a druhých

Učitel:

- vytváří dostatek situací k rozvíjení sebedůvěry a vzájemného respektu, vzájemné pomoci při učení a práci;
- podporuje spolupráci mezi žáky a týmovou práci, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují;
- podporuje skupinovou práci.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- směřuje žáky ke zvládnutí komunikace v různých situacích (k. s úřady, v krizových a životu nebezpečných situacích....);
- povzbuzuje v žácích respekt ke kulturnímu a historickému dědictví;
- výběrem vhodné literatury působí na utváření životních postojů žáka a obohacování jejich duchovního života;
- seznamuje žáky se společenskými normami a pravidly soužití v ČR i ve světě, diskutuje o nich;
- vysvětluje žákům smysl ochrany, respektování a oceňování duchovních, kulturních a materiálních výtvarů minulosti i současnosti v regionu, naší zemi i světě;
- vysvětluje žákům na vhodných příkladech důvody respektování odlišností mezi lidmi;
- prostřednictvím vhodných příkladů usiluje, aby žáci chápali smysl dodržování právních norem;
- seznamuje žáky se základními ekologickými souvislostmi a environmentálními problémy;
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků;
- prostřednictvím praktických cvičení (na praktických příkladech) žákům vysvětluje, jak poskytnout účinnou první pomoc.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit žákům správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií při práci, nabádat žáky k ochraně zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Učitel:

- směřuje žáky k objektivnímu sebehodnocení;
- vytváří žákům podnětné a tvořivé prostředí, mění pracovní podmínky, připravuje žáky na možné změny;
- připravuje pro žáky vhodně přizpůsobené pracovní materiály;
- pomáhá žákům k objektivnímu sebehodnocení a reálnému posouzení svých možností profesního uplatnění v ČR i státech EU;
- podněcuje žáky, aby dokázali reagovat na změnu podmínek při práci;
- podněcuje žáky k pozitivnímu vztahu k práci;

- podporuje využívání výpočetní techniky, internetu;
- různými formami (exkurze, film, beseda apod.) seznamuje žáky s různými profesemi s blízkým vztahem k zeměpisu.

Kompetence digitální – vést žáky k pochopení významu digitální technologie, využívat digitálních technologií k podpoře svého aktivního občanství a sociálního začlenění, ovládat a využívat digitální kompetence při učení i při zapojení do běžného života, vyžadovat etický, bezpečný a odpovědný přístup k využívání nástrojů digitalizace

Učitel:

- nabízí možnost získat informace o ČR a cizích státech pomocí digitálních technologií (výukové programy, internetové stránky)
- vede žáky k volbě a účelnému využívání vhodných digitálních technologií při činnostech s digitalizovanými geoinformačními zdroji, prameny a programy;
- seznamuje žáky s různými možnostmi, jak komunikovat činnosti a výsledky práce s digitalizovanými geografickými reáliemi;
- klade důraz na bezpečnou a efektivní komunikaci žáků a na jejich odpovědné chování a jednání v digitálním světě

Vzdělávací obsah vyučovacího oboru Zeměpis – použito z RVP

2.stupeň

Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie

Žák

- Z-9-1-02p rozumí základní geografické, topografické a kartografické terminologii

Učivo

- 9.1 **komunikační geografický a kartografický jazyk** – vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska – uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat
- 9.2 **geografická kartografie a topografie** – glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě

Přírodní obraz Země

Žák

- Z-9-2-01p objasní důsledky pohybů Země
- Z-9-2-03p uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost
- Z-9-2-03p uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu

Učivo

- 9.3 **Země jako vesmírné těleso** – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas
- 9.4 **krajinná sféra** – přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry
- 9.5 **systém přírodní sféry na planetární úrovni** – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně
- 9.6 **systém přírodní sféry na regionální úrovni** – přírodní oblasti

Regiony světa

Žák

- Z-9-3-01p vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány
- Z-9-3-02p rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů
- Z-9-3-02p charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států

Učivo

- 9.7 **světadíly, oceány, makroregiony světa** – určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti)
- 9.8 **modelové regiony světa** – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení

Společenské a hospodářské prostředí

Žák

- Z-9-4-02p uveďte příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí a rozmístěním lidských sídel
- vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace

Učivo

- 9.9 **obyvatelstvo světa** – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické, hospodářské a kulturní charakteristiky
- 9.10 **globalizační společenské, politické a hospodářské procesy** – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace
- 9.11 **světové hospodářství** – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatele hospodářského rozvoje a životní úrovně
- 9.12 **regionální společenské, politické a hospodářské útvary** – porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska

Životní prostředí

Žák

- Z-9-5-01p umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny
- Z-9-5-02p uveďte příklady přírodních a kulturních krajinných složek
- Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

Učivo

- 9.13 **krajina** – přírodní a společenské prostředí, typy krajiny
- 9.14 **vztah přírody a společnosti** – trvale udržitelný život a rozvoj, principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva

Česká republika

Žák

- Z-9-6-01p vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (regionu) podle bydliště nebo školy
- Z-9-6-02p charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
- Z-9-6-03p určí zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky a její sousední státy
- Z-9-6-03p rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost
- Z-9-6-03p uveďte hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva
- Z-9-6-04p vyhledá na mapách jednotlivé kraje České republiky a charakterizuje hospodářské poměry, přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti

Učivo

- 9.15 **místní region** – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál × bariéry)
- 9.16 **Česká republika** – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu
- 9.17 **regiony České republiky** – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech

Terénní geografické výuka, praxe a aplikace

Žák

- Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- Z-9-7-03p uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě

Učivo

- 9.18 **cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze** – orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů
- 9.19 **ochrana člověka při ohrožení zdraví a života** – živelní pohromy; opatření proti nim, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích

Zeměpis 6. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie – žák rozumí základní geograf., topografické a kartografické terminologii	Geografické informace, zdroje dat, kartografie a topografie - komunikační geografický a kartografický jazyk: obecně používané geografické a topografické pojmy, jazyk mapy: symboly, smluvené značky, vysvětlivky - geografická kartografie a topografie: globus, zeměpisná síť, poledníky, rovnoběžky, měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám, praktická cvičení s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě	M
Přírodní obraz Země –žák objasní důsledky pohybů Země	Přírodní obraz Země Země jako vesmírné těleso: tvar a pohyby Země, důsledky pohybů Země na život lidí a organismů, střídání dne a noci, střídání ročních období, časová pásma	M, Př
Regiony světa – žák vyhledá na mapách jednotlivé světadíly a oceány	Regiony světa světadíly, oceány, makroregiony světa: určující a srovnávací kritéria, jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní, sídelní oblasti, jazykové, náboženské, kulturní oblasti)	AJ, M, Př, D
Životní prostředí – žák - umí pojmenovat různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozliší na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajín - uvede příklady přírodních a kulturních krajinných složek - uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a spol. vlivů na životní prostředí	Životní prostředí - krajina: přírodní a společenské prostředí, typy krajín - vztah příroda a společnost: principy a zásady ochrany přírody a životního prostředí, chráněná území přírody, globální ekologické a environmentální problémy lidstva	Př

Zeměpis – 7. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Česká republika – žák - vymezí a lokalizuje území místní krajiny a oblasti (region) podle bydliště nebo školy - charakterizuje přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu - určí zeměpisnou polohu a rozlohu ČR, a její sousední státy - rozlišuje přírodní podmínky ČR, popíše povrch a jeho členitost - uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva - vyhledá na mapách jednotlivé kraje ČR a charakterizuje přírodní zvláštnosti a kulturní zajímavosti	Česká republika - místní region: zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, rozloha a ohraničení vzhledem k okolním regionům - Česká republika: zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry, obyvatelstvo, hospodářství, hospodářské a politické postavení ČR v Evropě a ve světě - regiony ČR: územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, spolupráce se sousedními státy	OV, Př
Terénní geografické praxe a aplikace – žák - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pobytu a pohybu ve volné přírodě	Terénní geografické praxe a aplikace – žák - cvičení a pozorování v terénu místní krajiny: geografické exkurze: orientační body, jevy, pomůcky a přístroje, stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu, jednoduché náčrtky krajiny, schematické náčrtky pochodové osy - ochrana člověka při ohrožení zdraví a života živelní pohromy, opatření proti nim, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v model. situacích	TV,OV

Zeměpis – 8. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Regiony světa –žák - rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů - charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států	Regiony světa –žák - světadíly, oceány, makroregiony světa–jejich přiměřená charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti) –Evropa a státy Evropy - regiony: vybrané přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení ve vybraných regionech	M, OV, Př, D

Zeměpis – 9. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Přírodní obraz Země – žák • objasní důsledky pohybů Země • uvede příklady působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivu na přírodu a na lidskou společnost • uvede příklady působení přírodních vlivů na utváření zemského povrchu	Přírodní obraz Země • krajinná sféra: přírodní sféra a její základní složky a prvky, přírodní oblasti Země, podnebné pásy • systém přírodní sféry na regionální úrovni: přírodní oblasti	M, Př
Společenské a hospodářské prostředí – žák • uvede příklady, jak přírodní podmínky souvisejí s rozmístěním lidských sídel • vyhledá na mapách nejznámější oblasti cestovního ruchu a rekreace	Společenské a hospodářské prostředí • obyvatelstvo světa: základní kvantitativní geografické, demografické, hospodářské a kulturní charakteristiky • globalizační společenské, politické a hospodářské procesy: aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa • světové hospodářství: odvětvová struktura, ukazatele hospodářského rozvoje a životní úroveň • regionální společenské, politické a hospodářské útvary-státy světa: politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení států	M, D, OV, Př
Regiony světa –žák • rozliší zásadní přírodní a společenské znaky světových regionů • charakterizuje polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a poměry vybraných světadílů, oceánů a vybraných států	Regiony světa • světadíly, oceány, makroregiony světa: oblasti přírodní, podnebné, vegetační, sídelní, jazykové, náboženské, kulturní: Asie, Afrika, Amerika, Austrálie, Antarktida, oceány	M, D, OV, Př

5.7 Umění a kultura

HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Hudební výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura, která žáky provází po celou dobu školní docházky. Umožňuje žákům poznávání světa prostřednictvím hudebních činností. Předmět směřuje k rozvíjení hudebnosti žáků a jejich pohybové kultury, výuka zprostředkovává žákům poznávání a chápání hudebního bohatství našich národů. Zdůrazňuje kultivaci estetického a etického citění a prožívání žáků. Předmět Hudební výchova plní i funkce psychoterapeutické – pomáhá žákům k odreagování napětí, ke koncentraci pozornosti a k překonávání únavy. Rytmická cvičení pozitivně ovlivňují i rozvoj řeči žáků.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Hudební výchova se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících:

1. - 9. ročník: 1 hodina týdně.

Ve výuce v 1. - 3. ročníku je učivo převážně realizováno aktivními metodami výuky, které samy o sobě slouží jako prostředek pro vytváření příslušných kompetencí a výstupů – např. nejrůznějšími hrami, hraním rolí, dramatizací písní, hudebními hádankami apod. První období HV rozvíjí především hudebnost žáků a jejich pohybovou kulturu, pomáhá žákům k odreagování napětí, ke koncentraci pozornosti a k překonávání únavy.

Ve výuce ve 4. - 5. ročníku přecházejí žáci již k uvědomělejší hudební práci. Typické je osvojování písní, říkadel, tanečků, žáci vyjadřují hudbu pohybem. Hudební výchova je prostředkem rozvíjení emocionality a kultivace osobnosti. Poskytuje žákům příležitost k seberealizaci, odreagování a uvolnění napětí. Rozvíjí jejich intonační, rytmičné a pohybové dovednosti i jejich pozornost a paměť.

Ve výuce v 6. - 9. ročníku převažují následující formy: poslechové a instrumentální činnosti, práce ve skupině, prezentace vlastních vokálních a instrumentálních dovedností, hudebně pohybové činnosti, návštěva hudebního koncertu, vlastní poslechové aktivity. Úkolem hudební výchovy je rozvíjet kladný vztah žáků k hudbě, jako jednomu ze zdrojů etické a estetické kultivace osobnosti, navozovat potřebu hudby v každodenním životě a rozvíjet hudební a pohybové dovednosti žáků a jejich tvořivost.

Všechny formy a metody výuky posilují zdravé sebevědomí žáků a zvyšují odolnost vůči stresu. Snahou předmětu je také podněcování zájmu žáků o hudební práci.

Žáci mají k dispozici obrázky hudebních nástrojů, jednotlivých písní, říkadel, texty písní, jednoduché dětské hudební nástroje, nahrávky písní na CD, na internetu a další materiál.

Ve všech ročnících má vyučující možnost vlastního výběru písní, říkadel a poslechových skladeb s přihlédnutím k úrovni hudebních schopností a zájmu žáků.

V předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezových témat: 1-9.r. - Osobnostní a sociální výchova je naplňována jednak v průběhu samotného vzdělávacího a výchovného procesu formou metod práce, přístupem učitele k žákům, jednak některými konkrétními tématy v rámci tematického okruhu: rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebepojetí, psychohygienu a kreativita; mezilidské vztahy, komunikace, spolupráce a soutěživost; 1-9.r. - Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět; 1-9.r. - Multikulturní

výchova: Kulturní rozdíly, Lidské vztahy, Multikulturalita; 1.-9.r. - Environmentální výchova: Vztah člověka k prostředí; 1.-9.r. - Mediální výchova: Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, Fungování a vliv médií ve společnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení, žákům je pomáháno k intonačně čistému a rytmicky přesnému zpěvu v jednohlase (na základě svých dispozic)

Učitel:

- umožňuje každému žákovi zažít úspěch;
- používá správnou terminologii a symboliku;
- žákům zprostředkovává pohled na umění a kulturu jako způsob poznávání světa;
- rozvíjí tvořivost žáků aktivním osvojováním různých hudebních technik;
- žáky motivuje k celoživotnímu zájmu o hudební kulturu, vede žáky k pozitivnímu vztahu k hudební tradici;
- pomáhá žákům zpracovávat informace, aby žáci byli schopni formou krátkého referátu s nimi seznámit ostatní.

Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- sleduje při hodině pokrok všech žáků;
- otvírá před žáky možnosti volby vhodných hudebních vyjadřovacích prostředků;
- motivuje žáky ke vzájemnému naslouchání;
- utváří u žáků správné dechové návyky, kultivuje mluvní i pěvecký projev;
- motivuje žáky k tomu, aby byli schopni sdělit své poslechové poznatky ostatním žákům a v diskuzi je obhájit;
- umožňuje žákům řešit praktické úkoly intonační, rytmické i hudebně pohybové a instrumentální.

Kompetence komunikativní – podněcuje žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- otvírá před žáky možnosti přístupu k umění a kultuře jako ke způsobu dorozumívání;
- rozvíjí u žáků dovednosti důležité pro vedení dialogu nebo diskuze o dojmu z uměleckého díla;
- se zajímá o náměty, názory a zkušenosti žáků;
- vytváří příležitosti k vzájemné komunikaci mezi žáky;
- podporuje žáky při schopnostech verbální i neverbální komunikace.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- předkládá dostatečné množství příkladů pro vytváření potřeby pohybovat se v estetickém prostředí;
- poskytuje dostatečný prostor pro osobité hudební projevy žáků;
- umožňuje žákům pracovat ve skupině;
- umožňuje žákům zažít radost ze svého úspěchu i úspěchu ostatních;
- směřuje žáky, aby se učili tolerovat odlišné hudební schopnosti.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany plnící své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- seznamuje žáky s významnými hudebními díly a jejich autory;
- vytváří potřeby návštěv hudebních pořadů, koncertů;
- nabádá žáky ke vzájemnému naslouchání;
- podchycuje individuální zájem žáků o kulturní dění a podporuje ho;
- podporuje žáky, aby byli schopni kriticky hodnotit své chování i chování jiných lidí ve vztahu k různým hudebním kulturám;
- nabádá žáky k odmítání rasistických názorů a respektování různorodých hudebních kultur.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií při práci, nabádat žáky k ochraně svého zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Učitel:

- vytváří podnětné a tvořivé prostředí;
- nabádá žáky k pečlivé a systematické práci;
- seznamuje žáky různými formami (film, beseda) s různými profesemi v hudební oblasti;
- vyžaduje používání obecně známých termínů, znaků, symbolů;
- žákům předvádí správné zacházení s dostupnými hudebními nástroji, pomáhá žákům s jejich údržbou a správným užíváním;
- seznamuje žáky s využíváním psychohygienických účinků hudby

Kompetence digitální - se stávají důležitým nástrojem vlastní tvořivosti žáků, součástí žakových experimentů, prezentací ale i žakovy vlastní sebeprezentace. Digitální technologie navíc umožňují hudební činnosti více vzájemně propojovat – žáci si mohou nejen zaznamenávat vlastní hudební aktivity, ale i sami vytvářet či dotvářet hudební doprovody, komponovat hudební miniatury, vytvářet zvukové objekty či vyhledávat i vytvářet zvukové a hudební podklady k vizuálním projektům apod. Tvůrčí uplatnění digitálních technologií navíc podporuje přirozené mezioborové vazby, zejména mezi výtvarným uměním, hudbou, filmem a audiovizí.

Učitel:

- vedeme žáky k aktivnímu a smysluplnému využívání elektronických hudebních nástrojů, digitálních aplikací i dostupných programů jako nástrojů pro reprodukční, produkční i vlastní tvůrčí počiny
- motivujeme žáky k zaznamenávání, snímání a přenosu i prezentaci hudby a hudebních i zvukových projektů prostřednictvím digitálních technologií,
- případně k uplatnění digitálních technologií jako nástroje sebeprezentace v rámci vlastních audiovizuálních projektů
- vedeme žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům
- umožňujeme žákovi aktivně a smysluplně využívat elektronické hudební nástroje, digitální aplikace i dostupné programy jako nástroje pro reprodukční, produkční i vlastní tvůrčí počiny
- dáváme příležitost žákům zaznamenávat, snímat a přenášet i prezentovat hudbu a hudební zvukové projekty prostřednictvím digitálních technologií, případně uplatnit digitální technologie jako nástroj sebeprezentace v rámci vlastních audiovizuálních projektů
- žáci mají možnost vyhledávat a sdílet inspirační zdroje uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Hudební výchova – použito z RVP

1. stupeň – 1. období

Žák

- HV-3-1-01p zpívá jednoduché písně v rozsahu kvinty
- HV-3-1-02p správně a hospodárně dýchá a zřetelně vyslovuje při rytizaci říkadel i při zpěvu
- HV-3-1-04p reaguje pohybem na tempové a rytmické změny
- HV-3-1-05p rozliší sílu zvuku
- pozorně vnímá jednoduché skladby

HUDEBNÍ VÝCHOVA 1.-3. ročník				
ROČ.	UČIVO Vokální a instrument. činnosti	UČIVO Poslechové činnosti	UČIVO Hudebně pohyb. činnosti	PŘESAHY
1.	• zpěv lidových písní v rozsahu kvinty • intonační a dechová cvičení • hra na tělo • hra na rytmické nástroje Orffova instrumentace - říkadla	• zvuk hudeb. nástrojů • skladby a písničky pro děti • tóny a zvuky • rozpoznávání tempa	• pohybové hry s říkadly • spojení jednoduchých tělesných cvičení	ČJ, M, TV
2.	• písně lidové i umělé ve větším rozsahu (sexta, oktáva) • rytizace říkadel • písně zaměřené k ročním dobám, k lid. slavnostem, křesťan. svátkům (Velikonoce, Vánoce) • Orffův instrum., melodické nástroje (zvonkohry, xylofony)	• skladby pochodového a tanečního charakteru (polka, valčík, pochod, ukolébavka) • rytmus,	• pohyb podle jednoduchých rytmických doprovodů i hudby – chůze, pochod, klus, zrychlování, zpomalování, přiskoky	M, PRV, TV, ČJ
3.	• interpretace těžkých dob ve dvoudobém taktu na nástroje Orffova instrum. • Hudební hry • Ozvučné trubky	• výška, síla, délka tónů • slavné melodie a skladby, skladby a písně pro děti	• zrychlování, zpomalování, poskoky • reprodukce pohybů, pohybová paměť	M, TV,

2. období

Žák

- HV-5-1-01p zpívá písně v přiměřeném rozsahu vzhledem k individuálním schopnostem
- HV-5-1-02p, HV-5-1-07p propojí vlastní pohyb s hudbou
- HV-5-1-03p doprovodí spolužáky na rytmické hudební nástroje
- HV-5-1-06p odliší tóny podle výšky, síly a barvy
 - pozorně vnímá znějící hudbu různých skladeb
 - správně hospodáří s dechem při interpretaci písní – frázování

HUDEBNÍ VÝCHOVA 4.-5. ročník				
ROČ.	UČIVO	UČIVO	UČIVO	PŘESAHY
	Vokální a instrument. činnosti	Poslechové činnosti	Hudebně pohybové činnosti	
4.	• grafický záznam melodie • třídobý a čtyřdobý takt, lehké a těžké doby • hra doprovodu na Orffovy nástroje	• pohyb melodie – vzestupná a sestupná • poslech orchestrálních i sólových nástrojů • skladby v různém nástrojovém provedení • výška, síla, délka, barva tónu	• improvizované vyjadřování hudby pohybem	TV, ČJ, M
5.	• rytmický vícehlas • práce s dechem, hlasová hygiena	• poslech skladeb významných hudebních skladatelů	• improvizované vyjadřování hudby pohybem	ČJ, TV

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- 5.1 **pěvecký a mluvní projev** – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv), hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu
- 5.2 **hudební rytmus** – realizace písni ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu
- 5.3 **dvojhlas a vícehlas** – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.
- 5.4 **intonace, vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách (V., III. a I. stupeň, volné nástupy VIII. a spodního V. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka–odpověď apod.)
- 5.5 **záznam vokální hudby** – zachycení melodie písni pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písni, notový zápis jako opora při realizaci písni

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- 5.6 **hra na hudební nástroje** – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.
- 5.7 **rytmizace, melodizace, hudební improvizace** – tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu písni, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka–odpověď), jednodílná písňová forma (a–b)
- 5.8 **záznam instrumentální melodie** – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivku či tématu instrumentální skladby, využití notačních programů

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- 5.9 **taktování, pohybový doprovod znějící hudby** – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance
- 5.10 **pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby** – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků
- 5.11 **orientace v prostoru** – utváření pohybové paměti, reprodukce pohybů při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- 5.12 **kvality tónů** – délka, síla, barva, výška
- 5.13 **vztahy mezi tóny** – souzvuk, akord
- 5.14 **hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem** – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu
- 5.15 **hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj**
- 5.16 **hudební styly a žánry** – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod.
- 5.17 **hudební formy** – malá písňová forma, rondo, variace
- 5.18 **interpretace hudby** – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)

2. stupeň

Žák

- HV-9-1-01p doprovází písni pomocí ostinata
- HV-9-1-02p, HV-9-1-03p interpretuje vybrané lidové a umělé písni
- pozorně vnímá znějící hudbu skladeb většího rozsahu

- rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru
- uvede některá jména hudebních skladatelů a název některého z jejich děl

Učivo

VOKÁLNÍ ČINNOSTI

- 9.1 **pěvecký a mluvní projev** – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách
- 9.2 **intonace a vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem
- 9.3 **hudební rytmus** – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu
- 9.4 **orientace v notovém záznamu vokální skladby** – notový zápis jako opora při realizaci písně či složitější vokální nebo vokálně instrumentální skladby
- 9.5 **rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti** – reprodukce tónů a melodií, zachycování rytmu, popřípadě i melodie zpívané (hrané) písně pomocí grafického (notového) záznamu
- 9.6 **reflexe vokálního projevu** – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti)

INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

- 9.7 **hra na hudební nástroje** – nástrojová reprodukce melodií (motivů, témat, písní), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy)
- 9.8 **záznam hudby** – noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudby
- 9.9 **vyjadřování hudebních i nehmudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje**
- 9.10 **tvorba doprovodů pro hudebně dramatické projevy**

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- 9.11 **pohybový doprovod znějící hudby** – taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
- 9.12 **pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku hudebního díla** – pantomima, improvizace
- 9.13 **pohybové reakce na změny v proudu znějící hudby** – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické
- 9.14 **orientace v prostoru** – rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

- 9.15 **orientace v hudebním prostoru a analýza hudební skladby** – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užití ve skladbě (zvukomalba, dušmalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla
- 9.16 **hudební dílo a jeho autor** – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehmudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost)
- 9.17 **hudební styly a žánry** – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům
- 9.18 **interpretace znějící hudby** – slovní charakterizování hudebního díla, vytváření vlastních soudů a preferencí

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Hudební výchova

Hudební výchova – 2. stupeň – 6. – 9. ročník				
	UČIVO	UČIVO	UČIVO	
ročník	Vokální a instrument. činnosti	Poslechové činnosti	Hudebně pohyb. činnosti	Přesahy
6.	• intonační cvičení • zpěv jednohlasý i vícehlasý (kánon) v přiměř. rozsahu • hra na tělo, na nástroje Orffova instrumentáře • jednoduché ostinato ve dvou nebo třídobém rytmu • zpěv náročnějších písní (lid. i umělých)	• nejvýznamnější hudební skladatelé a jejich díla • hudební nástroje	• taktování a pohyb na hudbu • hudebně pohybové hry • základní taneční kroky klasických tanců (polka, valčík, mazurka)	D Z
7.	• seznámení s grafickým záznamem melodie • lidový dvojhlas • dynamika, tempo, rytmus, techniky vokálního projevu • písně v dur i moll tóninách	• rozlišování zpěvních hlasů • hudební uskupení • hudební žánry (opera, symf. báseň) • pěvecké sbory	• relaxační techniky • muzikoterapie	
8.	• zvyšování kvality pěveckého projevu • zpěv oblíbených písní populární hudby	• hudeb. vyjadřovací prostředky ve skladbě • další hudební žánry (koncert, opereta, muzikál, balet)	• tance historické a moderní	
9.	• činnosti minulých ročníků	• vývoj populární hudby, ukázky	• minulé ročníky	

5.7.2 VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura. Umožňuje žákům poznávání světa prostřednictvím výtvarných činností. Výtvarná výchova jako předmět je součástí procesu rozvoje estetických vztahů žáků ke skutečnosti i k umění. Je integrujícím prvkem celkové rehabilitační práce, harmonizuje dětskou osobnost a umožňuje maximálně možnou socializaci žáka. Výuka vychází především z citového vztahu žáků k zobrazované skutečnosti. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost, fantazii, estetické citění, podněcují a uspokojují potřeby žáků vyjadřovat se k různým tématům, situacím, prožitkům. Pro výtvarnou činnost v tomto období je nepostradatelné příznivé a klidné prostředí zbavené strachu ze známky nebo výsměchu druhých, je naopak důležité dát dítěti svobodu a do jeho kreseb nezasahovat. Cílem předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, svou fantazii a prostorovou představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz.

Na 1. stupni se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky, v 1. – 3. ročníku převládá spontánnost, bezprostřednost výtvarného projevu dítěte. Vhodná motivace, která předchází výtvarné tvorbě, podněcuje uvolnění dětské fantazie. Děti často tvoří s velkým zaujetím a prožívají velkou radost z toho, co vytvořily. Ve 4. – 5. ročníku začíná být dětská fantazie a představivost korigována rozvíjejícím se intelektem. S přechodem na 2. stupeň se žákům otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Žáci postupně přecházejí od hravých činností k uvědomělejší výtvarné práci. Jejich výpověď o vztazích k okolnímu světu je stále bezprostřední, zachovávají si citový vztah.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Výtvarná výchova se vyučuje jako samostatný předmět od 1. ročníku:

1. stupeň: 1.-3. ročník 1+1 disponibilní hodina týdně; 4.-5. ročník 2 hodiny týdně

2. stupeň: 6.-7. ročník 1 hodina týdně; 8. ročník 1+1 disponibilní hodina týdně; 9. ročník 2 hodiny týdně

Ve výuce v 1. - 3. ročníku převládají různé hravé činnosti a experimentování, ve 4. – 5. ročníku přecházejí žáci již k uvědomělejší výtvarné práci. V 6. – 9. ročníku se vzdělávací obsah předmětu zaměřuje na posilování sebevědomí žáků a podněcování jejich zájmu o výtvarnou práci, volbou náročnějších úkolů kombinací technik.

Vzdělávací obsah je zpracován za jednotlivá období, ale konkrétní činnosti však volí učitel sám podle uvážení s ohledem na podmínky výuky, schopnosti, zkušenosti a potřeby žáků.

Úlohou učitele je posilovat sebevědomí žáků, využívat jejich fantazii, rozvíjet ji, podporovat jejich vlastní výtvarné vyjadřování, podněcovat zájem o výtvarnou práci vhodnou motivací. Je dobře, když svůj výtvarný projev mají žáci možnost obhájit, vysvětlit spolužákům a vyslechnout jejich názory. Učitel má příležitost jemně usměrňovat a postupně působit na vytváření výtvarného vkusu žáků.

Ve všech formách výtvarného projevu (v kresbě, malbě, grafice, modelování, prostorovém vytváření, v kombinovaných technikách..) se projevuje dětská osobnost dítěte, jeho citění a chápání světa kolem sebe. Téměř všechny námětové okruhy výtvarné výchovy obsahují základní vztahy k životu, prostředí a lidem. Učitelům se přímo nabízí možnost k mezipředmětovým vztahům. Velmi vhodné je uplatňovat ve výuce náměty z žákova okolí, z dětského života, z prostředí obce, města i školy.

Na vytváření žakovského výtvarného vkusu a jeho vztahu k výtvarnému umění a výtvarným hodnotám má také vliv prostředí (rodina, škola, město, obec, její okolí), kde děti žijí. Nemalý vliv má i rozvoj techniky – fotografie, televize, video, počítače, které zprostředkovávají dětem spoustu podnětů, zážitků

(pozitivních, ale v mnoha případech i negativních). Pak je třeba také taková to témata do hodin výtvarné výchovy zařazovat a pomoci tak dětem přemíru podnětů zpracovávat, uvědomovat si jejich hodnotu, zaujímat k nim vhodné postoje, vnímat pozitivní i negativní.

K vytváření hlubšího vztahu k výtvarnému umění využíváme návštěvy výstav obrazů, loutek a maňásků, hraček, pohlednic aj., besedujeme nad knihami a jejich ilustrátory.

K vycházkám v průběhu roku je vhodné přidávat prvky výtvarné výchovy, neboť při nich s žáky můžeme pozorovat např. výstavbu města, významné stavby města, stavební sloh, ve kterém jsou domy postaveny, úpravu domů a jejich okolí, získávat spoustu námětů, zajímavostí, postřehů, nasbírat materiály pro další práci.

Pro výuku výtvarné výchovy je třeba mít dostatečné množství pomůcek a poučit žáky, jak se s nimi zachází. Kromě základních pomůcek pro výtvarné činnosti, které má každý žák svoje vlastní, je třeba mít soubor pomůcek ve třídě pro specifické a složitější výtvarné techniky. Výtvarná výchova nevede samoučelně jen k osvojování výtvarných technik. Prostřednictvím výtvarných činností pomáhá k výchově citlivého člověka, který si všímá okolního světa a jeho projevů.

V předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezových témat: 1.-9.r. – Osobnostní a sociální výchova: psychohygiena – organizace času, kreativita, poznávací schopnosti, mezilidské vztahy – podpora, pomoc; Mediální výchova: Fungování a vliv médií ve společnosti – vliv médií na kulturu (role filmu a televize); Multikulturní výchova: Kulturní rozdíly, Lidské vztahy.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- směřuje žáky k samostatnému pozorování a vnímání reality a řešení výtvarných problémů;
- ukazuje žákům, jak využívat poznatky v dalších výtvarných činnostech;
- nabádá žáky, aby zaujímali a vyjadřovali svůj postoj k vizuálně obraznému vyjádření;
- žákům umožňuje plánovat, organizovat a vyhodnocovat svoje výtvarné činnosti;
- vytváří vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech;
- umožňuje žákům pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry;
- ukazuje žákům, že přehled v oblasti umění jim umožňuje prožitky z těchto oborů lidské činnosti intenzivněji prožívat.

Kompetence k řešení problému – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- otevírá žákům možnosti volby vhodných výtvarných vyjadřovacích prostředků;
- směřuje žáky k tvořivému přístupu při řešení výtvarných problémů;
- podporuje netradiční způsoby řešení ve výtvarném vyjadřování;
- předkládá žákům dostatečné množství estetických prožitků ;
- poskytuje dostatek prostoru k tomu, aby si žáci uvědomili, že různí lidé vnímají stejnou věc různě;

- nabádá žáky, aby při svém hodnocení umění postupovali uvážlivě tak, aby svůj názor byli schopni obhájit.

Kompetence komunikativní – podněcovat žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- zapojuje žáky do diskuse;
- ukazuje žákům možnosti, jak přistupovat k umění a kultuře jako ke způsobu dorozumívání;
- u žáků rozvíjí dovednosti důležité pro vedení dialogu nebo diskuse o dojmu z uměleckého díla;
- směřuje žáky k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti minulosti, ke kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností;
- poskytuje žákům dostatečný prostor k jejich vlastnímu kulturnímu projevu;
- ukazuje žákům, že vyslechnout názor druhých lidí na společně prožitý estetický prožitek a vhodně na něho reagovat může být přínosem.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- prohlubuje v žácích pozitivní vztah k výtvarnému umění v celé oblasti výtvarné kultury;
- umožňuje žákům pracovat ve skupině;
- respektuje vzájemnou pomoc žáků, vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují;
- směřuje žáky ke kritickému hodnocení práce svojí i druhých;
- vysvětluje zásady chování na kulturních akcích;
- žákům předvádí na příkladech z výtvarné výchovy nezbytnost přebírání zkušeností druhých lidí pro vlastní zdokonalování;
- na základě respektování názorů každého žáka buduje v dětech sebedůvěru.

Kompetence občanská - vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany plnící své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- pomáhá žákům vytvořit si postoj k výtvarným dílům;
- pomáhá žákům chápat a respektovat estetické požadavky na životní prostředí;
- je připraven kdykoliv žákům podat pomocnou ruku;
- uplatňuje v hodnocení prvky pozitivní motivace;
- netoleruje projevy rasismu;
- buduje u žáků sebeúctu a úctu k druhým lidem, toleranci k jejich výtvarným projevům;

- vysvětluje žákům potřebu respektovat, chránit a oceňovat naše tradice, smysl pro kulturu a tvořivost;
- aktivně zapojuje žáky do kulturního dění školy.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlovat správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií při práci, nabádat žáky k ochraně zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Učitel:

- vytváří podnětné a tvořivé pracovní prostředí;
- práci netrestá;
- žákům umožňuje používat při práci různé materiály, nástroje a techniky;
- vysvětluje žákům, jak správně používat výtvarné potřeby a jak o ně pečovat;
- vysvětluje žákům smysl dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel, která vedou k ochraně zdraví;
- různými formami (film, beseda, exkurze, výstava..) seznamuje žáky s různými výtvarnými profesemi.

Kompetence digitální - žák skrze tvůrčí práci a experimentování s digitálními technologiemi poznává a objevuje svět i sebe sama, svoji jedinečnost, zájmy, témata. Přirozeně rozšiřují možnosti vlastní tvorby o metody a postupy umění nových médií i zapojení se do tvůrčího procesu ve všech jeho fázích, včetně prezentací a sdílení výsledků. Přispívají k vytváření různých variant řešení a rozšiřují možnosti postprodukce. Dále podporují přirozené mezioborové vazby zejména mezi výtvarným uměním, hudbou, filmem a audiovizí.

Učitel:

- motivujeme žáky k užívání různorodých vizuálně obrazných prostředků včetně digitálních technologií při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení;
- poskytujeme žákům prostor ke sdílení a prezentaci tvůrčího záměru, témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a interpretace;
- vedeme žáky k vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce s respektem k autorství a autorským právům.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Výtvarná výchova – použito z RVP

1. stupeň – 1. období

Žák

- VV-3-1-01 až VV-5-1-05p zvládá základní dovednosti pro vlastní tvorbu
- VV-3-1-01p rozpoznává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- VV-3-1-02p, VV-3-1-04p uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům

Výtvarná výchova – 1. – 3. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
	Rozvoj smyslové citlivosti – vyjádření linií a tvarů. Uplatňování subjektivity - prostředky pro vyjádření emocí, nálad, fantazie. Ověřování komunikačních účinků - osobnostní postoj v komunikaci v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje, jejich porovnávání s vlastní interpretací.	
Žák • zvládá s pomocí základní dovednosti pro vlastní tvorbu • rozpoznává a porovnává linie, barvy, tvary, objekty ve výsledcích tvorby vlastní, tvorby ostatních i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)	Kreslení • používání měkkého grafického materiálu – prstové barvy, voskovky, měkké tužky, pastelky, špejle, dřívka, pastely, křídly, tuž, pera); • rozvíjení grafického pohybu a pohybových představ. Malování • základní dovednosti v práci se štětcem a barvami – hra s barvou (rozpíjení, zapouštění, mísení, foukání); • výrazové vlastnosti světlé a tmavé barvy. Prostorové vyjádření • poznávání základních vlastností plastických materiálů (modelovací hmota, přírodniny); • vytváření prostorových situací z okolí dítěte na pískovišti; • rozvíjení smyslu pro prostor (sestavování), následné vytváření prostorových situací z okolí dítěte. Dekorativní práce • probouzení a rozvoj smyslu pro rytmus;	M, Hv, Čj Pr

• uplatňuje vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech, je schopen výsledky své činnosti sdělit svým spolužákům	• rytmické řazení různých přírodních prvků, barevných ploch a tvarů, otisků do plastických materiálů; • vystřihování, trhání, lepení. Výtvarné vyprávění zážitků dítěte kresbou, malbou • pokusy ilustrace zhlédnutých divadelní představení, vyposlechnutých pohádek, vlastních prožitků, hraček, náměty ze života dospělých a dětí (hry, povolání); • pěstování smyslu pro krásu přírody; • vyhledávání přírodních výtvorů a jejich výtvarné dotváření. Seznamování dětí s ukázkami ilustrací dětských knih a časopisů Prezentace výsledků své práce a prezentování je pro spolužáky • výzdoba třídy, školy, výstavky ve třídě, škole.	
--	---	--

2. období

Žák

- VV-5-1-01p až VV-5-1-06p uplatňuje zákl. dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr
- VV-5-1-01p rozlišuje, porovnává, třídí linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barevný kontrast), uplatňuje je podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele)
- VV-5-1-02p, VV-5-1-03p při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie
- VV-5-1-05p vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla

Učivo

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- 5.1 **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru
- 5.2 **uspořádání objektů do celků** – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření
- 5.3 **reflexe a vztahy zrakového vnímání ke vnímání ostatními smysly** – vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly
- 5.4 **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskovina, televize, elektronická média, reklama

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- 5.5 **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby
- 5.6 **typy vizuálně obrazných vyjádření** – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha, plastika, animovaný film, komiks, fotografie, elektronický obraz, reklama
- 5.7 **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání)

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- 5.8 **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací

- 5.9 **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu)
- 5.10 **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění

Výtvarná výchova – 4. a 5. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
	Rozvíjení smyslové citlivosti • prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, světlostní a barevné kvality, textury a jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus). • uspořádání objektů do celků – na zákl. jejich výraznosti, velikosti. • vztahy zrakového vnímání ke vnímání ostatními smysly • smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření - jejich výběr a uplatnění –fotografie, film, reklama. Uplatňování subjektivity • prostředky pro vyjádření emocí, fantazie, představ, nálad, pocitů - pohyb těla a jeho umístění v prostoru... . • typy vizuálně obrazných vyjádření – volná malba, ilustrace textů, hračky, objekty, komiks apod. Ověřování komunikačních účinků • komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření - v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje.	
• žák uplatňuje základní dovednosti pro vlastní tvorbu, realizuje svůj tvůrčí záměr • rozlišuje, porovnává, třídí linie, barvy, tvary, objekty, rozpoznává jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty velikost, barevný kontrast), uplatňuje podle svých schopností při vlastní tvorbě, při vnímání tvorby ostatních i umělecké produkce i na příkladech z běžného života (s dopomocí učitele) • při tvorbě vychází ze svých zrakových, hmatových a sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie • vyjádří (slovně, mimoslovně, graficky) pocit	Kresba • používání měkkého graf. materiálu (silná tuha, uhl, voskový pastel, suchý pastel, měkké tužky, tuš...). Malba • práce se štětcem a barvou (zapouštění, foukání, mísení, prstové barvy, hubky...) a rozpoznávat jejich základní vlastnosti a vztahy (kontrasty – velikost, barva); • sledování a vnímání tvaru, barev, linií, světla; • pokusy o vyjádření pohybu těla v prostoru a uvědomování si proporcí lidské postavy. Dekoratивní práce	Osobnostní a sociální rozvoj: psychohygiena – uvolnění, relaxace kresba, vybarvování mandaly

z vnímání tvůrčí činnosti vlastní, ostatních i uměleckého díla	• hra s výtvarnými prvky a experimentování při dekorativním členění plochy (otisky, vystřihování a nalepování, trhání a lepení); • vytváření jednoduchých prostorových objektů s využíváním týmové práce; • koláže z přírodních materiálů, dotváření přírodních forem na základě vlastní fantazie; • tradiční a netradiční prostředky a jejich kombinace na ploše i v prostoru; • vnímání různých druhů ilustrační tvorby; • výběr a vhodnost materiálu, možnosti jeho výtvarného zpracování; • rozvoj estetického citění. Vnímání, porovnávání a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních i výsledků běžné a umělecké produkce.	
---	--	--

2. stupeň

Žák

- VV-9-1-01 až VV-9-1-07p uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru
- VV-9-1-01p, VV-9-1-03p uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci
- VV-9-1-02p při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních
- VV-9-1-06p vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity

Učivo

ROZVÍJENÍ SMYSLOVÉ CITLIVOSTI

- 5.11 **prvky vizuálně obrazného vyjádření** – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury; vztahy a uspořádání prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření
- 5.12 **uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu** – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření
- 5.13 **reflexe a vztahy zrakového vnímání ke vnímání ostatními smysly** – vědomé vnímání a uplatnění mimo vizuálních podnětů při vlastní tvorbě; reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- 5.14 **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

UPLATŇOVÁNÍ SUBJEKTIVITY

- 5.15 **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace
- 5.16 **typy vizuálně obrazných vyjádření** – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, socha, plastika, animovaný film, komiks, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry
- 5.17 **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

OVĚŘOVÁNÍ KOMUNIKAČNÍCH ÚČINKŮ

- 5.18 **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování
- 5.19 **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- 5.20 **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti

Výtvarná výchova – 6. a 9. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
	Rozvíjení smyslové citlivosti • prvky vizuálně obrazného vyjádření-linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality. • uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu • reflexe a vztahy zrakového vnímání ostatními smysly • smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výt. tvorba, fotografie, film, televize, reklama, variace ve vlastní tvorbě. Uplatňování subjektivity • prostředky pro vyjádření emocí, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností • typy vizuálně obrazných vyjádření – hračky, objekty, ilustrace textů, film, reklama.. Ověřování komunikačních účinků • osobnostní postoj v komunikaci - jeho utváření a zdůvodňování. • komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – utváření a uplatnění komunikačního obsahu, vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby.	
Žák • uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru • uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci • při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy;	Kresba • používání měkkého grafického materiálu (silná tuha, uhl, voskový pastel, suchý pastel, měkké tužky, tuš...) • vyjádření svých emocí, pocitů, nálad, prožitků, představ, zkušeností, myšlenek, situace a událostí. Malba • práce se štětcem a barvou (temperové barvy, akvarel, prstové barvy...); • rozvíjení grafického pohybu, pohybových představ, proporcí lidské postavy; • umisťování objektů do prostoru;	Ma, Př,Pč

zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních • vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity	• ověřování výrazové možnosti písma v hravých a experimentálních činnostech; • vyjádření svých emocí, pocitů, nálad, prožitků, představ, zkušeností, myšlenek, situace a událostí. Dekoratивní práce • řazení prvků, ploch a tvarů, využívání plastických materiálů; • tradiční a netradiční prostředky a jejich kombinace v ploše i prostoru (ambaláž, asambláž, koláž, modelování...); • seznamování s prací v grafických editorech, zdokonalování grafické techniky; • rozlišování, porovnávání, třídění a hodnocení výsledků běžné i umělecké produkce (malba, kresba, objekty, plastika, grafika, fotografie, animovaný film); • vybírání, užívání a uplatnění písma v praxi; • třídění a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních, běžné a umělecké produkce (malba, kresba, objekty, plastika, grafika, fotografie, animovaný film, elektronický obraz, uplatnění písma, reklama). Výběr a třídění svých výsledků pro prezentaci a interpretaci • podle potřeby-před rodiči, spolužáky, prezentace školy...	
--	--	--

5.8 Člověk a zdraví

5.8.1 VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Výchova ke zdraví je součástí vzdělávací oblasti Člověk a zdraví. Vychází z myšlenky, že zdraví je základním předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost a že zdraví je nejcennější hodnota v životě člověka. Každá společnost usiluje o výchovu zdravého jedince a zdravé rodiny. Vyučovací předmět Výchova ke zdraví seznamuje žáky se základními podněty pro ovlivňování zdraví, nabádá žáky tyto podněty využívat a aplikovat je ve svém osobním životě.

Vzdělávání v této oblasti směřuje především k tomu, aby žáci pochopili a uvědomili si hodnotu zdraví, smysl zdravotní prevence i komplikace a omezení spojená s případnými zdravotními problémy. Žáci jsou seznamováni s nejrozličnějšími typy nebezpečí, která ohrožují zdraví jedince v běžných i mimořádných situacích. Současně si žáci osvojují dovednosti a způsoby chování a rozhodování, které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i za zdraví ostatních.

V této souvislosti jsou žáci seznamováni s principy preventivní ochrany zdraví - aktivně rozvíjejí a chrání všechny složky svého zdraví, tedy zdraví sociální, psychické i fyzické. Žáci si osvojují a upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky, rozvíjejí dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích. Žáci poznávají zásadní životní hodnoty a postupně si utvářejí postoje k těmto hodnotám. Zdůrazňovány jsou především praktické dovednosti a jejich aplikace jak v modelových situacích, tak i v každodenním životě.

Vyučovací předmět Výchova ke zdraví navazuje svým obsahem na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, o přírodě, o člověku i vztazích mezi lidmi a osvojují si, jak se dívat na vlastní činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv dospívajícího jedince a jak se rozhodovat ve prospěch zdraví.

Předmět Výchova ke zdraví je také z velké části integrována v předmětu Tělesná výchova.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Výchova ke zdraví je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně v 8. – 9. ročníku, v daných ročnících je předmětu věnována 1 vyučovací hodina týdně.

Obsahově navazuje na dovednosti, vědomosti a postoje, které žáci získali v prvouce, vlastivědě, přírodovědě, zeměpisu, přírodopisu, pracovním vyučováním a tělesné výchově.

Upřednostňovanou formou realizace výuky předmětu je vyučovací hodina. Při výuce se uplatňuje celá řada pomůcek a postupů, které zefektivní výuku – práce s encyklopediemi, s internetem, rozbor a diskuze o aktuálních novinových článcích a zprávách z médií, tematické filmy, dokumenty.

Metody a formy práce jsou založeny na řízeném rozhovoru, diskuzi, pozorování, poslechu, imitaci, dramatizaci, tvořivých činnostech a hře.

V tematickém okruhu Vztahy mezi lidmi a formy soužití je výuka zaměřena na vytváření kvalit, které souvisí se začleňováním žáků do různých společenských vztahů a vazeb. Žáci rozpoznávají rozdíl mezi kamarádstvím, přátelstvím a láskou a vštěpují si pravidla soužití v těchto sociálních skupinách. Poznávají, že členové různých komunit (rodina, škola, kamarádi, atd.) mají různé sociální role a osvojují si dovednost pozitivně ovlivnit kvalitu sociálního klimatu a rozeznat negativní projevy jedinců v konkrétních sociálních rolích.

Tematický okruh Změny v životě člověka a jejich reflexe umožňuje žákům uceleně, postupně a systematicky sledovat změny v životě člověka od dětství do dospělosti z hlediska změn fyzického, psychického i sociálního vývoje. V souvislosti s fyzickým vývojem si žáci osvojují vědomosti, jak přijmout sebe sama a svoji individualitu, smířit se se svým vzhledem a své nedostatky změnit na přednosti. Rozvíjí u žáků schopnost tolerance k individualitě ostatních lidí, která se týká fyzických odlišností, sociokulturních rozdílů i mentality jedinců.

Tematický okruh Zdravý způsob života a péče o zdraví poskytuje základní poučení o zásadách zdravého stravování a o zásadách osobní hygieny. Otevírá žákům cestu k realistickému poznání důležitosti dodržování zásad zdravého způsobu života a dodržování zásad bezpečného chování. Připravuje žáky k řešení některých problémů souvisejících s nebezpečnými způsoby chování – jak se odpovědně zachovat v případě úrazu, v akutní krizové situaci, v život ohrožující situaci, atd.

Tematický okruh Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence se zaměřuje na skryté formy a stupně násilí a na různé druhy zneužívání dětí. Žáci rozpoznávají zdraví ohrožující jednání jiných lidí vůči své osobě a osvojují si postupy a způsoby chování v případě, že se jich bude některá z těchto situací osobně týkat. Dále se žáci v tomto tematickém okruhu podrobněji seznámí s pojmem stres a s jeho vlivem a vztahem ke zdraví jedince, připravují se na zvládnutí nejběžnějších stresových situací, které jsou součástí každodenního života.

Obsahem tematického okruhu Hodnota a podpora zdraví je komplexní pojetí pojmů zdraví a nemoc. Žáci poznávají jednotlivé složky zdraví, jejich vzájemné propojení a hierarchii. Osvojují si, jak by měli adekvátně a odpovědně pečovat o jednotlivé složky zdraví, vštěpují si konkrétní preventivní kroky v péči o zdraví.

V tematickém okruhu Osobnostní a sociální rozvoj se žáci zabývají především vztahem k sobě samému a vztahem ke druhým osobám. Seznamují se s pojmy sebepoznání, sebepojetí (učí se respektovat sebe sama, vážit si své osoby a své individuality) a pojem seberegulace (upevňujeme v žácích dovednost sebeovládání a sebekontroly, ovládání svých emocí ve vypjatých situacích). Žáci se připravují na to, že se v životě budou setkávat s nejrůznějšími typy lidí, kteří budou mít odlišné názory, chování a postoje, osvojují si toleranci a respektování druhých lidí, asertivní komunikaci s nimi, aktivní naslouchání, dialog a spolupráci s ostatními lidmi. V souvislosti s tím si na základě konkrétních situací osvojují dovednosti se správně rozhodnout, zaujmout k problematice nějaký postoj a svůj postoj si obhájit.

V předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezových témat : Osobnostní a sociální výchova: poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi - mezilidské a partnerské vztahy (manželství, rodina, škola, společenství vrstevníků), komunikace, hodnoty, postoje, praktická etika, rozhodovací dovednosti (8.,9.r.), spolupráce a soutěživost (9.r.), seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena (8.,9.r.), kreativita (9.r.); Výchova demokratického občana: Formy participace občanů v politickém životě – obec jako základní jednotka samosprávy státu (8.r.); Výchova k myšlení evropských a globálních souvislostech: Jsme Evropané – mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů s komerčním zneužíváním dětí (8.r.); Multikulturní výchova: Lidské vztahy (9.r.); Environmentální výchova: Vztah člověka k prostředí (9.r.); Mediální výchova: Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality (8.r.).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- nabízí žákům řadu netradičních metod a postupů, které jim přiblíží problematiku biologie člověka a jeho zdraví a povedou k ochotě se o ni i dále zajímat;
- motivuje žáky, aby využívali získané poznatky v osobním životě a uvědomili si tak význam vzdělávání v oblasti zdraví a zdravého životního stylu;
- umožňuje žákům realizovat vlastní nápady a podělit se s ostatními o vlastní zkušenosti a postřehy.

Kompetence k řešení problémů – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- připravuje pro žáky modelové situace a nabízí žákům různé možnosti a způsoby řešení konkrétního problému;
- poskytuje žákům prostor pro nalezení cesty k vyřešení problému a dbá na to, aby si žáci byli schopni svůj postoj obhájit;
- rozbořením konkrétních situací pěstuje v žácích odpovědnost za své chování v situacích ohrožení zdraví, osobního bezpečí a při mimořádných událostech;
- prostřednictvím diskuze a řízeného rozhovoru učitel poskytuje žákům možnost porovnávat různá mediální sdělení, vlastní názor žáků a odborná tvrzení o člověku a jeho zdraví a vyvozovat optimální praktické postupy v rámci svých možností.

Kompetence komunikativní – podněcovat žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- v řízené diskuzi poskytuje žákům dostatek možností vyslechnout názory ostatních, vhodně na ně reagovat, aktivně se zapojit do diskuze a s využitím vhodných argumentů obhajovat svůj názor;
- zařazením dramatizace do výuky podporuje v žácích komunikační schopnosti, které směřují k dovednosti bránit se proti manipulaci a agresi;
- umožňuje žákům komunikaci ve skupině zadáváním skupinové práce, žáci si osvojují pravidla diskuze ve skupině;
- podporuje u žáků přiměřenou kritiku a sebekritiku;
- připravuje žáky na komunikaci s jinými lidmi v obtížné nebo ohrožující situaci.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- dbá na to, aby žáci dodržovali předem domluvená pravidla práce v týmu, rozvíjí u žáků schopnost zastávat v týmu různé role a respektovat role ostatních členů týmu;
- pěstuje v žácích odmítavý postoj ke všemu, co ohrožuje jejich zdraví nebo zdraví druhých;
- netoleruje projevy rasismu, xenofobie nebo nacionalismu;
- vysvětluje role členů různých komunit a uvádí příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu z hlediska prospěšnosti pro zdraví.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií, nabádat žáky k ochraně svého zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucího povolání

Učitel:

- dbá na to, aby si žáci osvojili pravidla pracovní hygieny a tato pravidla při své práci dodržovali;
- dbá na dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví, ochrany životního prostředí a společenských hodnot;
- v souvislosti se zdravím a životními cíli žáků jim učitel pomáhá vytvořit si představu o svém budoucím povolání;
- při všech činnostech učitel rozvíjí u žáků vytrvalost, schopnost dokončit zadanou práci a dbá na svědomité plnění povinností a závazků žáků.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti, schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- při všech činnostech učitel vštěpuje žákům skutečnost, že zdraví je to nejcennější, co člověk má;
- na konkrétních modelových situacích demonstruje žáků pozitivní i negativní důsledky chování lidí z hlediska ochrany zdraví;
- podporuje u žáků schopnost projevovat odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu;
- průběžně seznamuje žáky s platnými právními normami a s důsledky spojenými s jejich porušováním;
- při řešení kázeňských přestupků postupuje věcně, snaží se zjistit příčinu a zodpovědně využít dostupná výchovná opatření.

Kompetence digitální - žáci se učí vyhledávat, ukládat, třídit a vyhodnocovat konkrétní informace z ověřených zdrojů, které jsou zaměřené na problematiku zdraví a bezpečí, a to jak z pohledu vlastní osoby, tak celospolečenského zájmu. Umožňují žákům měřit, ukládat, vyhodnocovat, případně sdílet konkrétní data týkající se jejich osoby ve vztahu ke zdraví a bezpečí. Pomáhají jim monitorovat z hlediska zdraví a bezpečí konkrétní situace v jejich blízkém okolí, naměřená data zpracovávat, uchovávat ve vhodných formátech, sdílet, hodnotit, o zjištěných výsledcích diskutovat a vyvozovat návrhy na možná opatření s cílem zlepšit zjištěný stav.

Učitel:

- podporuje rozvíjení digitálních kompetencí prostředky a technologiemi, které jsou vhodné pro výchovu ke zdraví;
- vede žáky k poznání důvěryhodných digitálních zdrojů v oblasti výchovy ke zdraví, k běžnému využívání digitálních technologií pro zaznamenání, ukládání a vyhodnocování dat, které jim umožní vhodně utvářet jejich denní režim a rozhodovat se v situacích podporujících i ohrožujících zdraví;
- vede žáky k bezpečné komunikaci prostřednictvím digitálních technologií a cílenému snižování rizik souvisejících se ztrátou soukromí a osobního bezpečí při nedodržení pravidel komunikace.

Očekávané výstupy vyučovacího oboru Výchova ke zdraví – použito z RVP

2. stupeň

Žák

- VZ-9-1-01p chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny
- VZ-9-1-03p uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím
- VZ-9-1-04p, VZ-9-1-09p respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví
- VZ-9-1-05p projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy
- VZ-9-1-07p dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování
- VZ-9-1-08p svěří se se zdravotním problémem
- VZ-9-1-13p dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her
- VZ-9-1-13p uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy
- VZ-9-1-14p zaujímá odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí
- VZ-9-1-15p uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc; ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla
- VZ-9-1-16p chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívá základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel

Učivo

VZTAHY MEZI LIDMI A FORMY SOUŽITÍ

9.1 **vztahy ve dvojici** – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství

9.2 **vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity** – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek

ZMĚNY V ŽIVOTĚ ČLOVĚKA A JEJICH REFLEXE

9.3 **dětství, puberta, dospívání** – tělesné, duševní a společenské změny

9.4 **sexuální dospívání a reprodukční zdraví** – zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost, předčasná sexuální zkušenost, promiskuita; problémy těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy pohlavní identity

ZDRAVÝ ZPŮSOB ŽIVOTA A PÉČE O ZDRAVÍ

9.5 **výživa a zdraví** – zásady zdravého stravování, pitný režim, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy

9.6 **vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví** – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota

9.7 **tělesná a duševní hygiena, denní režim** – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit, význam pohybu pro zdraví, pohybový režim

9.8 **ochrana před přenosnými chorobami** – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, náказы respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty

9.9 **ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami a před úrazy** – prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění; preventivní a léčebná péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), základy první pomoci

RIZIKA OHROŽUJÍCÍ ZDRAVÍ A JEJICH PREVENCE

- 9.10 **stres a jeho vztah ke zdraví** – kompenzační, relaxační a regenerační techniky překonávání únavy, stresových reakcí a posilování duševní odolnosti
- 9.11 **autodestruktivní závislosti** – psychická onemocnění, násilí namířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně, nebezpečné látky a předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání, trestná činnost, dopink ve sportu
- 9.12 **skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita** – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; kriminalita mládeže; komunikace se službami odborné pomoci
- 9.13 **bezpečné chování a komunikace** – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, bezpečný pohyb v rizikovém prostředí, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc v rizikových situacích a v situacích ohrožení
- 9.14 **dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví** – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu včetně zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)
- 9.15 **manipulativní reklama a informace** – reklamní vlivy, působení sekt
- 9.16 **ochrana člověka za mimořádných událostí** – klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí

HODNOTA A PODPORA ZDRAVÍ

- 9.17 **celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci** – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie
- 9.18 **podpora zdraví a její formy** – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ ROZVOJ

- 9.19 **sebepoznání a sebepojetí** – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, utváření vědomí vlastní identity
- 9.20 **seberegulace a sebeorganizace činností a chování** – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování
- 9.21 **psychohygiena** v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech
- 9.22 **mezilidské vztahy, komunikace a kooperace** – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, dopad vlastního jednání a chování

Očekávané výstupy vzdělávacího předmětu Výchova ke zdraví

Výchova ke zdraví – 8. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Vztahy mezi lidmi a formy soužití – žák - chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny - si uvědomuje základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím	Vztahy mezi lidmi a formy soužití vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skup., zájmová skup.	Ov, Př, Pv
Změny v životě čl. a jejich reflexe – žák projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy	Změny v životě čl. a jejich reflexe dětství, puberta – tělesné, duševní a společenské změny sex. dospívání a reprodukční zdraví – zdravý reprodukční soustav, prevence rizikového sexuálního chování, předčasná sex zkušenost, promiskuita, poruchy pohlavní identity	Př, Ov
Zdravý způsob života a péče o zdraví – žák - respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usilovat o aktivní podporu zdraví - dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňovat zásady správné výživy a zdravého stravování	Zdravý způsob života a péče o zdraví výživa a zdraví – zásady zdrav. stravování, pitný režim, vliv život. podmínek a způsobu stravování na zdraví tělesná a duševní hyg. – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví, denní režim, odpočinek ochrana před chronic. nemocemi a před úrazy – civilizační choroby, prevence kardiovaskulárních onemocnění – preventivní a lékařská péče, chování při úrazu (sport, doprava apod.), základy první pomoci	Pv, Ov, Př
Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence – žák uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, konfliktní a krizové situace, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání – šikana a jiné projevy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, kriminalita dětí, komunikace se službami odborné pomoci	

Výchova ke zdraví – 8. ročník

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence – žák • uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy • zaujímá odmítavé postoje ke všem formám násilí a brutality • dává do souvislosti zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a provozováním hazardních her • chová se odpovědně při mimořádných událostech a prakticky využívat základní znalosti první pomoci při likvidaci následků hromadného zasažení obyvatel	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence • auto-destruktivní závislosti – zneužívání návykových látek, patologické hráčství, nebezpečný internet • ochrana člověka za mimořádných událostí – klasifikace mimořádných událostí (signál, evakuace, prevence) • dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, postup v případě dopravní nehody	Ov, Pv, Tv
Hodnota a podpora zdraví – žák • uvědomuje si základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím • ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla • svěří se se zdravotním problémem	Hodnota a podpora zdraví • podpora zdraví a její formy – odpovědnost jedince za zdraví, podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví • vlastní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví, základní lidské potřeby	Ov, Tv, Pv, Př

Výchova ke zdraví – 9. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Vztahy mezi lidmi a formy soužití – žák chápe význam dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny	Vztahy mezi lidmi a formy soužití vztahy ve dvojici – manželství, rodičovství	
Změny v životě člověka a jejich reflexe – žák projevuje zdravé sebevědomí a preferuje ve styku s vrstevníky pozitivní životní cíle, hodnoty a zájmy	Změny v životě člověka a jejich reflexe sexuální dospívání a reprodukční zdraví – antikoncepce, těhotenství a rodičovství mladistvých	
Zdravý způsob života a péče o zdraví – žák - respektuje zdravotní stav svůj i svých vrstevníků a v rámci svých možností usiluje o aktivní podporu zdraví - dodržuje správné stravovací návyky a v rámci svých možností uplatňuje zásady správné výživy a zdravého stravování - svěří se se zdravotním problémem	Zdravý způsob života a péče o zdraví výživa a zdraví – poruchy příjmu potravy ochrana před přenos. chorobami – základní cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné: potravou, krví, sex. kontaktem, bodnutím hmyzu, stykem se zvířaty	
Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence – žák - uplatňuje způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a v případě potřeby vyhledá, ví o centrech odborné pomoci, vyhledá a použije jejich telefonní čísla - uplatňuje osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy - zaujímá odmítavé postoje ke všem formám násilí a brutality	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonání únavy, stres. situací auto – destruktivní závislosti – psychická onemocnění, dopink, těžké životní situace a jejich zvládání manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy a působení sekt	
Osobnostní a sociální rozvoj-žák si uvědomuje základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím	Osobnostní a sociální rozvoj sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem, utváření vědomí vlastní identity seberegulace a sebeorganizace činností a chování – sebeovládání, zvládání problémových situací, stanovení osobních cílů, zaujímání hodnotových postojů, řešení problémů v mezilidských vztazích psychohygienu – hledání pomoci při problémech mezilidské vztahy a komunikace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie, aktivní naslouchání, dialog, asertivní komunikace	

5.8.2 TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, která žáky provází po celou dobu školní docházky. Hlavním cílem předmětu je komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu jako významného činitele působícího na zdravotní stav a harmonický rozvoj dítěte. Tělesná výchova pomáhá žákům v poznávání vlastních pohybových možností a zájmů, současně i v poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní k sociální pohodu. Žáci zde uplatňují osvojené pohybové dovednosti v různém prostředí a s různými účinky, kdy si zvykají na rozličné sociální role, které vyžadují spolupráci, tvořivost, překonávání zábran, objektivnost, rychlé rozhodování, organizační schopnosti, i nutnou míru odpovědnosti za zdraví své i svých spolužáků. Předmět Tělesná výchova umožňuje žákům poznat vlastní pohybové přednosti i zdravotní a pohybové omezení, pochopit je, respektovat je u sebe i u jiných a aktivně je využívat nebo cíleně ovlivňovat. Tento předmět směřuje žáky od spontánního pohybu k řízené pohybové činnosti zpět k vlastní pravidelné seberealizaci v oblíbeném sportu nebo v jiné pohybové aktivitě. Žáci mají prostor k osvojování nových pohybových dovedností, k využívání různého sportovního náčiní (nářadí), k seznámení s návody pro pohybovou prevenci, korekci jednostranného zatížení nebo zdravotního oslabení i pro rozvoj zdravotně orientované tělesné zdatnosti a výkonnosti. Takový vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, úzké spolupráce a radostného prožitku z pohybového výkonu.

Významné je propojování pohybových činností s dalšími oblastmi vzdělávání, jako jsou výchova ke zdraví, hudební výchova, estetika, ekologie, etická a právní výchova, dopravní výchova apod.

Tělesná výchova plní kromě vlastních edukačních cílů (rozvojově – vzdělávacích, informačních) ještě funkci kompenzační, zdravotně-preventivní, socializační, propagační, ochrannou, rehabilitační i diagnostickou.

Kompenzační cíle tělesné výchovy jsou zaměřeny především na rozvoj takových osobnostních vlastností žáka, které napomáhají vyrovnávat rozumový deficit dětí. Jsou orientovány jak do oblasti mravní, tak i emocionálně-volní a motivační (posilujeme houževnatost, vytrvalost, cílevědomost, cvičíme vůli...), tělesnou výchovu také chápeme jako přípravu k praktické činnosti žáků.

Do rehabilitačních cílů zahrnujeme rekreační a relaxační úkoly tělesné výchovy, úkoly zdravotní tělesné výchovy (posílení odolnosti organismu, zkvalitnění oběhové a podpůrné soustavy těla, respirace a metabolismu) a v širším slova smyslu i zlepšení sociální adaptibility žáků.

Předmět Tělesná výchova v sobě z velké části integruje předmět Výchova ke zdraví.

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova se vyučuje jako samostatný předmět ve všech ročnících:

1. – 5. ročník: 2 hodiny týdně + 1 hodina z disponibilní dotace, celkem 3 hodiny týdně

6. – 9. ročník: 2 hodiny týdně

V Tělesné výchově zůstává základní organizační formou vyučovací jednotka (hodina) realizovaná v tělocvičně, současně jsou využívána i jiná sportoviště: venkovní hřiště, travnatá plocha před nemocnicí, park či areál „Hraběnka“, další formy jsou skupinová výuka, projektová výuka, týmová práce, soutěže, závody, plnění disciplín.

Hodina má z hlediska fyzické zátěže žáků většinou parabolický průběh.

Součástí Tělesné výchovy je tematický okruh Zdravotní tělesná výchova, jehož prvky jsou preventivně využívány v hodinách Tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávány žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

S ohledem na poměrně značnou rozdílnost fyziologického i mentálního vývoje jednotlivých žáků v ročníku a na velmi různou úroveň jejich pohybových schopností a dovedností, je výuka vyučovacího předmětu Tělesná výchova členěna do třech základních, na sebe navazujících etap, ty se však mezi ročníkově prolínají, opakují a postupně rozšiřují. Obsah tohoto předmětu je koncipován do tematických bloků seřazených do trojice etap korespondujících s jednotlivými stupni školy:

- etapa (1. - 3.r.) zdůrazňuje spontánní pohybové činnosti a hry i zdravotně kompenzační a relaxační činnosti s podílem hudby, rytmizace pohybu a jeho motivování.
- etapa (4. - 5.r.) je obsahově zaměřena na základní činnosti sportovních her či jiných sportů a pohybových aktivit (gymnastika, turistika, atletika), výrazně se posiluje soutěživý moment a organizační složky (pravidla her, úspěch a porážka...) pohybových činností.
- etapa (6. - 9.r.) staví především na realizaci pohybových aktivit a sportů v ucelenější podobě a k směřování žáků k větší samostatnosti nejen v realizaci těchto aktivit, ale i při jejich řízení a posuzování.

Na 2.stupni probíhá výuka odděleně. V rámci projektů školy může výuka žáků i na druhém stupni probíhat koedukovaně. V rámci Tělesné výchovy na 2.stupni si žáci osvojí dovednosti v netradičních sportech, jakými jsou např. softball, florball, freesbee, orientační běh apod.

V tomto předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova: rozvoj schopností poznávání, sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, kreativita; poznávací schopnosti, mezilidské vztahy, komunikace, spolupráce a soutěživost; řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje, praktická etika – učí pravidlům vzájemné komunikace i komunikace v různých situacích, utváření optimálních mezilidských vztahů ve skupině, analýze vlastních i cizích postojů a hodnot, připravuje na řešení problémů, učí žáky rozhodování se, převzetí zodpovědnosti za svá rozhodnutí. Vytváří povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování, učí prosociálnímu chování, rozvíjí individuální i sociální dovednosti pro spolupráci. Cvičí smyslové vnímání, pozornost a soustředění, dovednost zapamatování. TV je zdrojem informací o sobě, cvičení sebekontroly, sebeovládání (1.-9.r.). Výchova demokratického občana: Občanská společnost a škola, Formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování – učí vhodnému přístupu k ostatním, k okolnímu prostředí, k nejrozličnějším problémovým situacím, rozvíjí schopnost komunikovat na základ dovedností kritického myšlení, učí naslouchat názorům druhých, vede k prohlubování empatie, ke spravedlivému posuzování, k sebeúctě, zvyšuje sebedůvěru, samostatnost, vede k asertivnímu chování a ke schopnosti učinit kompromis, vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností (1.-9.r.). Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech: Evropa a svět nás zajímá – orientuje žáky v globálních problémech souvisejících se zdravím (1.-9.r.). Environmentální výchova: Základní podmínky života, Vztah člověka k prostředí – podněcuje aktivitu, a ohleduplnost ve vztahu k prostředí, vede k uvědomování si podmínek života, přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí (1.-9.r.). Mediální výchova: Tvorba mediálního sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti – žák má vnímat média jako zdroj informací, ale i zdroj naplně volného času (1.-9.r.). Multikulturní výchova: Kulturní rozdíly, Lidské vztahy, Etnický původ, Multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity – učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat zájmy i názory ostatních (1.-9.r.).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- nabádá žáky k zodpovědnosti za jejich zdraví jako nejdůležitější životní hodnoty – žák by měl na základě znalostí učiva o člověku chránit své zdraví;
- pomáhá žákům plánovat, organizovat a vyhodnocovat jejich činnosti a dovednosti;
- podporuje u žáků zájem o pohybové aktivity;
- pomáhá žákům, aby si osvojili nové pohybové dovednosti, kultivovali svůj pohybový projev i správné držení těla a postupně usilovali o optimální rozvoj zdravotně orientované zdatnosti;
- uplatňuje individuální přístup k žákovi;
- při hodnocení používá ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace.

Kompetence k řešení problému – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- pomáhá žákům odhadnout jejich možnosti;
- nabádá žáky k vytrvalosti a rozvaze;
- podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů;
- podporuje žáky v tom, aby pozitivně prožívali osvojené pohybové činnosti a využívali je jako prostředek k překonávání aktuálních negativních tělesných či duševních stavů;
- vysvětluje žákům, jak přivolat pomoc v případě ohrožení vlastní nebo jiné osoby.

Kompetence komunikativní – podněcuje žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- zdůrazňuje „kulturní úroveň“ komunikace;
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i rodičů;
- podporuje přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií;
- nabádá žáky k čestnému jednání v duchu „fair play“;
- snaží se, aby žáci chápali, že i řeč těla je dorozumívacím prostředkem.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i ostatních

Učitel:

- posiluje v žácích sebevědomí na základě poznání a pochopení vlastní osoby;

- podporuje vzájemnou pomoc žáků a vytváří situace, kdy se žáci navzájem potřebují;
- nabádá žáky k respektování práce v kolektivu a k uvědomění si, že spolupráce vede k naplňování společného cíle;
- rozvíjí schopnost žáků zastávat v týmu různé role;
- netoleruje projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých; jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- vysvětluje žákům důvody ochrany jejich zdraví a uvědomování si významu zdravého životního stylu;
- nabádá žáky k uplatňování osvojených dovedností a postupů v rizikových situacích pro zdraví člověka;
- netoleruje sociálně patologické projevy chování (drogy, šikana, kriminalita);
- netoleruje nekamarádkské chování a odmítnutí požadované pomoci;
- dbá na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy;
- nabízí žákům vhodné pozitivní aktivity (kulturní, sportovní, rekreační) jako protipól nežádoucím sociálně patologickým jevům;
- v hodnocení žáků uplatňuje prvky pozitivní motivace.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií, nabádat žáky k ochraně svého zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich budoucích povolání

Učitel:

- nabádá žáky k tomu, aby si byli schopni uvědomit možná rizika při sportovních aktivitách, nabádá k bezpečnosti, ochraně svého zdraví a dodržování hygienických pravidel;
- podporuje zdravou soutěživost;
- pomáhá žákům najít pozitivní vztah k práci; žádnou práci netrestá, kvalitně odvedenou práci vždy chválí;
- při výuce vytváří podnětné a tvořivé pracovní prostředí, mění pracovní podmínky, žáky připravuje na nové pracovní podmínky.

Kompetence digitální – vést žáky k pochopení významu digitální technologie, využívat digitálních technologií k podpoře svého aktivního občanství a sociálního začlenění, ovládat a využívat digitální kompetence při učení i při zapojení do běžného života, vyžadovat etický, bezpečný a odpovědný přístup k využívání nástrojů digitalizace

Učitel:

- seznamuje žáky s různými možnostmi získávání poznatků (v digitálním i fyzickém prostředí) a s tím, jaký význam pro zdraví má intenzita pohybového zatížení a doba trvání pohybových aktivit (naplňování pyramidy pohybu)

- motivuje žáky k aktivnímu rozvoji a zlepšování zdravotně orientované zdatnosti pomocí dlouhodobého sledování a zaznamenávání různými digitálními přístroji, k měření základních pohybových výkonů a porovnávání s předchozími výsledky
- motivuje žáky k získávání informací v digitálním prostředí o pohybových aktivitách ve škole i v místě bydliště
- klade důraz na provádění kompenzačních cvičení, která snižují zdravotní rizika spojená s používáním digitálních technologií
- vede žáky k poznání a využívání důvěryhodných digitálních zdrojů v oblasti pohybových aktivit a sportu, k využívání digitálních technologií pro sledování, zaznamenávání a vyhodnocování pohybového režimu, výkonů i kvality pohybu jako běžné součásti pohybových aktivit a péče o zdraví

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Tělesná výchova – použito z RVP

1. stupeň – 1. období

Žák

- TV-3-1-01p zvládá podle pokynů přípravu na pohybovou činnost
- TV-3-1-04p dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách
- TV-3-1-05p reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti
 - projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám
 - zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů

1. stupeň - 2. období

Žák

- TV-5-1-01p chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu
- TV-5-1-02p zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením
- TV-5-1-03p zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
- TV-5-1-04p uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti
- TV-5-1-05p reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
- TV-5-1-06p dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play
 - zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla
 - zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy

Učivo

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ

5.1 **význam pohybu pro zdraví** – pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu

5.2 **příprava organismu** – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení

5.3 **zdravotně zaměřené činnosti** – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití

5.4 **rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu**

5.5 **hygiena při TV** – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity

5.6 **bezpečnost při pohybových činnostech** – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umývárkách, bezpečná příprava a ukládání náradí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

5.7 **pohybové hry** – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost

5.8 **základy gymnastiky** – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na náradí odpovídající velikosti a hmotnosti

5.9 **rytmické a kondiční formy cvičení pro děti** – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance

- 5.10 **průpravné úpoly** – přetahy a přetlaky
- 5.11 **základy atletiky** – rychlý běh, vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem
- 5.12 **základy sportovních her** – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů
- 5.13 **turistika a pobyt v přírodě** – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu, táboření, ochrana přírody
- 5.14 **plavání** (základní plavecká výuka) – hygiena plavání, adaptace na vodní prostředí, základní plavecké dovednosti, jeden plavecký způsob (plavecká technika), prvky sebezáchrany a dopomoci tonoucímu
lyžování, bruslení (*podle podmínek školy*) – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích
- 5.15 **další pohybové činnosti** (*podle podmínek školy a zájmu žáků*)

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

- 5.16 **kommunikace v TV** – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
- 5.17 **organizace při TV** – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- 5.18 **zásady jednání a chování** – fair play, olympijské ideály a symboly
- 5.19 **pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností** – her, závodů, soutěží
- 5.20 **měření a posuzování pohybových dovedností** – měření výkonů, základní pohybové testy
- 5.21 **zdroje informací o pohybových činnostech**

2. stupeň

Činnosti ovlivňující zdraví

Žák

- TV-9-1-02p usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí
- TV-9-1-03p cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy
- TV-9-1-04p odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem
- TV-9-1-04p vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity
- TV-9-1-05p uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného
- TV-9-1-05p uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu
 - chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti

Učivo

- 9.1 **význam pohybu pro zdraví** – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců
- 9.2 **zdravotně orientovaná zdatnost** – rozvoj zdravotně orientované zdatnosti, kondiční programy, manipulace se zatížením
- 9.3 **prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí** – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení

9.4 **hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech** – v nestandardním prostředí, první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

Žák

- TV-9-2-01 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- TV-9-2-02p posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků

Učivo

9.5 **pohybové hry** – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity

9.6 **gymnastika** – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na náradí

9.7 **estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem** – základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním; kondiční formy cvičení pro daný věk žáků; tance

9.8 **úpoly** – základy sebeobrany, základy aikido, judo, karate

9.9 **atletika** – rychlý běh, vytrvalý běh na dráze a v terénu, základy překážkového běhu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem, vrh koulí

9.10 **sportovní hry** (*alespoň dvě hry podle výběru školy*) – herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, herní systémy, utkání podle pravidel žákovské kategorie

9.11 **turistika a pobyt v přírodě** – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli chodce a cyklisty, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce; přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla

9.12 **plavání** (*podle podmínek školy – zdokonalovací plavecká výuka, pokud neproběhla základní plavecká výuka, musí předcházet adaptace na vodní prostředí a základní plavecké dovednosti*) – další plavecké dovednosti, další plavecký způsob (plavecká technika), dovednosti záchranného a branného plavání, prvky zdravotního plavání a plaveckých sportů, rozvoj plavecké vytrvalosti

9.13 **lyžování, snowboarding, bruslení** (*podle podmínek školy*) – běžecké lyžování, lyžařská turistika, sjezdové lyžování nebo jízda na snowboardu, bezpečnost pohybu v zimní horské krajině, jízda na vleku; (*popř. další zimní sporty podle podmínek školy*)

9.14 **další (i netradiční) pohybové činnosti** (*podle podmínek školy a zájmu žáků*)

Činnosti podporující pohybové učení

Žák

- TV-9-3-01p užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka
- TV-9-3-02 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- TV-9-3-03 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- TV-9-3-04p rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka
- TV-9-3-05p sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je
- TV-9-3-06p spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

Učivo

- 9.15 **komunikace v TV** – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, značky, základy grafického zápisu pohybu, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech
- 9.16 **organizace prostoru a pohybových činností** – v nestandardních podmínkách; sportovní výstroj a výzbroj – výběr, ošetřování
- 9.17 **historie a současnost sportu** – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta
- 9.18 **pravidla osvojovaných pohybových činností** – her, závodů, soutěží
- 9.19 **zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech**
- 9.20 **měření výkonů a posuzování pohybových dovedností** – měření, evidence, vyhodnocování

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA (prvky ZdrTV jsou využívány v povinné TV)

1. stupeň – 1. období

Žák

- ZTV-5-1-01 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech, zaujímá správné základní cvičební polohy
- ZTV-5-1-02 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

1. stupeň – 2. období

Žák

- ZTV-5-1-01 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
- ZTV-5-1-02 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele
- ZTV-5-1-03 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením

Učivo

ČINNOSTI A INFORMACE PODPORUJÍCÍ KOREKCE ZDRAVOTNÍCH OSLABENÍ

- 5.1 **zdravotní oslabení** – konkrétní zdravotní oslabení žáka, prevence, pohybový režim, vhodné oblečení a obutí pro ZdrTV, zásady správného držení těla, dechová cvičení, vnímání pocitů při cvičení, nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení)

SPECIÁLNÍ CVIČENÍ

- 5.2 **základy speciálních cvičení** – základní cvičební polohy, základní technika cvičení, soubor speciálních cvičení pro samostatné cvičení

(Vzhledem k ucelenému systému speciálních cvičení, který je shodný pro 1. i 2. stupeň, je formulováno učivo tohoto tématu jen na 2. stupni s předpokladem využití v celém základním vzdělávání.)

VŠEOBECNĚ ROZVÍJEJÍCÍ POHYBOVÉ ČINNOSTI

- 5.3 **pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV** – s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení

2. stupeň

Žák

- ZTV-9-1-01 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
- ZTV-9-1-02 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
- ZTV-9-1-03p vyhýbá se činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

Učivo

ČINNOSTI A INFORMACE PODPORUJÍCÍ KOREKCE ZDRAVOTNÍCH OSLABENÍ

9.1 **základní druhy oslabení, jejich příčiny a možné důsledky** – základní pojmy osvojovaných činností, prevence a korekce oslabení, denní režim z pohledu zdravotního oslabení, soustředění na cvičení, vědomá kontrola cvičení, nevhodná cvičení a činnosti (kontraindikace zdravotních oslabení)

SPECIÁLNÍ CVIČENÍ

9.2 **oslabení podpůrně pohybového systému (A)** – poruchy funkce svalových skupin (A1); poruchy páteře – odchylky předozadního zakřivení (A2) a vybočení páteře do stran (A3); poruchy stavby dolních končetin (A4): lokální a celková relaxace; správné držení hlavy, pletence ramenního, pánve, kolen; protažení prsních a bederních svalů, zadní strany stehů a ohybačů kyčle; posilování šíjového, mezilopatkového, břišního, hýžd'ového, stehenního a lýtkového svalstva, vzpřimovačů trupu; zvýšení kloubní pohyblivosti a rozsahu pohybu; uvolňování páteře; rotační cvičení; správný dýchací stereotyp

9.3 **oslabení vnitřních orgánů (B)** – oslabení oběhového a dýchacího systému (B1); oslabení endokrinního systému (B2); obezita (B3); ostatní oslabení vnitřních orgánů (B4): (kromě cvičení ze skupiny A) rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů; hrudní a brániční dýchání při zvýšené zátěži; adaptace na zvýšenou zátěž; cvičení koordinace a rovnováhy

9.4 **oslabení smyslových a nervových funkcí (C)** – oslabení zraku (C1); oslabení sluchu (C2); neuropsychická oslabení (C3): (kromě cvičení ze skupiny A) adaptace srdečně-cévního a dýchacího systému; koordinace pohybu; rovnovážné polohy; rozvoj sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu; cvičení s hudebním doprovodem; orientace v prostoru; zraková lokalizace, rychlost zrakového vnímání

VŠESTRANNÉ ROZVÍJEJÍCÍ POHYBOVÉ ČINNOSTI

9.5 **pohybové činnosti v návaznosti na vzdělávací obsah TV** – s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení

Očekávané výstupy vyučovacího předmětu Tělesná výchova

Tělesná výchova – 1. – 3. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Žák • zvládá s malou pomocí podle pokynů přípravu na pohybovou činnost • dodržuje základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a má osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách • reaguje s malou pomocí na základní pokyny a povely k osvojované činnosti • projevuje kladný postoj k motorickému učení a pohybovým aktivitám • zvládá základní způsoby lokomoce a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů	Činnosti ovlivňující zdraví • význam pohybu pro zdraví – pohyb. režim – délka, intenzita, spontánní hry a činnosti • příprava organismu • zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, cvičení dechová, relaxační, koordinační, průpravná, psychomotorická • rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, koordinace pohybu • hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity • bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, základy první pomoci v podmínkách TV Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností • pohybové hry – jednotlivci, dvojice, skupina, hry s náčiním i bez, motivační hry, vytváření vlastních modifikací osvojených pohybových her • základní gymnastika – průpravná cvičení, jednoduchá akrobatická cvičení, cvičení s náčiním a na nářadí • rytmické a kondiční cvičení – vyjádření hudby pohybem, jednoduché tanečky, sladění jednoduchých pohybů s hudbou • základy atletiky – průpravné činnosti, rychlostní a vytrvalostní běh, skok do dálky, hod míčkem • základy sportovních her – průpravné hry, manipulace s míčem • turistika a pobyt v přírodě – přesun a chůze v terénu, ochrana přírody • pobyt v zimní přírodě – hry na sněhu, bobování, základy bezpečnosti • plavání (základní plavecká výuka) Činnosti podporující pohybové učení • organizace při TV • komunikace v TV – základní terminologie osvojovaných činností, smluvené signály a povely • pravidla – her, soutěží • zásady jednání a chování – fair play • měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy	Hv,Vv,Prv

Očekávané výstupy: Tělesná výchova – 1. stupeň, 2. období

Žák

- chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením
- zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností
- uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti
- reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti
- dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play
- zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla
- zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy

Tělesná výchova – 4. – 5. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Žák • chápe význam tělesné zdatnosti pro zdraví a začleňuje pohyb do denního režimu • zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním svalovým oslabením • zdokonaluje základní pohybové dovednosti podle svých pohybových možností a schopností • uplatňuje hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti	Činnosti ovlivňující zdraví • význam pohybu pro zdraví – pohybový režim, délka a intenzita • příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, protahovací cvičení • zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, průpravná koordinační, kompenzační, relaxační, psychomotorická, dechová a jiná cvičení • rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností • hygiena při TV – vhodné oblečení a obuv pro pohybové aktivity, hygiena cvičebního prostředí • bezpečnost při pohybových činnostech – v různém prostředí,	

• reaguje na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti • dodržuje pravidla her a jedná v duchu fair play • zlepšuje svou tělesnou kondici, pohybový projev a správné držení těla • zvládá podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončení činnosti a umí využívat cviky na odstranění únavy	pravidla první pomoci při úrazech v podmínkách TV Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností • pohybové hry – jednotlivci, dvojice, skupina, s různým náčiním i bez náčiní • základy gymnastiky – průpravná cvičení, jednoduchá akrobatická cvičení, cvičení s náčiním a na nářadí • rytmická a kondiční cvičení – vyjádření rytmu pohybem, jednoduché tanečky, sladění pohybu s hudbou • základy atletiky – průpravné atletické činnosti, rychlostní a vytrvalostní běh, skok do dálky, hod míčkem • základy sportovních her – průpravné hry, základy manipulace s míčem, pálkami, raketou, hokejkou • turistika a pobyt v přírodě – chování v přírodě, ochrana přírody, chůze v terénu • pobyt v zimní přírodě – hry na sněhu, základní techniky pohybu a bezpečnosti při jízdě na bobech, saních, bruslích • další pohybové činnosti a netradiční sporty – ringo, florbal, soft tenis, stolní tenis • průpravná úpolová cvičení – přetahy, přetlaky, odpory Činnosti podporující pohybové učení • organizace při TV – základní organizační činnosti • komunikace v TV – základní odborná tělocvičná terminologie osvojovaných činností • pravidla – hry, soutěže • zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly • měření a posilování pohybových dovedností – základní pohybové testy, měření výkonnosti • informace o pohybových činnostech	
--	---	--

Očekávané výstupy: Tělesná výchova – 2. stupeň

Činnosti ovlivňující zdraví

Žák

- usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí
- cíleně se připraví na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem
- vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity
- uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu raněného
- uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu
- chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

Žák

- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků

Činnosti podporující pohybové učení

Žák

- užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka
- sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je
- spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

Tělesná výchova – 6. – 9. ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Činnosti ovlivňující zdraví – žák • usiluje o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností základních sportovních odvětví včetně zdokonalování základních lokomocí • se cíleně připravuje na pohybovou činnost a její ukončení; využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy • odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem • vhodně reaguje na informace o znečištění ovzduší a tomu přizpůsobuje pohybové aktivity • uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládat zajištění odsunu raněného • uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu • chápe zásady zatěžování; jednoduchými zadanými testy změří úroveň své tělesné zdatnosti • uplatňuje základní zásady poskytování první pomoci a zvládá zajištění odsunu zraněného • uplatňuje bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu	Činnosti ovlivňující zdraví • význam pohybu pro zdraví – pohybový režim, pohybové aktivity, rekreační sport • rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností • prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení, cvičení ke správnému držení těla, korekce jednostranného zatížení a jiná zdravotně zaměřená cvičení • hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech – hygiena, vhodné oblečení a obutí v nestandardním prostředí, improvizované ošetření a odsun raněného • zdravotně orientovaná zdatnost – kondiční programy, manipulace se zatížením	Ov,Př

Tělesná výchova – 6. – 9. ročník /2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností – žák • zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a aplikuje je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech • posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí příčiny nedostatků Činnosti podporující pohybové učení – žák • užívá osvojovanou odbornou terminologii na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka • naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu • dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji • rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka • sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony a vyhodnotí je • spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností • pohybové hry s různým zaměřením, netradiční pohybové hry • gymnastika – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na náradí • rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem – kondiční cvičení s hudbou, tance • průpravné úpoly – střehový postoj • atletika – starty, rychlý a vytrvalý běh na dráze i v terénu, skok do dálky, skok do výšky, hod míčkem • sportovní hry • turistika a pobyt v přírodě – chůze v terénu, ochrana přírody • pobyt v zimní přírodě – bruslení, bezpečnost pohybu, turistika • další netradiční pohybové činnosti (podle podmínek školy a zájmu dětí) Činnosti podporující pohybové učení • komunikace v Tv-tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných poh. činnostech • historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci • pravidla her • měření výkonů a posuzování pohybových dovedností	Hv, Př, Ov

5.9 Člověk a svět práce

5.9.1 PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí v základním vzdělávání, je realizována v průběhu celého vzdělávání prostřednictvím vyučovacího předmětu Pracovní vyučování a je určena všem žákům, chlapcům i dívkám. Vzdělávací oblast zahrnuje široké spektrum manuálních činností, při kterých žáci získávají soubor vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Systematicky ovlivňuje rozvoj motoriky a vytváření pracovních dovedností žáka a přispívá ke správné volbě povolání a k plnému společenskému uplatnění. Koncepce vzdělávání vychází z konkrétních životních situací, v nichž žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou v jejich rozmanitých podobách a v širších souvislostech. Žáci pracují samostatně i v týmu.

5.9.1.2 Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Vyučovací předmět Pracovní vyučování se vyučuje jako samostatný předmět od 1. ročníku na 1. i 2. stupni:

1. – 2.ročník: 1 hodina týdně + 1 hodina z disponibilní dotace, celkem 2 hodiny týdně
3. - 5. ročník: 1 hodina týdně + 1 hodina z disponibilní dotace, celkem 2 hodiny týdně
6. ročník: 3 hodiny + 1 hodina z disponibilní dotace, celkem 4 hodiny týdně
7. – 8. ročník: 4 hodiny týdně z disponibilní dotace, celkem 4 hodiny týdně
9. ročník: 3 hodiny týdně z disponibilní dotace + 1 z druhého cizího jazyka, celkem 4 hodiny týdně

Při praktických činnostech v období 1. – 4. ročníku je vhodné práci individualizovat nebo pracovat s dětmi ve skupinkách a přitom dbát důsledně na bezpečnost žáků. Od 6. ročníku se mohou žáci dělit na pracovní skupiny dívek a chlapců dle věku, dle potřeb může k tomuto dělení skupin být přiřazen i 5. ročník nebo mohou být skupiny smíšené.

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně nabádáni k dodržování zásad bezpečnosti, hygieny při práci, k ukázněnosti při pracovních činnostech, k soustředění se na práci. Při činnostech si navzájem povídají, co dělají, s čím pracují, jak určitou činnost provádějí. Tak se praktické činnosti spojují s rozvojem poznání a řeči.

Výuka probíhá vzhledem k materiálně technickým podmínkám školy z převážné části ve třídách a z části v odborných učebnách školy (školní dílna, cvičná kuchyně), formou exkurzí, v okolí školy. Škola nemá k dispozici školní pozemek.

Výběr a způsob realizace jednotlivých tematických okruhů závisí na výběru učitele, na aktuálních podmínkách školy a materiálním vybavení, na ročním období a na schopnostech žáků v daných pracovních skupinách.

1. stupeň

Obsah vzdělávací oblasti je na 1. stupni rozdělen na čtyři tematické okruhy: Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce (pouze v rámci třídy, popř. dílny), Příprava pokrmů. Praktické činnosti na 1. stupni jsou vyučovacím předmětem s úzkými vazbami na ostatní předměty. Výuka komplexním způsobem přispívá k rozvoji žáků. Rozvíjí jejich motorické schopnosti, manuální dovednosti a pracovní návyky. Žáci jsou nabádáni

spolupracovat, organizovat svou práci i práci spolužáků, pracovat v týmu. Při výuce jsou upřesňovány představy žáků o věcech a jevech, o kterých hovoří při vyučování ve všech ostatních předmětech. Poznatky o nich prakticky využívají.

V tematickém okruhu Práce s drobným materiálem by měly být praktické činnosti zvláště v 1. období spojovány s ostatními vyučovacími předměty. Měly by učivo ostatních předmětů ztvárňovat, pomáhat k pochopení probíraných pojmů. Jedná se především o práci s přírodním materiálem jako jsou různé přírodniny, krabičky, dřívka apod., které žáci zpracovávají různými technikami práce jako např. propichováním, navlékáním, spojováním. Dále pracují s papírem a kartonem, modelovací hmotou, textilem, drátem apod..

V tematickém okruhu Konstrukční činnosti žáci sestavují jednoduché modely z konstrukční stavebnice z plastů, pracují podle předlohy i podle vlastní představy, užívají správné názvy nástrojů a součástí stavebnice. Patří sem především stavby podle předlohy z kostek, stavby podle fantazie žáků (práce individuální i skupinová), sestavování obrázků podle předlohy, později sestavují prostorové modely kartónových vystřihovánek.

V tematickém okruhu Pěstitelské práce se žáci seznamují s pracemi na zahradě – školním pozemku – pouze teoreticky, pomocí videí a internetu. Dále se seznamují s nářadím, které by měli správně pojmenovat, vědět, jak je správně používat, a které jednoduché zahradnické práce lze s nimi vykonávat - pouze teoreticky, pomocí videí a internetu. Dále ošetřovat pokojové rostliny, které by měli správně pojmenovat, rozmnožovat, přesazovat, zalévat, kypřit, omývat jim listy, odstraňovat odumřelé části, plít, (přihnojovat), prakticky sledovat podmínky pro život rostlin. Seznamují se s léčivými rostlinami, jejich názvy, sběrem, sušením, skladováním a využitím.

V tematickém okruhu Příprava pokrmů se žáci seznamují se zásadami správné výživy, správného stolování a společenského chování při stolování. Připravují jednoduchý pokrm, používají správné kuchyňské náčiní a budou ho správně pojmenovávat, upravují stůl pro jednoduché stolování, udržují pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržují základy hygieny bezpečnosti práce, poskytují první pomoc při úrazu v kuchyni.

2. stupeň

Obsah vzdělávací oblasti je na 2. stupni rozdělen do sedmi tematických okruhů: Práce s technickými materiály, Design a konstruování, Pěstitelské práce a chovatelství, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Práce s laboratorní technikou, Využití digitálních technologií, Svět práce. Tematický okruh Svět práce je určen výhradně žákům 8. a 9. ročníku (s možností realizace od 7. ročníku). Výuka na 2. stupni se cíleně zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení tvořivých schopností, dovedností a návyků, nabádá žáky k pozitivnímu vztahu k práci. V závislosti na věku žáka se postupně buduje systém, který žákům poskytuje důležité informace ze sféry výkonu práce, pomáhá jim při odpovědném rozhodování o dalším profesním zaměření. Žáci si osvojují základy technologické kázně, bezpečnosti práce, organizace práce a prostředí. Začínají si vytvářet základy technického myšlení.

V tematickém okruhu Práce s technickými materiály žáci získávají základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech, zejména při ručním opracování materiálu. Provádějí jednoduché práce s technickými materiály, pracují s jednoduchou dokumentací, orientují se v pracovních postupech a návodech. Získávají pozitivní vztah k práci a odpovědný a tvořivý postoj k vlastní činnosti a její kvalitě.

Tematický okruh Design a konstruování rozvíjí u žáků fantazii, konstruktivní myšlení, žáci sestavují model podle jednoduchého návodu, náčrtu, plánu nebo jednoduchého programu. Provádějí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení.

V tematickém okruhu Pěstitelské práce, chovatelství si žáci volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin (zelenina – sadba, osivo, sazenice, pokojové květiny, okrasné květiny, koření, léčivé rostliny, rostliny jedovaté), používají k tomu vhodné pracovní pomůcky a provádějí jejich jednoduchou údržbu. Upevňují poznatky o základních podmínkách pro pěstování rostlin. Získávají základní znalosti o chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty.

V tematickém okruhu Provoz a údržba domácnosti získávají základní znalosti a dovednosti potřebné k vedení domácnosti, prohlubují a upevňují si základy ručních prací, zacházení s pracími a čistícími prostředky, poznávají a osvojují si správné ovládání kuchyňských spotřebičů, včetně jejich údržby, bezpečnosti provozu. Jsou nabádáni k dodržování základních hygienických a bezpečnostních pravidel a předpisů a osvojují si poskytnout první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií.

V tematickém okruhu Příprava pokrmů žáci získávají orientaci v základním vybavení kuchyně, seznamují se s druhy potravin, jejich nákupem, uskladněním, poznávají způsoby konzervací, zásady správné výživy. Připravují samostatně jednoduchý teplý i studený pokrm, prostírají a servírují, rozlišují slavnostní tabuli od běžného stolování.

Tematický okruh Svět práce seznamuje žáky s druhy povolání, s druhy pracovišť, s pracovními činnostmi, s náplněmi učebních a studijních oborů, informuje je o dalším vzdělávání. Poskytuje jim základní informace o právech a povinnostech zaměstnanců a zaměstnavatelů, připravuje je na pohovory u zaměstnavatele, navštěvují úřad práce, informační a poradenské středisko pro volbu povolání.

V předmětu se mohou realizovat tematické okruhy průřezových témat: Osobnostní a sociální výchova: Mezilidské vztahy – zásady slušnosti, tolerance a odpovědného jednání, řešení problémů samostatně a odpovědně, Poznávací schopnosti - orientovat se v sobě samém, rozvíjet dovednosti a schopnosti, komunikace - společná komunikace, spolupráce a soutěživost – rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci (1.-9.r.); Environmentální výchova: Lidské aktivity a problémy životního prostředí – pozorovat a popisovat okolní prostředí, získávat informace o ekologické problematice, získané poznatky kriticky zvažovat a domýšlet možné důsledky, provádět konkrétní pracovní aktivity ve prospěch životního prostředí, Vztah člověka k prostředí - péče o zeleň, třídění odpadů, zlepšování okolního prostředí (1.-9.r.); Multikulturní výchova: Kulturní rozdíly – seznámení s cizí kuchyní, jejich zvyky (5.-9.r.); Mediální výchova: vyhledávání informací na internetu a v brožurách (informace ohledně povolání, recepty, zvyky)(5.-9.r.).

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení – umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení

Učitel:

- pozoruje pokrok u všech žáků;
- ukazuje žákům vlastnosti materiálů a surovin na praktických modelech, vysvětluje jejich použitelnost;
- používá vhodné nástroje, nářadí a pomůcky při práci;
- předává zkušenosti z různých pracovních oblastí na praktických ukázkách;
- vysvětluje žákům výhody, které plynou s pořizováním si náčrtků při nejruznějších činnostech.

Kompetence k řešení problému – podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

Učitel:

- seznamuje žáky s možnostmi poradenství v oblasti volby dalšího studia nebo profesní orientace;
- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů;
- se snaží u žáků rozvíjet tvořivost, nabádá je k uplatňování vlastních nápadů;
- nabádá žáky k promýšlení pracovních postupů při plnění zadaných úkolů a k vymýšlení alternativních postupů.

Kompetence komunikativní – podněcovat žáky k otevřené a všestranné komunikaci

Učitel:

- používá správnou terminologii a vyžaduje totéž i po žácích;
- rozšiřuje žákům slovní zásobu v oblasti pracovních nástrojů, nářadí, pomůcek;
- vytváří prostor k vyjádření názoru žáků;
- umožňuje žákům hovořit o poznaných souvislostech a zkušenostech z jejich života.

Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

Učitel:

- umožňuje žákům práci ve dvojici nebo v malé skupině;
- vytváří podmínky pro takovou práci, při které žáci respektují jeden druhého, vzájemně spolupracují;
- přiřazuje žákům různé role v pracovní skupině;
- vytváří přátelské klima při hodinách.

Kompetence občanské – vychovávat žáky jako zodpovědné a svobodné občany plnící si své povinnosti, uplatňující svá práva a respektující práva druhých, jako osobnosti zodpovědné za svůj život a své zdraví, jako ohleduplné bytosti schopné a ochotné účinně pomoci v různých situacích

Učitel:

- vytváří u žáků pozitivní vztah k práci a nabádá je k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce;
- umožňuje všem žákům zažít úspěch;
- umožňuje žákům, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo své výsledky práce;
- respektuje u žáků tvořivý přístup při plnění zadaných úkolů.

Kompetence pracovní – vytvářet u žáků pozitivní vztah k práci, vysvětlit správnost použití vhodných materiálů, nástrojů a technologií při práci, nabádat žáky k ochraně zdraví při práci, pomoci žákům při volbě jejich povolání

Učitel:

- zohledňuje rozdíly v pracovním tempu jednotlivých žáků a podle potřeby žákům v činnostech pomáhá;
- seznamuje žáky se správným, zodpovědným a bezpečným zacházením se všemi pracovními pomůckami, nástroji a nářadím;
- předkládá žákům srovnání hospodárnosti různých postupů, které vedou ke stejnému cíli;
- seznamuje žáky s konkrétními aktivitami od záměrů až po jejich realizaci;
- vytváří prostor pro přijímání promyšlených rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesní orientaci;
- ukazuje žákům správné způsoby užití materiálů a pracovních nástrojů;
- nabádá žáky ke snaze o provedení práce v co nejlepší kvalitě;
- při vyhledávání možných rizik při různých činnostech ukazuje žákům cestu k jejich minimalizaci;
- vyžaduje dodržování obecných pravidel bezpečnosti a hygieny práce včetně používání ochranných pracovních prostředků.

Očekávané výstupy vzdělávacího oboru Člověk a svět práce – použito z RVP

1. stupeň – 1. období

Práce s drobným materiálem

Žák

- ČSP-3-1-01p zvládá základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami; vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
- ČSP-3-1-02 pracuje podle slovního návodu a předlohy

1. stupeň – 2. období

- ČSP-5-1-01p vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu
- ČSP-5-1-02p využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii
- ČSP-5-1-03 volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- ČSP-5-1-04p udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění

Učivo

5.1 vlastnosti materiálu (přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)

5.2 pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití

5.3 jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce

5.4 lidové zvyky, tradice, řemesla

Konstrukční činnosti

1. stupeň – 1. období

Žák

- ČSP-3-2-01 zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

1. stupeň – 2. období

Žák

- ČSP-5-2-01 provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- ČSP-5-2-02 pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- ČSP-5-2-03p udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu
- užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky

Učivo

5.5 stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů

5.6 práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

Pěstitelské práce

1. stupeň – 1. období

Žák

- ČSP-3-3-01p provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky
- ČSP-3-3-02 pečuje o nenáročné rostliny

1. stupeň – 2. období

Žák

- ČSP-5-3-01p dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin
- ČSP-5-3-02p ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování
- ČSP-5-3-03 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- ČSP-5-3-04p dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě

Učivo

- 5.7 základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo
- 5.8 pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)
- 5.9 pěstování pokojových rostlin
- 5.10 rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie

Příprava pokrmů

1. stupeň – 1. období

Žák

- ČSP-3-4-01p upraví stůl pro jednoduché stolování
- ČSP-3-4-02 chová se vhodně při stolování

1. stupeň - 2.období

Žák

- ČSP-5-4-01p uvede základní vybavení kuchyně
- ČSP-5-4-02 připraví samostatně jednoduchý pokrm
- ČSP-5-4-03p dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování
- ČSP-5-4-04 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni
- uplatňuje zásady správné výživy

Učivo

- 5.11 základní vybavení kuchyně
- 5.12 výběr, nákup a skladování potravin
- 5.13 jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování
- 5.14 technika v kuchyni – historie a význam

2. stupeň

Práce s technickými materiály

Žák

- ČSP-9-1-01p získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech; provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- ČSP-9-1-02 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- ČSP-9-1-03p organizuje svoji pracovní činnost
- ČSP-9-1-04p pracuje s jednoduchou technickou dokumentací, orientuje se v pracovních postupech a návodech
- ČSP-9-1-05 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu
 - rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti
 - zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu
 - správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky
 - dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku
 - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytuje první pomoc při drobném úrazu

Učivo

9.1 vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity)

9.2 pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování

9.3 jednoduché pracovní operace a postupy

9.4 organizace práce, důležité technologické postupy

9.5 technické náčrty a výkresy, technické informace, návody

9.6 úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla

Design a konstruování

Žák

- ČSP-9-2-01p sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model
- ČSP-9-2-03p ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
- ČSP-9-2-04 dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

9.7 stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž

9.8 návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program

Pěstitelské práce, chovatelství

Žák

- ČSP-9-3-01 volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- ČSP-9-3-02p pěstuje a ošetřuje květiny v interiéru a využívá je k výzdobě
- ČSP-9-3-03 používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu

- ČSP-9-3-04 prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- ČSP-9-3-05p dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami

Učivo

- 9.9 **základní podmínky pro pěstování** – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy
- 9.10 **zelenina** – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny
- 9.11 **okrasné rostliny** – základy ošetřování pokojových květů, pěstování vybraných okrasných dřevin a květů; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květů
- 9.12 **ovocné rostliny** – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování
- 9.13 **léčivé rostliny, koření** – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie
- 9.14 **chovatelství** – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty

Provoz a údržba domácnosti

Žák

- ČSP-9-4-01p provádí jednoduché operace platebního styku
- ČSP-9-4-02 ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- ČSP-9-4-03p správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti
- ČSP-9-4-04p dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií

Učivo

- 9.15 **finance, provoz a údržba domácnosti** – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace, spotřebiče v domácnosti
- 9.16 **elektrotechnika v domácnosti** – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem

Příprava pokrmů

Žák

- ČSP-9-5-01 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- ČSP-9-5-02p připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy
- ČSP-9-5-03p dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu
- ČSP-9-5-04 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

Učivo

- 9.17 **kuchyně** – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu
- 9.18 **potraviny** – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku
- 9.19 **příprava pokrmů** – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů
- 9.20 **úprava stolu a stolování** – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole

Práce s laboratorní technikou

Žák

- ČSP-9-6-01p vybere a prakticky využívá pracovní postup konkrétní laboratorní činnosti a dodrží kázeň při práci s přístroji, zařízením a pomůckami nutnými pro konání pozorování, měření, experimentu
- ČSP-9-6-04p dodržuje hygienu práce a zásady bezpečné práce s laboratorní technikou, příslušnými nástroji, přístroji a pomůckami při laboratorních činnostech

Učivo

9.21 základní laboratorní postupy a metody

9.22 základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky

Využití digitálních technologií

Žák

- ČSP-9-7-01p ovládá základní funkce vybraných digitálních zařízení, postupuje podle návodu k použití, při problémech vyhledá pomoc či expertní službu
- ČSP-9-7-02p propojuje vzájemně jednotlivá vybraná digitální zařízení
- ČSP-9-7-03p pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi v situacích, které odpovídají okruhu jeho zájmů a potřeb
- ČSP-9-7-04 ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením
- ČSP-9-7-05 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální technikou a poskytne první pomoc při úrazu

Učivo

9.23 **digitální technika** – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, CD a DVD přehrávače, e-kniha, mobilní telefony

9.24 **digitální technologie** – bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, Wi-Fi), navigační technologie

9.25 **počítačové programy pro zpracovávání hlasových a grafických informací** – úpravy, archivace, střih; operační systémy, vzájemná komunikace zařízení

9.26 **mobilní služby** – operátoři, tarify

Svět práce

(8. a 9. ročník)

Žák

- ČSP-9-8-01p orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí, v učebních oborech a středních školách
- ČSP-9-8-02p posoudí své možnosti v oblasti profesní, případně pracovní orientace přihlédnutím k potřebám běžného života
- ČSP-9-8-03p využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného dalšího vzdělávání
- ČSP-9-8-04p prokáže v modelových situacích prezentaci své osoby při ucházení se o zaměstnání - byl seznámen s právy a povinnostmi zaměstnanců a zaměstnavatelů
- byl seznámen s možnostmi využití poradenské pomoci v případě neúspěšného hledání zaměstnání

Učivo

9.27 **trh práce** – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce

9.28 **volba profesní orientace** – základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace, informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb

9.29 **možnosti vzdělávání** – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby

- 9.30 **zaměstnání** – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce, práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů
- 9.31 **podnikání** – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Pracovní vyučování

Pracovní činnosti – 1. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Práce s drobným materiálem: žák • zvládá s malou pomocí základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami • vytváří s malou pomocí jednoduchými postupy různé předměty z tradičních a netradičních materiálů • pracuje s malou pomocí podle slovního návodu a předlohy	Práce s drobným materiálem • vlastnosti materiálu – ohýbání papíru, stříhání, spojování, skládání, navlékání, slepování, modelování, vytrhávání • pracovní pomůcky a nástroje: nitě, korálky, suché plody, špejle, lepidlo, nůžky, jehla, model. hmota, tiskátka • lidové zvyky – aktuálně vzhledem k ročnímu období	VV, Prv
Konstrukční činnosti: žák • zvládá s malou pomocí elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	Konstrukční činnosti • stavebnice z plastů – jednoduché modely • práce s předlohou i dle fantazie • seznámení s názvy nástrojů a součástí stavebnic	Prv
Pěstitelské práce: žák • provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a s malou pomocí dokáže popsat jeho výsledky jeho výsledky • pečuje o nenáročné rostliny	Pěstitelské práce • pozorování výsevu semen • pozorování růstu rostlin zeleniny • pozorování okrasných a léčivých rostl. • pozorování pěstování pokoj. rostl.	Prv, Vv
Příprava pokrmů: žák • chová se vhodně při stolování	Příprava pokrmů • stolování – úprava stolu, mytí, utírání, uklízení nádobí • pravidla správného stolování	Prv

Pracovní činnosti – 2. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Práce s drobným materiálem: žák • zvládá s mírnou pomocí základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami • vytváří s mírnou pomocí jednoduchými postupy různé předměty z tradičních a netradičních materiálů • pracuje s mírnou pomocí podle slovního návodu a předlohy	Práce s drobným materiálem • vlastnosti materiálu – ohýbání papíru, stříhání, spojování, skládání, navlékání, slepování, modelování, vytrhávání • pracovní pomůcky a nástroje: nitě, korálky, suché plody, špejle, lepidlo, nůžky, jehla, model. hmota, tiskátka • lidové zvyky – aktuálně vzhledem k ročnímu období	Vv, Prv, Hv
Konstrukční činnosti: žák • zvládá s mírnou pomocí elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	Konstrukční činnosti • staveb. z plastů, dřeva – jednoduché modely plošné i prostorové, práce s návodem i dle fantazie • užívání názvů nástrojů a součástí stavebnic, demontáž	Prv
Pěstitelské práce: žák • provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popsat jeho výsledky • pečuje o nenáročné rostliny	Pěstitelské práce • spolupráce při pěstování rostlin ze semen v místnosti a na zahradě, při pěstování pokojových rostlin • podmínky pro pěstování pokoj. rostlin • spolupráce při sklizni zeleniny na zahradě (podzim) • spolupráce při výsevu zeleniny na zahradě (jaro)	Prv, Vv
Příprava pokrmů: žák • upraví s mírnou pomocí stůl pro jednoduché stolování • chová se vhodně při stolování	Příprava pokrmů • stolování – úprava stolu, mytí, utírání nádobí • pravidla správného stolování	Prv

Pracovní činnosti – 3. ročník		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Práce s drobným materiálem: žák • zvládá základ. manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami • vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů • pracuje podle slovního návodu a předlohy	Práce s drobným materiálem • vlastnosti materiálu – ohýbání papíru, stříhání, spojování, skládání, navlékání, slepování, modelování, vytrhávání • pracovní pomůcky a nástroje: nitě, korálky, suché plody, špejle, lepidlo, nůžky, jehla, model. hmota, tiskátka • lidové zvyky – aktuálně vzhledem k ročnímu období • organizace práce – pořádek na lavici, úklid lavice	Prv, Vv, Ma
Konstrukční činnosti: žák • zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	Konstrukční činnosti • stavebnice z plastu, dřeva... (spojování součástí) jednoduché modely • práce s návodem, předlohou i dle fantazie • užívání správných názvů nástrojů a součástí stavebnice	Prv
Pěstitelské práce: žák • provádí pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích a popíše jeho výsledky • pečuje o nenáročné rostliny	Pěstitelské práce • sklizeň zeleniny, ovoce • sběr léčivých rostlin • pěstování rostlin ze semen, ošetřování a pozorování růstu rostlin, zeleniny • pěstování pokojových rostlin, podmínky pro jejich pěstování – zalévání, kypření půdy, pěstování rostlin ze semen v místnosti i na zahradě	Prv, Vv
Příprava pokrmů: žák • upraví stůl pro jednoduché stolování • chová se vhodně při stolování	Příprava pokrmů • stolování – jednoduchá úprava stolu, úklid • pravidla správného stolování	Prv, Vv

Očekávané výstupy Pracovní činnosti – 1. stupeň – 4. - 5. ročník (2. období)

Práce s drobným materiálem: žák

- vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu
- využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
- udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění

Konstrukční činnosti: žák

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
- udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu
- užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky

Pěstitelské práce: žák

- dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin
- ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování
- volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě

Příprava pokrmů: žák

- uvede základní vybavení kuchyně
- připraví samostatně jednoduchý pokrm
- dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování
- udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni
- uplatňuje zásady správné výživy

Pracovní činnosti – 4.ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Práce s drobným materiálem: žák - vytváří s mírnou pomocí přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii - volí s mírnou pomocí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění	Práce s drobným materiálem - materiály: přírodniny, model. hmota, papír a karton, textil, drát, folie (rozměrování, stříhání, ohýbání, polepování, sešívání, užívání forem a profil. šablon, modelování - pomůcky a nástroje: nůžky, šablony, sešíváčky, špachtle, rydla, kleště - jednoduché pracovní operace a postupy - organizace práce, udržování místa v pořádku - lidové zvyky, tradice, řemesla: dle ročního období (zdobení kraslic, pletení košíků, drátování...)	Vv, Ma
Konstrukční činnosti: žák - provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - pracuje s mírnou pomocí podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu - užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky	Konstrukční činnosti - stavebnice – plošné, prostorové, konstrukční - obtížnější modely (např. pohyblivé) z konstrukční stavebnice plastové nebo kovové - prostorové modely z kartonových vystřihovánek	Ma

Pracovní činnosti – 4.ročník/2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Pěstitelské práce: žák - dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin - ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování - volí podle druhu pěstitelských činností s mírnou pomocí správné pomůcky, nástroje a náčiní - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě	Pěstitelské práce: - pěstování rostlin ze semen v místnosti a na zahradě - pěst. zeleniny (osivo, sadba) - pěst. okrasných a léčivých rostlin, koření, sběr léčivek - podmínky pro pěstování, výživa rostlin - pomůcky pro pěstování rostlin a zpracování půdy - zásady bezpečné práce s rostlinami	Vv, PŘ
Příprava pokrmů: žák - uvede s pomocí základní vybavení kuchyně - připraví s pomocí jednoduchý pokrm - dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni - uplatňuje zásady správné výživy	Příprava pokrmů - cvičná kuchyně, základní vybavení kuchyně - potraviny – výběr, nákup a skladování (orientace v cenách), druhy potravin, význam ovoce a zeleniny, jednoduchý jídelníček - estetika stolování – prostírání k snídani, obědu, večeři, mytí, utírání, uklízení nádobí, mytí potravin, rukou - ošetření drobného poranění	VI, Vv

Pracovní činnosti – 5.ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Práce s drobným materiálem: žák - vytváří přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z daného materiálu - využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem vlastní fantazii - volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při drobném poranění	Práce s drobným materiálem - materiály: přírodniny, model. hmota, papír a karton, textil, drát, folie (rozměřování, stříhání, ohýbání, polepování, sešívání, užívání forem a profil. šablon, modelování - pomůcky a nástroje: nůžky, šablony, sešívačky, špachtle, rydla, kleště slepování, práce se sádkou (odlévání, barvení, lakování) - jednoduché pracovní operace a postupy - organizace práce, udržování místa v pořádku - lidové zvyky, tradice, řemesla: dle ročního období (zdobení kraslic, pletení košíků, drátování... - pořádek na pracovišti	PŘESAHY Čj, Vv, Ma, Hv
Konstrukční činnosti: žák - provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž - pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - udržuje pořádek na svém pracovním místě, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při drobném úrazu - užívá jednoduché pracovní nástroje a pomůcky	Konstrukční činnosti - stavebnice – ploché, prostorové, konstrukční - práce s předlohou, jednoduchým náčrtem - prostorové modely z kartonových vystřihovánek	

Pracovní činnosti – 5.ročník/2		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Pěstitelské práce: žák • dodržuje základní podmínky a užívá postupy pro pěstování vybraných rostlin • ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny a provádí pěstitelská pozorování • volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu na zahradě	Pěstitelské práce: • podmínky pro pěstování rostlin • půda a její zpracování na jaře, na podzim • osivo, sadba, výživa rostlin • pěstování rostlin v místnosti (okrasné rostliny, léčivé rostliny, zelenina, koření) • pomůcky, nástroje pro pěstování rostlin a zpracování půdy • zásady bezpečné práce s rostlinami	PŘ, Čj, Vv
Příprava pokrmů: žák • uvede základní vybavení kuchyně • připraví samostatně jednoduchý pokrm • dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování při stolování • udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni • uplatňuje zásady správné výživy	Příprava pokrmů • cvičná kuchyně – nádobí, hrnce, spotřebiče • potraviny – racionální a zdravá výživa – jednoduchý jídelníček (příprava pomazánek, pohárů, salátů, mléčných pokrmů) • stolování – kultura stolování, úklid v kuchyni • běžná obsluha spotřebičů – bezpečné používání kuchyňského náčiní • první pomoc při drobném poranění v kuchyni	

Očekávané výstupy: Pracovní činnosti – 2. stupeň – 6. -9. ročník

***Práce s technickými materiály:* žák**

- získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech; provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí
- organizuje svoji pracovní činnost
- pracuje s jednoduchou technickou dokumentací, orientuje se v pracovních postupech a návodech
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu
 - rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti
 - zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu
 - správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky
 - dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku
 - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytuje první pomoc při drobném úrazu

***Design a konstruování:* žák**

- sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model
- ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení
- dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu

***Provoz a údržba domácnosti:* žák**

- provádí jednoduché operace platebního styku
- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií

***Příprava pokrmů:* žák**

- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu
- dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni

Pěstitelské práce a chovatelství: žák

- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- pěstuje a ošetřuje květiny v interiéru a využívá je k výzdobě
- používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami

Pracovní činnosti – 6. ročník/1

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Práce s technickými materiály: žák • uplatňuje s malou pomocí základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech • provádí s malou pomocí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň • dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce	Práce s technickými materiály materiály – vlastnosti, užití v praxi • vzorkovnice dřeva, druhy dřeva • kovové a nekovové materiály • plasty pracovní pomůcky – nářadí, nástroje pro ruční opracování jednoduché pracovní operace technické postupy, náčrty, návody • práce s různým materiálem • zvolení jednoduchých technologických postupů podle materiálu • základní dovednosti ručních prací	
Design a konstruování: žák • sestaví s malou pomocí podle návodu, plánu daný model • dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostními předpisy	Design a konstruování • konstrukční stavebnice – merkur – sestavování jednoduchých modelů, montáž a demontáž • práce s návodem, plánem, schématem	

Pracovní činnosti – 6. ročník/2

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Provoz a údržba domácnosti: žák • provádí s malou pomocí jednoduché operace platebního styku • ovládá s malou pomocí jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů • správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti • dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií	Provoz a údržba domácnosti: • rozpočet, příjmy, výdaje, platby, energie, voda – úspora • údržba a úklid, údržba oděvů a textilií • prací a čisticí prostředky • funkce elektrických spotřebičů • prostředky a postupy při údržbě domácnosti • funkce elektrických spotřebičů • prací a čisticí prostředky • bezpečnost provozu bezpečnost při styku s čisticími prostředky	F, Ov
Příprava pokrmů: žák • používá s malou pomocí základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče • připraví s malou pomocí jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy • dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Příprava pokrmů: • základní vybavení kuchyně • bezpečnost provozu v kuchyni • seznámení se skupinami potravin, sestavování části jídelníčku • způsoby konzervace, úprava pokrmů za studena • příprava nápojů, zásady zdravé výživy • jednoduché prostírání, zdobné prvky • chování u stolu • udržování pořádku a čistoty • seznámení s hygienou provozu	

Pracovní činnosti – 6. ročník/3

VÝSTUPY	VÝSTUPY	VÝSTUPY
Pěstitelské práce a chovatelství: žák • volí s malou pomocí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin • pěstuje a ošetřuje s malou pomocí květiny v interiéru a využívá je k výzdobě • používá s malou pomocí vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu • prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty • dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami	Pěstitelské práce a chovatelství: • základní podmínky pro pěstování rostlin, výživa rostlin, zpracování půdy • zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pro pěstování vybraných druhů zeleniny • ovoce – druhy ovocných rostlin • pěstování pokojových a okrasných květin, jednoduché aranžování a vazba květin • hygiena a bezpečnost práce • chov zvířat v domácnosti • hygiena a bezpečnost chovu kontakt se zvířaty	ČJ, Vv, Př

Pracovní činnosti – 7. ročník/1		
VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Práce s technickými materiály: žák • uplatňuje vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech • provádí s mírnou pomocí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň • dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny práce a zásady bezpečnosti	Práce s technickými materiály • praktické činnosti – seznámení s funkcí a využitím nástrojů, nářadí a pomůcek (nůžky, šablony, dláto, druhy pil, vrtáky, vrtačky, pilníky) • práce s materiálem – papír a karton, dřevo, kov, plasty • získání zákl. dovednosti ručních prací, rozpoznávání základ. kovových materiálů (ocel, měď, hliník, cín) • jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce	
Design a konstruování: žák • sestaví s mírnou pomocí podle návodu, náčrtu, plánu daný model • provádí montáž a demontáž jednoduchých zařízení • dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy	Design a konstruování • jednoduché montážní a demontážní práce např. na jízdním kole • údržba jízdního kola • seznámení s funkcí a užitím nástrojů, nářadí a pomůcek (trubkový klíč, očkový klíč, souprava na opravu vzdušnic)	
Provoz a údržba domácnosti: žák • provádí s mírnou pomocí jednoduché operace platebního styku • ovládá s mírnou pomocí jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů • správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu, používá vhodné prostředky při práci v domácnosti • dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu elektrickým proudem nebo chemikálií	Provoz a údržba domácnosti • údržba a úklid • údržba oděvů a textilií, prací a čisticí prostředky • funkce a užití elektrických spotřebičů • bezpečnost provozu • prostředky a postupy při údržbě domácnosti • funkce elektrických spotřebičů • prací a čisticí prostředky • bezpečnost provozu • bezpečnost při styku s čisticími prostředky • rozpočet, výdaje, příjmy, platby • energie, voda, úspora hotovostní a bezhotovostní platební styk	

Pracovní činnosti – 7. ročník/2

VÝSTUPY	VÝSTUPY	VÝSTUPY
Příprava pokrmů: žák • používá s mírnou pomocí základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče • připraví s mírnou pomocí jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy • dodržuje základní principy stolování a obsluhy u stolu • dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Příprava pokrmů • základ. vybavení kuchyně • bezpečnost provozu v kuchyni • skupiny potravin, sestavení jídelníčku, způsoby konzervace • úprava pokrmů za studena, některé způsoby tepelné úpravy, • příprava nápojů a pokrmů, zásady zdravé výživy • jednoduché prostírání, zdobné prvky a květiny • chování u stolu a sebeobsluha • udržovat pořádek a čistotu • dodržování hygieny provozu	Čj, F, Ov
Pěstitelské práce a chovatelství: žák • volí s mírnou pomocí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin • pěstuje a ošetřuje s mírnou pomocí květiny v interiéru a využívá je k výzdobě • používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu • prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty • dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami	Pěstitelské práce a chovatelství • zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky pro pěstování • ovocné rostliny – druhy a způsoby pěstování • léčivé rostliny, koření – pěstování vybraných rostlin, léčivé účinky, rostliny jedovaté, rostliny jako drogy a jejich zneužívání, alergie • pěstování květin v interiéru • hygiena a bezpečnost práce • pěstování a ošetřování pokojových rostlin – aranžování a jednoduchá vazba květin • chov zvířat v domácnosti • podmínky chovu • hygiena a bezpečnost chovu kontakt se zvířaty	

Pracovní činnosti – 8. ročník/1

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Práce s technickými materiály: žák • získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech; provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň • řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí • organizuje svoji pracovní činnost • pracuje s jednoduchou technickou dokumentací, orientuje se v pracovních postupech a návodech • dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu - rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti - zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu - správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky - dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku -dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytuje první pomoc při drobném úrazu	Práce s technickými materiály • praktické činnosti – využitím nástrojů, nářadí a pomůcek (nůžky, šablony, dláto, druhy pil, vrtáky, vrtačky, pilníky) • práce s materiálem – papír a karton, dřevo, kov, plasty • prohlubování zákl. dovednosti ručních prací, rozpoznávání základ. kovových materiálů (ocel, měď, hliník, cín) • technologické postupy – technické náčrty, návody, šablony • praktické činnosti se dřevem, kovem, plasty • jednoduché pracovní operace a technologické postupy, organizace práce • technologické postupy podle zpracovávaného materiálu • výroba drobných bytových doplňků • technické náčrty a výkresy, technické informace, návody • úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla	
Design a konstruování: žák • sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model • ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení • dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu	Design a konstruování • práce s návodem, předlohou, náčrtem, plánem, schématem	

Pracovní činnosti – 8. ročník/2		
VÝSTUPY	VÝSTUPY	VÝSTUPY
Provoz a údržba domácnosti: žák • provádí jednoduché pracovní postupy při základ. činnostech v domácnosti • se orientuje v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů • správně zachází s pomůckami, nástroji, náradím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu • používá vhodné prostředky při práci v domácnosti • dodržuje základní hygienická. a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu el. proudem a chemikálií	Provoz a údržba domácnosti • zacházení s pracími a čisticími prostředky • údržba a úklid, údržba oděvů a textilií • užití, ovládání, ochrana a údržba spotřebičů • prostředky, postupy při údržbě domácnosti • funkce el. spotřebičů • prací a čisticí prostředky • bezpečnost provozu • nebezpečí úrazu el. proudem a chemikálií • energie, voda, úspora	F, Ch, Ov, Čj
Příprava pokrmů: žák • používá základ. kuchyň. inventář • bezpečně obsluhuje základní spotřebiče • připravuje jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy • dodržuje základ. principy stolování a obsluhy u stolu • dodržuje zásady hygieny a bezpečné práce, poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Příprava pokrmů • základní vybavení kuchyně • bezpečnost provozu v kuchyni • skupiny potravin, sestavování jídelníčku • způsoby konzervace, základ, způsoby tepelné úpravy • příprava nápojů a pokrmů, zásady zdravé výživy • slavnostní stolování, zdobné prvky a květiny • chování a obsluha u stolu • udržování čistoty a pořádku, dodržování hygieny provozu	

Pracovní činnosti – 8. ročník/3

VÝSTUPY	VÝSTUPY	VÝSTUPY
Pěstitelské práce a chovatelství: žák • volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin • pěstuje a ošetřuje květiny v interiéru a využívá je k výzdobě • používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu • prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty • dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami	Pěstitelské práce a chovatelství • základní podmínky pro pěstování, půda, její zpracování a její ochrana, výživa rostlin a jejich ochrana • zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pro pěstování vybraných druhů zeleniny • pěstování vybraných druhů okrasných dřevin, květin • ovocné rostliny – druhy, způsoby pěstování • pokojové květiny, aranžování a jednoduchá vazba • půda a její zpracování, pomůcky při zpracování půdy • chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena chovu • léčivé rostliny a jejich účinky • jedovaté rostliny • rostliny jako drogy a jejich zneužívání	

Pracovní činnosti – 9. ročník/1

VÝSTUPY	UČIVO	PŘESAHY
Práce s technickými materiály: žák • získá základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech; provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň • řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí • organizuje svoji pracovní činnost • pracuje s jednoduchou technickou dokumentací, orientuje se v pracovních postupech a návodech • dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu – rozlišuje různé druhy materiálů a zná jejich vlastnosti – zvolí vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu – správně vybere a používá vhodné pracovní nástroje a pomůcky – dovede pracovní postupy k finálnímu výrobku	Práce s technickými materiály • rozpoznávání různých druhů materiálů – nejpoužívanější druhy dřev podle vzorkovnice – kovové materiály, litina, dural, mosaz, ocel, zinek – plasty, PVC, organické sklo, polyetylén apod. • rozpoznávání vlastnosti a užití jednotlivých druhů materiálů • technologické postupy podle zpracovávaného materiálu • výroba drobných bytových doplňků • technické náčrty a výkresy, technické informace, návody • úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla	
Design a konstruování: žák • sestaví podle návodu, náčrtu, plánu daný model • ovládá montáž a demontáž jednoduchého zařízení, provádí údržbu jednoduchých předmětů a zařízení • dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při drobném úrazu	Design a konstruování • jednoduché montážní a demontážní práce - konstrukční, elektrotechnické, sestavování mechanických modelů • práce s návodem, předlohou, plánem, náčrtem, schématem	

Pracovní činnosti – 9. ročník/2

VÝSTUPY	VÝSTUPY	VÝSTUPY
Provoz a údržba domácnosti: žák • provádí jednoduché pracovní postupy při základ. činnostech v domácnosti • se orientuje v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů • správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením, provádí drobnou domácí údržbu • používá vhodné prostředky při práci v domácnosti • dodržuje základní hygienická. a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu el. proudem a chemikálií • provádí jednoduché operace platebního styku	Provoz a údržba domácnosti • zacházení s pracími a čisticími prostředky • údržba a úklid, údržba oděvů a textilií • užití, ovládání, ochrana a údržba spotřebičů • prostředky, postupy při údržbě domácnosti • funkce el. spotřebičů • prací a čisticí prostředky • bezpečnost provozu • nebezpečí úrazu el. proudem a chemikálií • energie, voda, úspora • rozpočet, výdaje, příjmy hotovostní a bezhotovostní platební styk	F, Ch, Ov, Čj
Příprava pokrmů: žák • používá základ. kuchyň. inventář • bezpečně obsluhuje základní spotřebiče • připravuje jednoduché pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami zdravé výživy • dodržuje základ. principy stolování a obsluhy u stolu • dodržuje zásady hygieny a bezpečné práce, poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	Příprava pokrmů • základní vybavení kuchyně • bezpečnost provozu v kuchyni • skupiny potravin, sestavování jídelníčku • způsoby konzervace, základ, způsoby tepelné úpravy • příprava nápojů a pokrmů, zásady zdravé výživy • slavnostní stolování, zdobné prvky a květiny • chování a obsluha u stolu • udržování čistoty a pořádek dodržování hygieny provozu	

Pracovní činnosti – 9. ročník/3		
VÝSTUPY	VÝSTUPY	VÝSTUPY
Pěstitelské práce a chovatelství: žák • - volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin • pěstuje a ošetřuje květiny v interiéru a využívá je k výzdobě • používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu • prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty • dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu způsobeném zvířaty a při styku s jedovatými rostlinami	Pěstitelské práce a chovatelství • základní podmínky pro pěstování, půda, její zpracování a její ochrana, výživa rostlin a jejich ochrana • zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pro pěstování vybraných druhů zeleniny • pěstování vybraných druhů okrasných dřevin, květin • ovocné rostliny – druhy, způsoby pěstování • pokojové květiny, aranžování a jednoduchá vazba • půda a její zpracování, pomůcky při zpracování půdy • chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena chovu • léčivé rostliny a jejich účinky • jedovaté rostliny • rostliny jako drogy a jejich zneužívání	

6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY

6.1 HODNOCENÍ ŽÁKŮ

6.1.1 ZPŮSOB HODNOCENÍ A KLASIFIKACE

Nedílnou součástí výchovně vzdělávací práce základní školy je hodnocení a klasifikace žáků.

Hodnocení žáka má motivační, diagnostickou a regulativní funkci.

Hodnocení žáka:

- klasifikačními stupni;
- slovním hodnocením;
- kombinací klasifikace a slovního hodnocení.

Zodpovědnost za hodnocení a klasifikaci:

Prospěch

Za hodnocení prospěchu a klasifikaci odpovídá vyučující jednotlivých předmětů.

Chování

Za věcnou správnost podkladů pro klasifikaci chování žáků zodpovídá třídní učitel/ka. O snížené známce z chování rozhoduje ředitelka školy po projednání v pedagogické radě. Třídní učitel/ka prokazatelným způsobem uvědomí zákonného zástupce žáka o důvodech snížení známky z chování.

Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná.

Zásady a kritéria pro hodnocení a klasifikaci

Při celkovém i průběžném hodnocení učitel/ka uplatňuje přiměřenou náročnost a pedagogický takt vůči žákovi. Přihlíží k jeho věkovým zvláštnostem i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat ve výkonu pro určitou indispozici. Přihlíží také ke schopnostem i talentu žáka, k jeho problémům spojeným s poruchami učení a chování. Dodržuje zásadu, že výsledná známka není aritmetickým průměrem a volí takové formy zkoušení, ověřování vědomostí a dovedností i komunikace s žáky, aby bylo vyloučeno zesměšňování či stresování.

Učitel/ka posuzuje žákovy výkony komplexně v souladu se specifikou předmětu a cíli stanovenými ve školním vzdělávacím programu (popř. IVP) a vždy seznámí žáka s výsledky zkoušení, s příčinami a možnostmi nápravy případných neúspěchů.

Při hodnocení a klasifikaci učitel/ka sleduje

- Schopnost prakticky využívat vědomosti.
- Komunikační schopnosti žáka a jeho grafický projev v závislosti na specifických odlišnostech žáka, srozumitelné, souvislé a věcné vyjadřování.
- Samostatnost myšlení – chápání souvislostí, schopnost analýzy a syntézy, zdůvodnění a zobecnění.

- Schopnost samostatné práce s učebními pomůckami, s učebnicí, atlasem, tabulkami, slovníky, výpočetní technikou.
- Pevnost a trvalost osvojení podstatných poznatků, jak učivu rozumí a chápe jeho význam v širších souvislostech a zda projevuje zájem o získávání vědomostí.
- Chápání a přijímání mravních a občanských hodnot – rozeznávání dobrých a špatných názorů, postojů, činů, vnímavost k hodnotám společenství, tradic a kultuře, vztah k domovu, přírodě a životnímu prostředí, vztah k péči o své zdraví i zdraví svých spolužáků.
- Projevy a vlastnosti žáka – spolehlivost, odpovědnost, aktivita, dodržování základních norem kulturního chování a lidského soužití.

Podklady pro hodnocení a klasifikaci

- Soustavné diagnostické pozorování
- Soustavné sledování výkonů žáka a jeho připravenost na vyučování
- Analýza výsledků různých činností žáka
- Různé druhy zkoušek
- Didaktické testy
- Kontrolní písemné práce, laboratorní práce, projektové úkoly, praktické činnosti
- Konzultace s ostatními učiteli
- Konzultace s pracovníkem PPP nebo SPC, výchovným poradcem a ošetřujícím lékařem u žáků se zdravotními problémy a u žáků s poruchami učení a chování
- Rozhovor s žákem a jeho zákonnými zástupci

Žák musí být z předmětu vyzkoušen ústně nebo písemně alespoň dvakrát za každé pololetí.

Učitel/ka oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Při ústním zkoušení oznámí učitel/ka žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek, prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů.

Termíny kontrolních písemných prací prokonzultuje učitel/ka s třídním učitelem/kou, aby se nenahromadily v určitých obdobích.

Učitel/ka je povinen vést soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka.

Klasifikace žáka

- Žáci se klasifikují ve všech vyučovacích předmětech uvedených v učebním plánu příslušného ročníku.
- Klasifikační stupeň určí učitel/ka, který vyučuje příslušný předmět.
- V předmětu, ve kterém vyučuje více vyučujících, určí výsledný stupeň za klasifikační období příslušní učitelé po vzájemné dohodě. Nedojde-li k dohodě, stanoví se výsledný klasifikační stupeň rozhodnutím ředitelky školy.
- Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období.
- Při určování klasifikačního stupně posuzuje učitel/ka výsledky práce objektivně, nesmí podléhat žádnému vlivu subjektivnímu ani vnějšímu.
- Ředitelka školy určí způsob, jakým budou třídní učitelé/ky a vedení školy informováni o stavu klasifikace ve třídě.
- Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednávají při pedagogických radách.

- Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitelka školy, zapíše učitelé/ky příslušných předmětů výsledky celkové klasifikace do katalogových listů a připraví návrhy na opravné zkoušky a klasifikaci v náhradním termínu (např. z důvodu dlouhodobé nemoci).

Informování zákonných zástupců

- Zákonní zástupci jsou o chování a prospěchu žáků informováni třídním učitelem/kou či učitelem/kou jednotlivých předmětů průběžně prostřednictvím žákovské knížky, notýsku nebo ústním upozorněním.
- Třídní učitel/ka ve spolupráci s vyučujícím informuje na konci 1. a 3. čtvrtletí o prospěchu a chování žáka stručným zápisem v žákovské knížce. Při náhlém zhoršení prospěchu nebo chování okamžitě.
- O prospěchu a chování informuje třídní učitel/ka nebo učitel/ka předmětu, pokud o to rodiče žáka požádají kdykoli v průběhu klasifikačního období.
- Ředitelka školy informuje zákonné zástupce žáka v případě, že dojde k výraznému a déletrvajícimu zhoršení prospěchu a chování žáka.
- Všichni vyučující si zakládají podklady pro hodnocení a klasifikaci za dané klasifikační období. Kontrolní písemné práce a testy jsou po dobu školního roku ukládány u vyučujícího daného předmětu.
- Pokud žák neprospěl v některém z předmětů, informuje učitel/ka daného předmětu prokazatelným způsobem zákonné zástupce žáka, podá jim odůvodnění, a to vše dříve, než se s touto skutečností seznámí prostřednictvím vysvědčení.
- Zákonní zástupci žáka jsou okamžitě informováni v případě mimořádného porušení školního řádu.

6.1.2 HODNOCENÍ A KLASIFIKACE CHOVÁNÍ

Výchovná opatření (pochvaly a jiná ocenění)

uděluje ředitelka, třídní učitel/ka nebo učitel/ka daného předmětu:

- Ústní;
- Písemná – do notýsků, žákovských knížek, jinou formou – diplom, dopis apod.;
- Na vysvědčení – schvaluje pedagogická rada a uděluje ředitelka školy.

Opatření k posílení kázně

- Písemný zápis – do notýsků, do žákovské knížky;
- Napomenutí třídního učitele/ky;
- Důtka třídního učitele/ky;
- Důtka ředitelky školy.

Opatření k posílení kázně předchází zpravidla snížené známce z chování. Za jeden přestupek lze udělit pouze jedno opatření (musí následovat bezprostředně po prohrěšku). Typ opatření se řídí závažností přestupku. Všechna výchovná opatření i opatření k posílení kázně se zaznamenávají do katalogového listu žáka a třídního výkazu (záznamy jsou datovány a podepsány). Třídní učitel/ka musí nejpozději do jednoho týdne prokazatelným způsobem informovat zákonné zástupce žáka a ředitelku školy o udělení opatření.

Chování žáka – klasifikační stupně

1 – velmi dobré

Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a aktivně prosazuje ustanovení vnitřního řádu školy. Má kladný vztah ke kolektivu třídy a školy, přispívá k jeho upevňování a k utváření pracovních podmínek pro vyučování a pro výchovu mimo vyučování. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle.

2 – uspokojivé

Žák poruší pravidla školního řádu větším přestupkem. Opakovaně neplní své povinnosti, nenosí pomůcky na vyučování, neplní zadané úkoly, zpravidla přes důtku třídního učitele narušuje výchovně vzdělávací činnost školy, ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob, nerespektuje pokyny vyučujících a porušuje zásady slušného chování, nepřispívá aktivně k upevňování kolektivu.

3 – neuspokojivé

Žák porušuje hrubě školní řád, prohřešuje se proti všeobecně platným zásadám slušného chování, záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků. V době vyučování či akce pořádané školou se dopustí závažnějšího přestupku, pro který by byl po dovršení zletilosti trestně odpovědný (na úrovni trestného činu).

Mezi závažné přestupky patří:

Šikanování, záškoláctví, krádeže, užívání nebo distribuce drog (včetně cigaret), fyzické násilí a další porušování školního řádu mající charakter trestného činu a udály se ve škole nebo na akcích pořádaných školou. Úmyslné fyzické či ústní útoky vůči pracovníkům školy.

6.1.3 HODNOCENÍ PROSPĚCHU (výsledky vzdělávání)

Výsledky vzdělávání žáků v jednotlivých předmětech stanovených školním vzdělávacím programem se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

1 – výborný

2 – chvalitebný

3 – dobrý

4 – dostatečný

5 – nedostatečný

Při hodnocení žáka na vysvědčení se na prvním stupni použije pro zápis stupně hodnocení číslice, na druhém stupni se použije slovní označení stupně hodnocení. V případě použití širšího slovního hodnocení jsou výsledky vzdělávání popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jejich vývoji, ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačení dalšího rozvoje žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

6.1.4 SLOVNÍ HODNOCENÍ

Obsah a struktura slovního hodnocení je záležitostí učitele, který se pro formu slovního hodnocení rozhodl na základě důkladného zvážení všech okolností. Forma hodnocení u jednotlivých žáků nemusí být stejná. Obsah by měl být pozitivně motivační, současně však i objektivní. Musí obsahovat konkrétní

vyjádření toho, co žák v daném předmětu zvládl a v jaké míře. Vymezí další postup rozvoje žáka se zřetelem k vynaloženému úsilí a k individuálním předpokladům žáka pro předmět.

V předmětech s převahou výchovného zaměření bude v souladu s požadavky školního vzdělávacího programu hodnocena především tvořivost, dovednost spolupracovat, aktivita v činnostech a vztah k nim, kvalita dovedností, návyků a postojů, schopnost sebehodnocení a hodnocení druhých.

V předmětech naukového charakteru pak kvalita a samostatnost myšlení, tvořivost, přesnost a výstižnost vyjadřování, kvalita a rozsah vědomostí, dovedností, návyků, kvalita výsledků činnosti, dovednost učit se a získávat nové informace, schopnost spolupráce, úroveň samostatného a tvořivého rozhodování, schopnost hodnocení a sebehodnocení, zájem žáka.

6.1.5 ZÁJMOVÉ ÚTVARY

Výsledky práce v zájmových útvarech organizovaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- a) **pracoval(a) úspěšně**
- b) **pracoval(a)**

6.1.6 POSTUP DO VYŠŠÍHO ROČNÍKU

Celkové hodnocení žáků a podmínky postupu do dalšího ročníku

- **prospěl(a) s vyznamenáním**

Žák je hodnocen stupněm **prospěl(a) s vyznamenáním**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2-chvalitebný, průměr stupňů prospěchu není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré.

- **prospěl(a)**

Žák je hodnocen stupněm **prospěl(a)**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5-nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

- **neprospěl(a)**

Žák je hodnocen stupněm **neprospěl(a)**, je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5-nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením.

- **nehodnocen(a)**

Není-li možné žáka hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem na konci prvního pololetí.

V případě použití slovního hodnocení převede učitel/ka hodnocení na stupeň a stanoví celkové hodnocení.

6.1.7 OPRAVNÉ A KOMISIONÁLNÍ ZKOUŠKY

Opravné zkoušky

- Žákům devátých ročníků a žákům, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci 2. pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, ředitelka školy umožní vykonat opravné zkoušky. Žák koná opravné zkoušky nejpozději v posledním týdnu hlavních prázdnin. Termín stanoví ředitelka školy.
- Nemůže-li se žák z vážných důvodů dostavit k opravným zkouškám, umožní mu ředitelka školy vykonání opravných zkoušek nejpozději do 15. září; do té doby žák navštěvuje podmíněně vyšší ročník.
- Žák může v jednom dnu skládat pouze jednu opravnou zkoušku.
- Nedostaví-li se žák k opravným zkouškám ve stanoveném termínu bez odůvodněné omluvy, klasifikuje se stupněm 5 (nedostatečný).
- Opravné zkoušky jsou zkoušky komisionální.

Komisionální zkoušky

Komisionální zkoušky se konají v těchto případech:

- při přezkoušení žáka, má-li zákonný zástupce pochybnosti o správnosti klasifikace;
- při zkoušení žáka, kterého nebylo možno klasifikovat v řádném termínu na konci 1. nebo 2. pololetí;
- při zařazování žáka do vyššího ročníku bez absolvování předcházejícího ročníku;
- při zkoušení žáka, který plní povinnou školní docházku mimo území ČR;
- při zkoušení žáka, který je osvobozen od povinnosti docházet do školy;
- při opravných zkouškách.

Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti klasifikace, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitelku školy o jeho komisionální přezkoušení; je-li vyučujícím daného předmětu ředitelka školy, může zákonný zástupce požádat o komisionální přezkoušení příslušný krajský úřad.

Komisi pro přezkoušení žáka jmenuje ředitelka školy, v případě, že je vyučujícím ředitelka školy, jmenuje komisi krajský úřad.

V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení na jiné základní škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu může účastnit školní inspektor.

Komise je tříčlenná; tvoří ji předseda, kterým je zpravidla ředitelka školy nebo jím pověřený učitel/ka, jímž je zpravidla vyučující daného předmětu, přisedící, který má aprobaci pro týž nebo příbuzný předmět a zkoušející, který žáka danému předmětu vyučuje. Klasifikační stupeň určí komise většinou hlasů. O komisionální zkoušce se pořizuje protokol.

Komise zkouší žáka neprodleně, nejpozději do 14 dnů ode dne doručení žádosti; není-li možné žáka pro jeho nepřítomnost v tomto termínu přezkoušet, může ředitelka školy nebo krajský úřad stanovit nový termín k přezkoušení pouze výjimečně, a to ze závažných důvodů. Výsledek přezkoušení, který je konečný, sdělí ředitelka školy prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka; další přezkoušení žáka je nepřipustné.

Při komisionálním přezkoušení v případě pochybnosti o správnosti klasifikace není dotčeno právo žáka v případě hodnocení stupněm 5 (nedostatečný) konat opravnou zkoušku.

6.1.8 SEBEHODNOCENÍ

Sebehodnocení je přirozenou součástí procesu hodnocení. Žáci jsou navykáni na situace, kdy hodnocení pedagogem, skupinou či jiným žákem předchází sebehodnocení, které bude konfrontováno s vnějším hodnocením. Pedagog vede žáka v dovednosti sebe hodnotit ve smyslu jeho zdravého sociálního a psychického rozvoje.

Zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků

- sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků;
- sebehodnocením se posiluje sebeúcta a sebevědomí žáků;
- chybu je potřeba chápat jako přirozenou věc v procesu učení; pedagogičtí pracovníci se o chybě s žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat; chyba je důležitý prostředek učení;
- při sebehodnocení se žák snaží popsat: co se mu daří, co mu ještě nejde, jak bude pokračovat;
- při školní práci vedeme žáka, aby komentoval svoje výkony a výsledky;
- známky nejsou jediným zdrojem motivace v katalogovém listu žáka.

6.2 AUTOEVALUACE ŠKOLY

6.2.1 Termín autoevaluace

Autoevaluací nazýváme proces sebehodnocení školy, jehož hlavním cílem je dopad jeho výsledků na další zkvalitňování práce školy.

6.2.2 Cíle autoevaluace

Cílem je zajistit aktuální informace o stavu školy a tím získat podklady pro plánování a realizaci dalšího rozvoje školy.

6.2.3 Nástroje autoevaluace

Nástroje autoevaluace jsou způsoby, kterými jsou zjišťovány informace v dotazovaných oblastech:

- dotazníky pro žáky, učitele;
- hodnocení práce pedagogů, hospitace;
- rozbor řešení výchovných a vzdělávacích problémů.

6.2.4 Časové rozvržení

Pedagogická rada stanovila na svém jednání 12.6.2023, že autoevaluační hodnocení školy bude probíhat vždy v šestiletém cyklu, během něhož bude probíhat zjišťování informací vedoucích k závěrečné autoevaluační zprávě. Jednotlivé činnosti probíhají v různých obdobích:

- hospitační činnost (v průběhu celého cyklu);
- sebehodnocení práce učitelů a hodnocení ředitelem školy za minulý školní rok (začátek školního roku);
- projednání struktury vlastního hodnocení školy s pedagogickou radou (do konce listopadu);
- projednání vlastního hodnocení školy v pedagogické radě za minulé období (do konce prosince);
- dotazníky na klima školy (jednou za období).

6.2.5 Oblasti hodnocení

- Podmínky ke vzdělávání
 - Lidské zdroje
 - Materiální zdroje
 - Finanční zdroje
- Průběh vzdělávání
 - Charakteristika žáků
 - Cíle a ŠVP
 - Organizace vzdělávacího procesu

- Vzdělávací proces
- Učení se žáků
- Kultura školy
 - Podpora školy žákům
 - Spolupráce s rodiči
 - Vzájemné vztahy
 - Výchovní poradenství
 - Práce třídního učitele
 - Image školy
 - Vztahy s regionem a okolím
- Řízení školy
 - Vize a vnitřní hodnoty školy
 - Plánování
 - Organizace školy
 - Vedení lidí
 - Kontrola
 - Vlastní hodnocení školy
- Výsledky vzdělávání
 - Zjišťování výsledků vzdělávání
 - Hodnocení výsledků vzdělávání
 - Další výsledky vzdělávání
- Výsledky práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům
 - Celkové hodnocení využívání lidských zdrojů
 - Celkové hodnocení využívání materiálních zdrojů
 - Celkové hodnocení využívání finančních zdrojů
 - Dopad vlastního hodnocení školy na zdokonalování školy

6.2.6 Závěrečná zpráva

Závěrečná zpráva vychází z šetření v období celého šestiletého cyklu podle zmíněných nástrojů ve všech oblastech a podoblastech. Je projednána a odsouhlasena na jednání pedagogické rady. Samotná zpráva je součástí dokumentace školy.